

**Ụ'dúkọ múké
Yūwánĩ
ní sǐ rĩ
Tã búkũ rĩ vé rĩ ã ùlũngará**

Yūwánĩ ri Yẹsũ vé 'bá áyúāyũ rĩ pi vé ọgúpì. Sǐ búkũ 'dĩri Yāhúdĩ rĩ pi ẽ ìzā kozú, āzini 'bá Yẹsũ ri ẹ'yĩ'bá gí rĩ pi ẽ ìzā kozú. Ùlũ tã kárákará Yẹsũ ní 'oó āyāzú āyāyā rĩ pi rá, āzini ùlũ tã Yẹsũ ní ímbá rĩ pi rá, 'bo sǐ tã Yẹsũ vé rĩ pi ã urukọ'bée kuyé. Yūwánĩ lū kīnĩ, Yẹsũ adri 'yéná 'bá áda kuyé, ìri kpá Múngú 'i.

Búkũ rĩ vé í'dóngará i'da kīnĩ, Yẹsũ ri ụ'dúkọ Múngú vé ni 'bá rĩ pi ní, ìrivé drāngará, ìri rọbọṅọ 'bá rĩ pi vé ùnjĩkānyā ùjĩpi ni. Yẹsũ ri Māsíyā nẹbĩ rĩ pi ní tã ni ùlúú búkũ Múngú vé Ùndĩ Ụkụ rĩ ruzú rĩ agá 'yoó kīnĩ, ìri ímụ rá rĩ 'i. Cápítā 13-17 agá, Yūwánĩ ùlũ tã Yẹsũ ní ívé 'bá 'í pámvú ùbĩ'bá rĩ pi lẹzú rĩ, āzini ùlũ tã ìri ní kọpi ẽ ẹsì ùmĩzú ùndrẹná 'dāri sǐ ịsụ ākūdē rụkí drĩ ìri kuyé rĩ. Búkũ rĩ vé ụdũ gé, ùlũ tã ì ní lị Yẹsũ drĩgẹ rĩ vé tã, ìrivé gbāngará pẹti alambaku sịgẹ rĩ vé tã, ìrivé íngángará gōo ịdri rú drāngará gálésĩ rĩ vé tã, āzini ìri ní 'i i'dazú ívé 'bá 'í pámvú ùbĩ'bá rĩ pi ẹndrẹti gé vú be kárákará rĩ vé tã.

Ụ'dúkọ ịdri sēepi rĩ

¹ Í'dóngará gá 'dǎá ĩ ní drī 'bũ pi gbizú vũ be kuyé rī gé, ịsụ Ụ'dúkọ rī ịnógósị anigé. Ụ'dúkọ rī ri adrií Múngú be trụ, Ụ'dúkọ rī Múngú 'i.

² Í'dóngará gá 'dǎá, Ụ'dúkọ rī ri adrií Múngú be trụ.

³ Ngá ãrěvú céré údékí ũkpō ịrivé rī sī, ngá ãzi ĩ ní údé ịri ãkó ni 'dǎáyo.

⁴ Ngá ĩ ní údé rī pi ãrěvú céré ịsúkí ịvé ídri ینگázú ịri vúgá, ídri ịrivé 'dīri, ịri ka 'bá ǎlu ǎlu drịgé ụtúná rú.

⁵ Ụtúná rī ịngbērē ǎngũ nịpi cịcị rī kú uletere, ǎngũ nịpi cịcị 'dīri ịcọ ụtúná ǎngũ ịngbērēepi uletere 'dīri ugaá ku.

⁶ Múngú ịpē ágó ãzi, rú ni Yūwánī* 'i.

⁷ Yūwánī ịmụ ụtúná rī vé tǎ ũlúú, 'bá ǎlu ǎlu ẹ ẹ'yịkí rí ịri.

⁸ Yūwánī adri ụtúná ǎngũ ịngbērēepi uletere rī 'i kuyé, Yūwánī ịmụ ịvé rī 'yéná ụtúná ǎngũ ịngbērēepi uletere rī vé tǎ ũlúú.

⁹ Ụtúná áda ǎngũ ịngbērēepi uletere 'bá rī pi drịgé céré rī ri ịmụ 'bá rī pi vúgá vũ drịgé nǎó.

¹⁰ Ụ'dúkọ rī ri adrií 'bá rī pi ǎsámvú gé vũ drịgé nǎgó, údékí ngá rī pi ãrěvú céré vũ drịgé nǎgó ũkpō ịrivé rī sī, 'bo 'bá vũ drịgé rī pi nịkí ịri áma kuyé.

¹¹ Ụ'dúkọ rī ịmụ nyọkú drịgé nǎgó, 'bo ẹ'dípáa Yǎhúdị rī pi ẹ'yịkí ịri kuyé.

¹² 'Bo 'bá ịri ẹ'yị' 'bá rá rī pi, sē kọpi ní drīlé múké adrizú anji Múngú vé ni pi rú.

* **1:6** 1:6 Yūwánī: Yūwánī 'dīri bātízimū sēepi rī.

13 Kòpivé ícángará anji Múngú vé ni pi rú 'dĩri, adri 'yozú kínĩ, yĩkĩ 'bá áda vé ni sĩ kuyé, ìri yĩkĩ Múngú vé ni sĩ.

14 Ụ'dúkọ rĩ újá 'i ícá 'bá áda rú, ri adrii 'bâ ãsámvú gé nōgó, 'bá ndrekí íngúngará ĩ ní ìri íngúzú rĩ rá, 'bá ndrekí Ẹtẹ̀pì vé Mv́á ãlukútaṅá rĩ vé íngúngará ĩ ní ìri íngúzú rĩ rá. Ẹsì múké, ãzini tã áda ìrivé rĩ, íbì íngá Ẹtẹ̀pì vùgálésìla, ícá kuú 'bâ ãsámvú gé vùgá nōgónò.

15 Yüwánĩ átá ìrivé tã ụ'dúkọ be ụru 'dãá kĩnĩ, "'Bá má ní tã ni ùlũú kínĩ, ìri ímụ 'dĩ'dĩ rĩ, ìri adriipi 'dĩ! Ìrivé ãmbũgũ ndē mávé rĩ rá, ã'diātāsīyā ĩ ní drī ma tizú kuyé rĩ gé, ìri ọtú anigé."

16 Ìrivé ẹsì ní adrii múké rĩ sĩ, sē 'bá ịsúkí tākiri mụzú dīi dīi.

17 Múngú ẹzì tãimbì rĩ Mósē† ní, 'bo sē ẹsì múké rĩ, ãzini tã áda rĩ Yēsũ Kúrísítò ní nĩ.‡

18 'Bá ãzi ndre Múngú ri ãluṅáni kuyé. Ádarú ìrivé Mv́á ãlukútaṅá adriipi Múngú 'i, adriipi ìnyinṅá 'í Ẹtẹ̀pì ã gārā gá rĩ, i'da 'bá ní ọsũkã Múngú vé rĩ nĩ.

† **1:17** 1:17 Mósē: Yōsépā kā drāá gí, 'bāgú Ẹjẹ̀pétò vé rĩ 'bā anji Ìsèrélè vé rĩ pi ẹzì ngaá tũgẹrĩ rú caá ílì mụdũrũlũ sụ (400). Kúru Múngú ní Mósē ri ìpèzú ímúzu anji Ìsèrélè vé rĩ pi pazú adringará tũgẹrĩ rú rĩ agásì. Múngú sē tãimbì rĩ Mósē ní, ã lù anji Ìsèrélè vé rĩ pi ní, sèzú ĩ ní tãimbì rĩ zizú tãimbì Mósē vé ni ãní. Tĩkí Mósē ri ịsù ãkũdè ílì rĩ ca élifũ ãlu mụdũrũlũ sụ (1,400), ịsù ãkũdè tĩkí drī Yēsũ ri kuyé. 'Í lã Wũngára 2-24. ‡ **1:17** 1:17 Yēsũ Kúrísítò: Rù Yēsũ 'dĩri vé ífífí, Múngú ri 'bá paapi rĩ. Kúrísítò ri 'bá ĩ ní ùdu dāá drī ni gé rĩ, lüzú kínĩ Múngú ìpè ìri adrii 'bāgú rú. Èbèrè tì sĩ Kúrísítò ri ĩ zì Māsíyā. 'Í lã Yüwánĩ 1:41.

*Yūwánī Bātízīmū sēepi rī átá Yēsū vé tā
(Mātáyo 3:1-12; Mārākō 1:1-8; Lúkã 3:15-17)*

19 Ambugu Yāhūdī rī pi vé adri'bán kūrú Yērúsálémã vé rī agá rī pi pēkí atala rī pi, § Léví* rí'bán ězī nga'bán Jó Múngú vé rī agá rī pi be mužú Yūwánī rī zīj kīnī, “Mi ã'di 'i?”

20 Yūwánī 'yo kōpi ní uletere kīnī, “Má adri Kúrísítō 'i ku.”

21 Kōpi ní ĩri zizú, “Mi dí ã'di 'i? Mí Ěllyã† 'i?”

Kīnī, “Kuyé, má adri Ěllyã 'i ku.”

Kōpi ní gōzú ĩri zizú, “Mi nēbī rī‡ 'i?”

Kīnī, “Kuyé.”

22 Kōpi ní 'yozú kīnī, “Mi ã'di 'i? 'Í lū 'bán ní, 'bã jīkí rí tā mí ní újã rī mužú ũlū 'bán 'bã ĩpē'bán rī pi ní. 'Í lū 'bán ní, mī ngúlúpí, mi ã'di 'i?”

23 Yūwánī ní tā rī újázú sū ótú nēbī§ Īsáyã ní 'yoó rī tīnī kīnī, “Ma ũ'dúkó rīipi ó'úpi āngū ã'wí cínyáfã rú rī agá 'dãã 'yoópi, 'Īmi údékí létī Úpí ní, ĩmi útúkí létī ĩrivé rī ã adri pīrī rī 'i! ”

§ 1:19 1:19 Atala rī pi: 'Bã Īsērélē vé rī pi āsámvú gé, 'yénã átalágú rī rōbōŋō zã Jó Múngú vé rī agá 'dãã nī. Atala rī pi rī ĩfū úyú Léví vé rī agá. * 1:19 1:19 Léví: Atala Īsērélē rī pi vé rī ārēvú céré ĩbíkí ĩfūú úyú Léví vé rī agá. † 1:21 1:21 Ěllyã: Ěllyã rī nēbī, Múngú 'du ĩri mužú 'bū gé ídri rú, drã kuyé. Tīkí ĩri ākūdē ílī rī ca mūdūrūlū úrōmī (900), ĩsú ākūdē tīkí drī Yēsū rī kuyé. 'Í lã 1 'Bãgú 17-21; 2 'Bãgú 1-3. ‡ 1:21 1:21 Nēbī rī: Kōpi ríkí átã nēbī Mósē ní 'yoó ĩri ímú rá rī vé tā sī. Nēbī Mósē ní 'yoó 'dīri Yēsū 'i. 'Í lã Dětōrōnómē 18:15-18; Yūwánī 6:14; Ězī 3:22-23; Ězī 7:37. § 1:23 1:23 Nēbī: Múngú rī ívé tā átã nēbī rī pi ní, kōpi kúru ĩrivé ũ'dúkó rī ũlū 'bán rī pi ní. 1:23 1:23 Īsáyã 40:3

24 Fārúsĩ* ĩ ní pëé rĩ pi ní

25 Yüwánĩ ri zizú kīnĩ, “Mí adri dō Kúrísitō 'i kuyé, dōku Ēlīyā 'i kuyé, dōku nēbĩ kuyé pírí, mí ĩsú ũkpō rizú bātízīmũ† sēzú 'dĩri ã'di vúgá?”

26 Yüwánĩ ní újázú kōpi ní kīnĩ, “Ma ri yĩí áyú bātízīmũ sēzú ãní 'bá rĩ pi ní, 'bo 'bá ãzi ĩmi ãsámvú gé 'dígé 'dĩ, ĩmi nĩkĩ drĩ ĩri kuyé.

27 ĩri ímú tā rĩ ũlũ mâ vūdrĩ gé, 'bo ĩrivé ãmbũgũ ndě mávé rĩ rá. Má ícó ĩrivé ngá pá gá rĩ vé bāá oyuú bā ku.”

28 Tā 'dĩri Yüwánĩ pi rikí átá Bētēniyā gá, yĩí ãmbúgú díipi díđi Yáridénĩ vé wōókō ũtú ní ĩfungará gálésila rĩ gé, ĩsú ãkūdē Yüwánĩ ri bātízīmũ sē.

Yēsũ ri Kābīlō Mvā Múngú vé ni

29 Kā muú adrií drũ 'dīni, Yüwánĩ ndre Yēsũ ri ímú 'í vúgálé rú, ĩri ní 'yozú kīnĩ, “Ī ndrekí drĩ ká, Kābīlō Mvā‡ Múngú vé ímúpi 'bá nyōókú drĩgé rĩ pi vé ũnjĩkānyā ũjĩpi rĩ, ĩri 'dā!

30 ĩri 'bá má ní átá tā ni sī, má ní 'yoó, “Bá ãzi ri ímú mâ vūdrĩ gé vúlé 'dĩ'dĩ rĩ 'i, 'bo ĩrivé

* **1:24** 1:24 Fārúsĩ: Fārúsĩ rĩ pi ngúlúmũ Yāhúđĩ rĩ pi vé tājmbĩ Mósē vé rĩ ru'ba tĩtĩ rĩ pi. Kōpi 'dukĩ índrĩ rĩ pi vé tā, āzini mālāyíkā rĩ pi vé tā 'bāā tā ãmbúgú rú, kōpi ẹ'yĩkĩ rá 'yozú kīnĩ, 'bá ũdrā'ba gí rĩ pi gō íngá ídri rú rá. 'Í lā Ẹzi 23:8. † **1:25** 1:25 Bātízīmũ: ĩ ri 'bá rĩ pi ní bātízīmũ sē lüzú kīnĩ, kōpi újákĩ ẹsĩ ívé ũnjĩkānyā agásĩ gí, kōpi ẹ'yĩkĩ Múngú ri gí. ‡ **1:29** 1:29 Kābīlō Mvā: Múngú sē tājmbĩ Mósē ní kīnĩ, 'bá rĩ pi ã zākĩ kābīlō Múngú ní rōbōņọ rú, ã trūkĩ rí kōpi ívé ũnjĩkānyā agásĩ rá. Sē ĩ ní Yēsũ ri zizú Kābīlō Mvā Múngú vé ni ãní, ã'diātāsīyā Múngú ĩpē ĩri ímú drāá 'bávé ũnjĩkānyā ũjĩ. 'Í lā Wūngará 12:17-28; Mārākō 14:12; Lúkā 22:7; 1 Kōrínitō 5:7; 1 Pétērō 1:19.

ãmbũgũ ndě mávé rĩ rá, ã' diãtãsiyã ïri ọtú anigé ïsú tìkí drĩ ma kuyé.'

³¹ Ándúró á nĩ ïri kuyé. 'Bo tā má ní bătízĩmũ sězú yĩĩ sĩ rĩ, Ìsērélē rĩ pi ã nĩkí rí ïri ãní bēsĩnĩ."

³² Yüwání ní 'yozú kĩnĩ, "Á ndre Índrí Uleterere rĩ ímú 'bũ gé 'dãásĩ sũ ãmámũ tĩnĩ, úrí ïri drĩgé.

³³ Á nĩ kôdô áamá 'yoó 'bá rĩ ïri 'i 'dĩni kuyé, 'bo Múngú ma ïpēēpi ímúpi bătízĩmũ sēēpi yĩĩ sĩ rĩ 'yo má ní kĩnĩ, 'Mi ímú ndre Índrí Uleterere rĩŠ ímú úrí 'bá ãzi drĩgé, ïri 'bá ímúpi bătízĩmũ sēēpi Índrí Uleterere rĩ sĩ rĩ 'i.'

³⁴ Á ndre ïri mâ mị sĩ, á 'yo ïmi ní, 'bá rĩ Múngú Mvọpị 'i."

Yēsũ vé 'bá ïri ã pámvú ũbĩ'bá drĩdrĩ rĩ pi

³⁵ Kã muų adrií drũ 'dĩni, Yüwání pi tukí pá kuú ívé 'bá ïrĩ 'i pámvú ũbĩ'bá rĩ pi be.

³⁶ Yüwání kã ndreé Yēsũ ri aga muųú nĩ, ïri ní 'yozú kĩnĩ, "Í ndrekí Kãbĩlō Mvã Múngú vé rĩ, ïri 'dã!"

³⁷ Yüwání vé 'bá ïrĩ ïri ã pámvú ũbĩ'bá rĩ pi kã tā 'dĩri yĩĩ, kọpi 'dekí muų Yēsũ ã vúdrĩ gé sĩ.

³⁸ Yēsũ kã 'i újã kọpi ndreé, ïsú kọpi rĩ ímú 'i vúdrĩ gé sĩ, ïri ní kọpi zizú kĩnĩ, "Ími lēkí ã'di?"

Kọpi ní újázú ïri ní kĩnĩ, "Rábĩ, mi rĩ adri ngũgã?" (Rábĩ ri Ēbērē tị sĩ, ífífí ni Ímbápi.)

§ 1:33 1:33 Índrí Uleterere rĩ: Índrí Uleterere rĩ Índrí Múngú vé ni. Búkũ Múngú vé rĩ kĩnĩ, Ētẹpị ri Múngú 'i, ïrivé mvã Yēsũ ri Múngú 'i, ãzini Índrí Uleterere rĩ Múngú 'i. Ētẹpị ri, Mvọpị ri, ãzini Índrí Uleterere rĩ, kọpi Múngú ãlu. 'Í lã Yüwání 1:1-18; Yüwání 8:41-42; Ēzị 5:3-4.

39 Īri ní újázú kôpi ní kīnī, “Īmi ímúkí vūrā má ní adrizú rī ndreé ĩmī mī sī.” Kôpi ní kúru 'dezú mužú vūrā rī ndrezú ĩ mī sī, kôpi áwíkí adrií ú'dú 'dāri deę njī Yēsū be trú ālu vūrā ĩri ní adrizú rī gé 'dāá, ākūdē ũtú rī dĩ 'i caá sâ sụ ũndreṅá vé rī gé gí.

40 'Bá ĩrī 'dī'bée āsámvú gé, āzi rī Sīmonā Pétēró édrīpī Āndēryā 'i, kôpi yīkí tā Yūwánī ní 'yoó rī nī, āzini kôpi 'dekí mužú Yēsū ā vudrī gé sī nī.

41 Āndēryā kā 'í édrīpī Sīmonā ri ísú, ĩri ní 'yozú 'í édrīpī ní kīnī, “'Bá ísúkí Māsíyā ri gí.” (Māsíyā vé ífífí Kúrísítō.)

42 Īri ní kúru Sīmonā ri jizú mužú Yēsū vúgá 'dāá.

Yēsū ní āngū ndrezú ĩri vú 'dāá kīnī, “Mí rú Sīmonā 'i, mī Yūwánī ā mvá, 'bo ĩ nóni mī rú zī Kéfā.” (Rú Kéfā 'dīri Ārāmáykī tī sī, Gīrīkī tī sī Pétēró 'i.)*

Yēsū zī Pīlípū pi Nātānāyélē be

43 Kā mužú adrií drū 'dīni, Yēsū ũsū 'í drīgé 'dāá, nga 'deé mužú āngū Gālíláyā vé rī gé. 'Dālē ca mužú Pīlípū ri ísú, ĩri ní 'yozú Pīlípū ní kīnī, “Mí ímú má pámvú ũbī.”

44 Pīlípū íbī íngá kūrú Bētēsāyídā gá, kūrú Āndēryā pi ní adrizú Pétēró be rī agá.

45 Pīlípū mu Nātānāyélē ri ísú, ĩri ní 'yozú Nātānāyélē ní kīnī, “'Bá ísúkí ágó Mósē ní tā ni sī bíkū tāimbī vé rī agá, āzini nēbī rī pi† ní kpá

* **1:42** 1:42 Rú Pétēró, āzini Kéfā 'dīri vé ífífí írá. † **1:45** 1:45 Nēbī: Múngú ri ívé tā átá nēbī rī pi ní, kôpi kúru ĩrivé ú'dúkó rī ũlū 'bá rī pi ní.

tã ni sîĩ rî gi. Ágó rî Yésũ Nãzêrétãgú Yôsépã mvôpî 'i."

⁴⁶ Nãtãnãyélê ní Pílípũ ri zizú kîĩ, "Tã múké ri nyo ícô adri kûrú Nãzêrétã vé rî agá rá?"

Pílípũ ní újázú ïri ní kîĩ, "Mí ímụ ndree mî mî sî."

⁴⁷ Yésũ kã ndree Nãtãnãyélê ri ímụ 'í vúgá nõó, Yésũ ní 'yozú kîĩ, "Ìsêrêlêgú áda adripi tã be pîrî rî, ïri mi 'i, mi ùnjô ãkó!"

⁴⁸ Nãtãnãyélê ní Yésũ ri zizú kîĩ, "'Í nî ma ngóni ngóni?"

Yésũ ní újázú ïri ní kîĩ, "Á ndre ándúru mi pêtî fîgî vé rî ã ndúgé gé, ïsúzú ãküdê Pílípũ zî drî mi kuyé."

⁴⁹ Nãtãnãyélê ní 'yozú Yésũ ní kîĩ, "Ímbápi, mi Mvá Múngú vé ni! Mi 'Bãgú Ìsêrêlê rî pi vé rî!"

⁵⁰ Yésũ ní 'yozú ïri ní kîĩ, "Mí ê'yî ma, tã má ní 'yoó mí ní á ndre mi pêtî fîgî vé rî ã ndúgé gé 'dãá rî sî? Mi ímụ tã ambugu ambugu 'dîri ndêépi rá ni pi ndre rá!"

⁵¹ Yésũ ní 'yozú ïri ní kîĩ, "Ma ïmi ní tã áda lû, ïmi ímụ ndre 'bũ zî 'i kú mgbo, málâyíkã Múngú vé rî pî ïsî ímúzú 'bũ gé 'dãásî mâ rû' bá gá sî, kôpi gô tụ múzú 'bũ gé 'dãá mâ rû' bá gá sî, ma 'Bá Mvá 'i."§

‡ **1:51** 1:51 Málâyíkã rî pi: Málâyíkã rî pi índrí, kôpi ri adri Múngú be 'bũ gé 'dãlé, kôpi rû' bá ãkó. Múngú ri sã ázi sî kôpi ïpê ímụ vû drîgé nõó ú' dükô múké ívé rî ùlù 'bá rî pi ní. § **1:51** 1:51 'Bá Mvá: Yésũ zî 'i 'Bá Mvá lüzú kîĩ, 'i Kúrísitô 'i, 'i málüngã rî rû múzú nyonyo. 'Í lâ Dãnyélê 7:13-14. **1:51** 1:51 Í'dóngará 32:22-32

2

Yēsū újǎ yǐ̄ ufuú vinyō rú

¹ Kā mužú caá ú'dú na ni gé, 'bā́kí ūmū ǝmúrúgǝ mužú ni Kánā gá, āngū Gālíláyā vé rǐ agá. Ūmū rǐ gé 'dǎlé, Yēsū ǝndrǝpǐ ri anigé.

² Zíkí Yēsū pi mužú ívé 'bá 'í pámvú ūbǐ'bá rǐ pi be ūmū rǐ gé 'dǎlé ĩndǐ.

³ Vinyō rǐ kā deǝ gí, Yēsū ǝndrǝpǐ ní 'yozú Yēsū ní kǐnǐ, “Vinyō rǐ deǝ gí.”

⁴ Yēsū ní újǎzú ǝndrǝpǐ ní kǐnǐ, “Mí ícǝ má ní tā 'dǐri lǔlǔ ku, lókí mávé tā 'duzú ngazú rǐ ícǝ drǐ kuyé.”

⁵ Yēsū ǝndrǝpǐ ní 'yozú ātí'bá rǐ pi ní kǐnǐ, “Yēsū lǔ dǝ ĩmi ní tā, ĩmi 'dukí ngaंगा.”

⁶ Ū'bā́kí ūdrí ázǐyá kuú kǝpi ā gārā gá, ūdrí 'dǐ'bée, Yāhǔdǐ rǐ pi ri áyú ĩ pá ūjǐzú ānǐ, āzini ĩ drǐ ūjǐzú ānǐ, sǔ ĩvé mǝrǝ ní lǝé rǐ tǐnǐ. Ūdrí ālu rǐ, ĩ ícǝ yǐ̄ dā ca 'a ni gé jǝlǝnǐ ā 'a pǔkú ĩrǐ, dǝku pǔkú na rá.

⁷ Yēsū ní 'yozú ātí'bá rǐ pi ní kǐnǐ, “Īmi ukokí yǐ̄ ūdāá ūdrí rǐ pi agásǐ tré tré.” Kúru kǝpi ní yǐ̄ rǐ ukozú ūdǎzú ūdrí rǐ pi agásǐ tré tré.

⁸ Yēsū ní 'yozú ātí'bá rǐ pi ní kǐnǐ, “Īmi ĩbēkí yǐ̄ ūdrí agá rǐ jǐ̄ mužú sǝé mvụú 'bá āmbúgú riipi ūmū rǐ vé tā ndrǝépi rǐ ní.”

Kǝpi 'dukí tā rǐ ngaá sǔ Yēsū ní 'yoó ĩ ní rǐ tǐnǐ.

⁹ Āmbúgú riipi ūmū rǐ vé tā ndrǝépi 'dǎri ní yǐ̄ ĩ ní újǎ ufuú vinyō rú 'dǐri ǝjǐ 'bǐzú. Āmbúgú rǐ nǐ ámá 'yozú kǐnǐ, vinyō rǐ ĩbēkí íngázú ngūgá yā 'dǐni kuyé, 'bo ātí'bá rǐ pi nǐkí ĩngá ámá nǐ.

Ãmbúgú rĩ ní õmúrúgó rĩ vé kěrégú rĩ zizú gārã gá,

¹⁰ ĩri ní 'yozú kěrégú rĩ ní kīnī, “Vĩnyõ draápi dradra rĩ, ĩ té kōdô sē mvu ũmú rĩ pi ní drĩdrĩ, kōpi mvukí dō gí, ĩ té íbí draápi mādã rĩ awa ndõ. 'Bo ĩmi 'bãkí vinyõ múké rĩ tēé kuú 'dãlé, ĩmi ímúkí sēé mvuú 'bã rĩ pi ní vúlé vúlé rú, ísú ãkūdē ũmú rĩ pi mvukí ĩ épí gí, ĩmi awakí vinyõ draápi mādã rĩ drĩdrĩ, ĩmi gōkí múké rĩ awaá vúlé rú!”

¹¹ Tã äyãzú äyãyã Yēsũ ní í'dó 'oó drĩdrĩ rĩ, ĩri adriipi 'dĩ, Yēsũ 'o tã rĩ Kánã gá, ängũ Gãlíláyã vé rĩ agá. Tã 'dĩri ĩ ní ĩri íngúzú ãní rĩ, sē ĩrivé 'bã ĩri ã pámvú ũbĩ'bã rĩ pi ẹ'yĩkí ĩri ãní rá.

¹² Ūmũ õmúrúgó muzú 'dãri ã vudrĩ gé, Yēsũ pi éndrèpí be, édrípíjì be, ĩrivé 'bã 'ĩ pámvú ũbĩ'bã rĩ pi be, 'dekí muú adrii kũrú Kãpãrãnãumã gá ú'dú be mādã.

*Yēsũ údró 'bã rĩ pi Jó Múngú vé rĩ agásĩ
(Mátayo 21:12-13; Mārãkõ 11:15-17; Lúkã 19:45-46)*

¹³ Kã muú caá ĩnyinãjã Ū'dú Múngú ní Ẹlìzú Yãhúdĩ rĩ pi vé jó tì gé sĩ rĩ gé,* Yēsũ ní 'dezú muzú Yērúsãlémã gá 'dãã.

* **2:13** 2:13 Ū'dú Múngú ní Ẹlìzú Jó rĩ pi tì gé sĩ rĩ: Yãhúdĩ rĩ pi ri ú'dú Múngú ní ọtú ẹlìzú Ísèrélè rĩ pi vé jó rĩ pi tì gé sĩ Ẹjèpétò gá 'dãã rĩ vé tã ígá. Ọtú kōpi ẹ'bípíjì ũbèkí kãbilò ã ãrí ívé kẹtẹ̀ ẹ ẹrĩfe gá sĩ, sē Múngú ú'dí kōpi kuyé. Múngú ú'dí 'bã Ẹjèpétò vé kãbilò ãrí ũbè'bã ívé kẹtẹ̀ ẹ ẹrĩfe gá sĩ kuyé rĩ pi vé anjì ägõ kãyú rĩ pi údrãã 'bã ãlu ãlu vé 'bètì ãsámvú gé sĩ rá. 'Í lã Wũngará 12:17-28; Mátayo 26:2; Mārãkõ 14:1; Lúkã 2:41; Yüwání 2:13; Ẹzì 12:4; 1 Kõrinitò 5:7; Èbèrè 11:28.

14 Yésũ kã muụ caá Jó Múngú vé rĩ† ã bóró gá 'dǎá, ịsụ 'bá rĩ pi ri tị ụzi, kǎbĩlõ pi be, ǎmámũ pi be, 'bá ụrukọ úríkí kuú ívé mísá gǎrǎ gá sĩ, kọpi ri mũfēngǎ ufu.

15 Yésũ ní zǎá ã lǎ'bú í'dụzú údézú kẹlịnǎ rú, údró 'bá adri'bá Jó Múngú vé rĩ ã bóró gá rĩ pi, ívé tị pi be, kǎbĩlõ pi be, íré 'bá ri'bá mũfēngǎ ufu'bá rĩ pi vé mũfēngǎ kpélékpélé, uze kọpivé mísá u'deé ụlị rú.

16 Yésũ ní 'yozú 'bá ǎmámũ ụzi'bá rĩ pi ní kĩnĩ, “Ìmi 'dukí ìmivé ǎmámũ 'dĩ'bée 'dĩsĩ ǎmvé! Ìmi kukí ìmivé tǎ rizú má Ẹtẹpi vé Jó újázú vǔrǎ ngá ụzizú ni rú 'dĩri ǎní!”

17 Yésũ kã 'bá rĩ pi údró fũú ǎmvé gí, kúru ìrivé 'bá ìri ã pámvú ụbĩ'bá rĩ pi ní tǎ ì ní sĩ kuú Búkũ Múngú vé rĩ agá 'yoopi kінĩ, “Jó Múngú vé rĩ ã tǎ adri kú má ẹsị agá ǎmbúgú rĩ ígázú.”

18 Yǎhúdị rĩ pi vé 'bá drịkoma rú rĩ pi ní Yésũ ri zizú kінĩ, “Tǎ ǎyǎzú ǎyǎyǎ mí ní ícó 'oó lǔupi kінĩ mi ụkpõ be ícózú tǎ 'dĩri 'ozú rĩ ã'di?”

19 Yésũ ní újázú kọpi ní kінĩ, “Ìmi ìnǎnyǎkí Jó Múngú vé 'dĩri, ma ícó ìri sị gõ dđị ụ'dụ na agá.”

20 'Bá drịkoma rú 'dǎ'bée ní újázú ìri ní kінĩ, “Jó Múngú vé 'dĩri vé sịngará 'dụ ílì pũkụ sụ drị ni ázıyá, mí kінĩ mi ícó jó rĩ sị 'yẹnǎ ụ'dụ na agá?”

21 Jó Múngú vé Yésũ ní tǎ ni 'yoó rĩ, Yésũ ri ívé rụ'bá ã tǎ 'yo.

† 2:14 2:14 Jó Múngú vé rĩ: Jó Múngú vé rĩ 'yẹnǎ ǎlukúta Yẹrúsǎlēmǎ gá 'dǎá. Atala rĩ pi 'yẹnǎ ri rọbọnọ zǎ Jó rĩ agá 'dǎá nĩ, sụ tǎimbị Mósẹ vé rĩ ní 'yoó rĩ tịnị. Múngú ri dđi Vǔrǎ Uleteretere rĩ gé, Jó Múngú vé rĩ agá 'dǎá. 2:17 2:17 Sǎwụmǎ 69:9

22 Yēsũ kã gōó íngá ídri rú, ìrivé 'bá ìri ã pámvú ũbĩ'bá rĩ pi ní tã Yēsũ ní 'yoó 'dãri ígázú. Kúru kòpi ní tã ì ní sīi kuú Búkũ Múngú vé rĩ agá rĩ ẹ'yìzú, àzini kòpi ní tã Yēsũ ní 'yoó 'dãri ẹ'yìzú.

23 Yēsũ kã rií adrií ụmụ Ụ'dú Múngú ní Elizú Jó rĩ pi tị gé sī rĩ vé rĩ gé Yẹrúsálémã gá 'dãá, 'bá kárakarã ndrekí tã àyázú àyāyā Yēsũ ní 'oó rĩ pi, kòpi ẹ'yìkí ìri àní rá.

24 Yēsũ 'bã ẹsị 'bá 'dĩ'bée drìgé kuyé, ã'diātāsīyā nī tã kòpi ní rií ụsụ rĩ céré gí.

25 Lē 'bá àzi ã lū 'í ní tã 'bá àzi ní rií ụsụ 'í ẹsị agá 'dãlé rĩ ku, ã'diātāsīyā nī tã 'bá rĩ pi ẹ ẹsị agá 'dãlé rĩ pi céré gí.

3

Yēsũ ímbá Nìkòdémã ri

1 Ágó àzi rú ni Nìkòdémã 'i, ìri Fārúsì rĩ pi vé àzi, ágó rĩ drìkoma 'bá ri'bá tã Yāhùdì rĩ pi vé rĩ lị'bá rĩ pi vé ni.

2 Ágó rĩ 'de muú Yēsũ vúgá 'dãá ìnìná sī, ìri ní 'yozú kīnī, “Ímbápi, 'bá nìkí rá 'yozú kīnī, Múngú ìpě mi ímú 'bã ímbá. Múngú ìpě dō 'bá rĩ nī kuyé, ícò tã àyázú àyāyā mí ní 'oó 'dĩri 'oó ku.”

3 Yēsũ ní újázú Nìkòdémã ní kīnī, “Ádarú á 'yo mí ní, tìkí dō 'bá rĩ dīi kuyé, ícò mālūngã Múngú vé rĩ ndree ãluṅáni ku.”

4 Nìkòdémã ní ìri zìzú kīnī, “Bá rĩ ícá dō àká rú gí, ì ícò ìri tị dīi íngóni íngóni? Ìri ùkpó ùkpó 'bá rĩ ní gōzú fizú ẹndrẹpi agá, ì ní gōzú ìri tìzú dīi!”

5 Yēsū ní 'yozú kīnī, “Ádarú á 'yo mí ní, sēkí dō 'bá rī ní bātízīmū yī sī ĩri tizú ícázú ú'dí rú kuyé, āzini Índrí Múngú vé rī újá dō ĩri ícá ú'dí rú kuyé, ícó fíí mālūngā Múngú vé rī agá ku.

6 'Bá áda ri 'bá tị sū 'í tịnị 'bá áda rú, 'bo Índrí Múngú vé rī, ĩri índrí 'bá rī vé rī újá ícá mvá Múngú vé ni.

7 Lē mī āyā tā má ní 'yoó mí ní, ā tịkí ĩmi céré dīj 'dīri sī ku.

8 Ūlí ri vị mụzú vūrā 'í ní lēé rī gé. Mi ĩrivé ú'dúkọ vịpi rī yị rá, 'bo mí ícọ nīí áamá ku, íbì dō íngá ngūgá, ĩri dō ri vị mụzú ngōlé. 'Bá Índrí Múngú vé rī ní fíí 'a ni gé gí rī, ĩri adri sū 'dīri tịnị.”

9 Nīkōdémā ní zịzú kīnī, “Tā mí ní átá 'dīri vé ífíí ā'di?”

10 Yēsū ní újázú kīnī, “Mi 'bá āmbúgú riipi Īsērélē rī pi ímbápi ni, 'bo mí nī drī tā 'dī'bée aluṅáni kuyé?

11 Ádarú á 'yo mí ní, 'bâ ri tā 'bá ní nīí rá rī ũlū ĩmi ní, āzini 'bâ ri tā 'bá ní ndreé 'bâ mị sī rī ũlū ĩmi ní, 'bo ĩmi lēkí tā 'bá ní ũlūú ĩmi ní 'dīri ẹ'yīí ku.

12 Má ũlū ĩmi ní tā ĩ nga 'bá nyọkú drīgé nōgó rī pi, ĩmi ẹ'yíkí kuyé píri, 'bo mâ ũlū dō ĩmi ní tā ĩ nga 'bá 'bū gé 'dāá rī pi, ĩmi ícọ ẹ'yī íngóni?

13 'Bá āzi mụ drī aluṅáni 'bū gé 'dāá kuyé, 'yéná ma 'Bá Mvá 'i ímụpi 'bū gé 'dāásī rī.

14 Ma 'bá Mvá 'i, ĩ ímụ ma 'bā pẹtị sígé, ĩ inga

urü, sü Mósē ní aya údé ĩñĩ rú,* ĩri ní 'bãã peṭi sígē, ingáã ĩdrēé urü āngũ ä'wí cínyáfã rú rĩ agá 'dãã rĩ tĩñi.

15 'Bá ālu ālu ma ẽ'yĩpi rá rĩ, ĩri ídri 'dáni'dáni rĩ ĩsú rá.

16 “Múngú lē 'bá nyõõkú drĩgē rĩ pi agaá rá, ĩsē ívé Mvá ālukútañá rĩ ímú nyõõkú drĩgē nõgó, 'bá ĩri ẽ'yĩpi rá rĩ ã drã rí ku, ẽ ĩsú rí ídri 'dáni'dáni rĩ ãní bēñi.

17 Múngú ĩpē 'í Mvõpi ri ímú tã lĩ 'bá nyõõkú drĩgē nõgó rĩ pi drĩgē kuyé, ĩpē ĩri ímú 'bá rĩ pi paá.

18 'Bá Mvá 'dĩri ẽ'yĩpi rá rĩ, lĩkí tã drĩ ni gé ku, 'bo 'bá ĩri ẽ'yĩpi kuyé rĩ, lĩkí tã drĩ ni gé ĩnõgõsĩ gĩ, ã'diãtãsiyã ĩri ní Múngú vé Mvá 'yēñá ālukúta 'dĩri ẽ'yĩ kuyé rĩ sĩ.

19 “Ūtũñá ímú kaá āngũ ĩmgbērēé 'bá rĩ pi ní gĩ, 'bo 'bá rĩ pi rikí ũnjĩkãnyã 'oó, sē lĩkí tã kõpi drĩgē, ã'diãtãsiyã 'bá rĩ pi lēkí tã ĩñĩñá vé rĩ ũtũñá vé rĩ ndēé.

20 Kõpi gãkí ũtũñá rĩ sĩ, ã'diãtãsiyã kõpi lēkí rií ũnjĩkãnyã 'oó ĩñĩñá agá. Kõpi rukí ũtũñá rĩ ruru, ímúkí ũtũñá vúgá nõó ku, ã'diãtãsiyã ívé ũnjĩkãnyã ẽ 'da rí 'i āmvé ku.

21 'Bo 'bá riipi tã áda 'oópi rĩ, ĩri ímú ũtũñá vúgá nõó äyĩkõ sĩ, 'bá rĩ pi ã ndrekí rí tã ĩri ní 'oó rĩ, 'yozú kĩnĩ, ĩri tã rĩ 'o ũkpõ Múngú vé rĩ sĩ.”

* **3:14** 3:14 Aya údé ĩñĩ rú rĩ: Múngú 'yo Mósē ní kĩnĩ, mí údé aya ufuú ĩñĩ rú, 'í 'bã peṭi sígē, mí inga peṭi rĩ ĩdrēé urü, ĩñĩ ga dõ 'bã äzi, ã ndre rí aya mí ní údé ĩñĩ rú 'dĩri, ẽ ídri rí ãní. Kãlãfe 21:4-9.

Yūwánī Bātízīmū sēepi rī ũlū Yēsū vé tā

22 Tā 'dīri ā vūdrī gé, Yēsū pi ní ngazú 'dezú mužú ívé 'bá 'î pámvú ũbī' 'bá rī pi be āngū Yūdáyā vé rī agá, mužú adrií kōpi be sâ be mādā, rī bātízīmū sēē 'bá rī pi ní.

23 Yūwánī ri kpá bātízīmū sēē Āyīnónī gé, Āyīnónī ri ĩnyinjá kūrú ĩ ní zīj Sālímū ā gārā gá, ā'diātāsīyā yīj vūrā 'dāri agá rī tī kú éljí rú. 'Bá rī pi rikí ímú Yūwánī vúgá, ā sē rí ĩ ní bātízīmū.

24 Tā 'dīri nga 'i ísú ākūdē 'yīkí drī Yūwánī ri jó āngū ũ'yīzú rī agá kuyé.

25 Lókí 'dāri gé, Yāhūdīgú āzi í'dó āgátá gāá Yūwánī vé 'bá ĩri ā pámvú ũbī' 'bá rī pi be lā'bī rizú rú' 'bá ũjīzú yīj sī ícázú Múngú ęndręti gé ule rī ā tā sī.

26 Kōpi ní kúru 'dezú mužú Yūwánī vú 'dāá, kōpi ní 'yozú ĩri ní kīnī, "Ímbápi, ágó ándúrú adriípi mí be Yáridénī gé, mí ní tā ni átá 'dāri, ĩri nóni ri bātízīmū sē, 'bá rī pi céré ri mužú ĩri vúgá!"

27 Yūwánī ní újázú ĩri ní kīnī, "Múngú adriípi 'bū gé rī, ĩri ri 'bá ālu ālu ní ęzjí awa nī.

28 Īmi nīkí rá, á lū ĩmi ní uletere 'yozú kīnī, 'Má adri Kúrísítō 'i kuyé, ĩpēkí ma ímú drīdrī lęti údé ĩri ní.'

29 'Bá ęmúrúgó rī jeepi rī, ĩri ęmúrúgó rī vé ágó. Ágó ęmúrúgó rī jeepi rī vé ũndī pá tuúpi ágó rī vé tā yījpi rī, ĩri adri āyīkō sī ĩri ní ágó ęmúrúgó rī jeepi rī vé ú'dúkó yīj rī sī. Kúru āyīkō fų nóni ma ambamba tā ĩri ní 'oó rī sī.

30 Lē Yēsū ā adri āmbúgú má sī nī, ma adri ĩri ā pálé gá.

31 “Yēsū ímụ 'bũ gélésīla, ĩri āmbúgú 'bá rĩ pi drĩgé céré nĩ. 'Bâ 'bávé rĩ 'bá nyōókú nōri vé ni, mávé tā má ní átá rĩ, ĩri tā nyōókú nōri vé ni. Yēsū ímụ 'bũ gélésīla, ĩri āmbúgú 'bá rĩ pi drĩgé céré nĩ.

32 ĩri ri tā 'í ní ndreé 'î mị sī, āzini 'í ní yịi 'î bí sī 'bũ gé 'dǎá rĩ ũlũ, 'bo 'bá rĩ pi ẹ'yĩkí tā ĩri ní ũlũú rĩ kuyé.

33 'Bá ĩrivé tā ẹ'yĩpi rá rĩ, nĩ áamá rá 'yozú kínĩ, Múngú ri tā áda átá.

34 'Bá Múngú ní ĩpěé rĩ, ĩri ú'dúkọ Múngú vé rĩ átá mužú be áyu, Múngú ri ĩri ní Índrí Uleteré rĩ sě vúgú ākó.

35 Múngú Yēsū Ẹtẹpi lě 'î Mvọpi ri lělě, sě ívé tā ārěvú céré kuú drị ni gé.

36 'Bá Múngú Mvọpi ri ẹ'yĩpi rá rĩ, ĩri ídri 'dáni'dáni rĩ ịsụ rá, 'bo 'bá Múngú Mvọpi ri ẹ'yĩpi ku rĩ, ícọ ídri 'dáni'dáni rĩ ịsụ ku, 'bo jĩkó ri 'de Múngú agá, ĩri tā lị drị ni gé rá.”

4

Yēsū átá ũkú Sāmāryāzị rĩ be

1 Fārúsị rĩ pi yíkí kínĩ, sěkí 'bá kárákará pi ní bātízīmũ Yēsū ā rú sī, sě 'bá kárákará ẹ'yĩkí ĩri, ímụkí adrii 'bá ĩri ā pámvú ũbĩ'bá ni pi rú, ndě Yūwánī vé rĩ pi rá,

2 Yēsū ri 'î ngúlúpí sī sě bātízīmũ rĩ nĩ kuyé, ĩrivé 'bá ĩri ā pámvú ũbĩ'bá rĩ pi rikí bātízīmũ rĩ sěé nĩ.

3 Úpí Yēsū kǎ tā 'bá rĩ pi ní rií átá kínĩ 'bá kárákará pi ẹ'yĩkí 'i gí 'dĩri yịi, nga fũú āngũ

Yüdayã vé rĩ agásĩ,* 'de gōó muú vúlé āngũ Gālíláyã vé rĩ gé 'dǎá ũzi.

4 Yēsũ lē ẹlị muú āngũ Sāmāriyã vé rĩ agásĩ muú Gālíláyã gá.

5 Īri ní kúru fizú cazú kǔrú Sāmāriyã vé ĩ ní zị Sāyíkã rĩ agá, ĩnyinǎǎ nyọọkú Yōkóbũ† ní ọtú sēe mvọpị Yōsépã‡ ní rĩ gé.

6 Yōkóbũ vé kídí, ĩri vūrã 'dǎri gé. Yēsũ āndē ẹcị rĩ sī káyĩ, ca muú úrí vūgá kídí rĩ tị gé ụtú mgbíngbi gé 'dǐgé.

7 Ūkú Sāmāriyāzị 'de muú yĩ ĩbēe kídí rĩ gé 'dǎá. Yēsũ ní 'yozú ũkú rĩ ní kīnĩ, “Mí ícọ má ní yĩ sē mvụ rá?”

8 Ísú ākūdē Yēsũ vé 'bá ĩri ā pámvú ũbĩ'bá rĩ pi 'dekí muú ānyāngã jengárá gá kǔrú Sāyíkã vé rĩ gé 'dǎá gí.

9 Ūkú Sāmāriyāzị rĩ ní 'yozú Yēsũ ní kīnĩ, “Mí Yāhúdǐgú, ma Sāmāriyāzị, mí 'yo mâ sē mí ní yĩ mvụ ngóni ngóni?” Yāhúdǐ rĩ pi úmúkí ĩ Sāmāriyã rĩ pi be ku.

10 Yēsũ ní újázú ũkú rĩ ní kīnĩ, “Mí nị dō fēfē Múngú ní lēe sēe mí ní rĩ rá, āzini mí nị dō 'bá

* **4:3** 4:3 Yēsũ fū āngũ Yüdayã vé rĩ agásĩ: Yēsũ fū āngũ Yüdayã vé rĩ agásĩ, ā'diātāsīyã Fārúsị rĩ pi 'bǎkí ā'yá ẹzị ĩri ní ngáá rĩ ā tā sī. † **4:5** 4:5 Yōkóbũ: Yōkóbũ rĩ Ābūrámā mvọpị Ísákã vé mvá, ĩri anji be mụdrị drị ni ĩrị, Múngú újá rụ ni zị Īsērélē, úyú ĩrivé rĩ zíkí anji Īsērélē vé ni. Sǎ Yēsũ vé rĩ gé, zíkí kọpị Yāhúdǐ. 'Í lǎ Í'dóngárá 25-50. ‡ **4:5** 4:5 Yōsépã: Yōsépã rĩ Yōkóbũ vé mvá ĩri ní lēlē rĩ, ẹdrípị sēkí ĩri jeé túgẹrị rú āngũ Ējēpētō vé rĩ gé. Múngú sē ĩri ícá āmbúgú, ko ívé 'bá rĩ pi ē ĩzā muú adrii āngũ Ējēpētō vé rĩ agá nĩ. Sǎ 'dǎri gé, ẹbịrị 'de caá ílì ẹzịrị. 'Í lǎ Í'dóngárá 30-50.

yǐi zǐipi mí tì gé rǐ rá, mi té kōdō ícō ĩri zì, ĩri té mí ní yǐi ídri sēepi mužú 'dání'dání rǐ sē rá."

11 Ūkú rǐ ní 'yozú Yēsǔ ní kǐnǐ, "Āmbúgú mávé rǐ, kídí rǐ kùkù, ngá mí ní yǐi rǐ ísézú ní 'dǎayo píri, mi yǐi ídri 'dání'dání sēepi 'dǐri ísú ngūgá?

12 'Í ndē 'bá étépi Yōkóbū 'bá ní kídí gaapi, í'dópi yǐi rǐ mvuúpi nǐ rǐ rá? Īrivé anji rǐ pi, ĩrivé ndrǐi rǐ pi be céré ri yǐi 'dǐri mvu."

13 Yēsǔ ní újázú ũkú rǐ ní kǐnǐ, "'Bá céré yǐi 'dǐri mvu'bá rǐ pi, yǐi úvá ri gō kōpi ndē rá,

14 'bo 'bá má ní kōpi ní yǐi sēé mvuú rǐ pi, yǐi úvá gō kōpi ndēé dǐi ālujání ku. Yǐi 'dǐri kōpi ní ídri 'dání'dání rǐ sē."

15 Ūkú rǐ ní 'yozú Yēsǔ ní kǐnǐ, "Āmbúgú mávé rǐ, 'í sē má ní yǐi mí ní 'yoó 'dǐri mvuú, yǐi úvá ā ndē rí ma dǐi ku bēsǐnǐ, mâ gō rí ímú yǐi ĩbēé kídí nōri gé dǐi ku."

16 Yēsǔ ní 'yozú ũkú rǐ ní kǐnǐ, "'Í mụ mí ágó ni ri zǐi, ĩmi ĩgōkí ímú ĩri be má vúgá nōó."

17 Ūkú rǐ ní 'yozú Yēsǔ ní kǐnǐ, "Ma ágó ākó."

Yēsǔ ní 'yozú ũkú rǐ ní kǐnǐ, "Tā mí ní 'yoó mi ágó ākó 'dǐri, ĩri tā áda.

18 Mí kǐnǐ dō mi ágó ākó, ĩri tā áda, 'bo 'í rụ ándúru ágō caá tōwú, ágó mí ní nóni rụú 'dǐri adri ágó mívé égbì rǐ 'i kuyé."

19 Ūkú rǐ ní 'yozú kǐnǐ, "Āmbúgú mávé rǐ, á nǐ áamá rá 'yozú kǐnǐ, mi tákūdē nēbǐ.

20 'Bá étépi rikí Múngú ri ĩnjǐi írā nōri drǐgé. 'Bo ĩmi Yāhúdǐ 'dǐ'bée, ĩmi kǐnǐ, vūrā 'bá ní Múngú ri zǐzú rǐ, ĩri Yērúsālémā gá."

21 Yēsũ ní 'yozú ũkú rĩ ní kīnĩ, “Lē mī ẽ'yĩ tã má ní 'yoó mí ní 'dĩri, lókí āzi ri ímú 'dĩ'dĩ, 'bá rĩ pi ícókí má Ẹtẹpi ri ñnjĩ írã nōri drĩgé ku, dōku Yērúsālēmã gá ku.

22 Īmi 'bá Sāmāriyã vé 'dĩ'bée, ĩmi ñkí Múngú ĩmi ní rií ñnjĩ rĩ kuyé, 'bá Yāhūdĩ rú, 'bá ñkí Múngú 'bá ní rií ñnjĩ rĩ rá, ā'diātāsīyã 'i'da 'i 'bá ní rá. Pangará ũnjĩkãnyã agásĩ rĩ íbĩ 'i 'í'dó 'bávé súrú Yāhūdĩ vé rĩ agá.

23 'Bo lókí āzi ri ímú 'dĩ'dĩ, lókí rĩ ícá nóni gí, 'bá má Ẹtẹpi ri ñnjĩ 'bá tã áda sī rĩ pi, kōpi ĩri ñnjĩ ĩ ẹsĩ agá, āzini tã áda sī, ā'diātāsīyã má Ẹtẹpi lē 'bá 'i ñnjĩ 'bá ẹsĩ agá, āzini tã áda sī rĩ pi.

24 Múngú ri índrĩ, lē 'bá ĩri ñnjĩ 'bá rĩ pi, ẽ ñnjĩkí ĩri ẹsĩ be céré, āzini ẽ ñnjĩkí tã áda sī.”

25 Ũkú rĩ ní 'yozú Yēsũ ní kīnĩ, “Á ñĩ rá Māsīyã ri ímú 'dĩ'dĩ, ĩri Kúrísítō 'i, kādō ímú, ĩri 'bá ní tã ārěvú ũlũ céré.”

26 Yēsũ ní újázú ũkú rĩ ní kīnĩ, “Ma riipi átápi mí be nōri, ma 'bá mí ní 'yoó, ĩri ímú 'dĩ'dĩ rĩ 'i.”

27 Yēsũ vé 'bá ĩri ā pámvú ũbĩ 'bá rĩ pi kã ĩ újá ĩgōó, ísú Yēsũ ri átá ũkú rĩ be, tã 'dĩri tĩ kōpi ẽ ẹsĩ agá ndrĩ. 'Bo 'bá āzi ũsũ 'yozú kīnĩ, Yēsũ lē ũkú rĩ vúgá ā'di yã 'dĩni kuyé, dōku ĩri ri átá ũkú rĩ be tã ngóni sī yã rĩ 'bá āzi ũsũ tró zĩi kuyé.

28 Ũkú rĩ ku ívé ũdrĩ kuú yĩi tĩ gé 'dĩgé, nga 'deé mužú vúlé kūrú Sāyíkã vé rĩ agá 'dãá, mužú 'yoó 'bá rĩ pi ní,

29 kīnĩ, “Īmi ímúkí 'bá āzi ndree nōnō, ũlũ mávé tã ārěvú má ní 'oó rĩ pi bá bá, 'bá 'dĩri adri tãnã Kúrísítō 'i kuyé?”

30 'Bá rĩ pi ngakí fũú kũrú rĩ agásĩ, 'dekí muú Yēsũ vúgá 'dǎá.

31 Įsúú Yēsũ vé 'bá řiri ā pámvú ũbĩ' 'bá rĩ pi řiri řiri mā kínĩ, "Ímbápi, mĩ adri 'dĩni ku, mĩ nya ngá."

32 'Bo Yēsũ ní újázú kôpi ní kĩnĩ, "Ngá nyanya má vúgá nõó anigé, ĩmi nĩkĩ tā drĩ ni gé kuyé."

33 Yēsũ vé 'bá řiri ā pámvú ũbĩ' 'bá rĩ pi ní átázú ĩ āsámvú gé sĩ kínĩ, "Índré sũ 'bá āzi įjĩ Yēsũ ní ānyāngā sēe nyaá gĩ tĩnĩ."

34 Yēsũ ní 'yozú kôpi ní kĩnĩ, "Ānyāngā mávé rĩ, řiri rizú 'bá ma ĩpēēpi rĩ vé tā 'duzú ngazú, āzini ězĩ řiri ní sēe rĩ dezú.

35 ĩmi kínĩ, mbáá sũ ā vudrĩ gé, ĩmi ĩbí ānyāngā rĩ ĩkũnā ĩrá agá ndō 'dĩni kuyé? Á 'yo ĩmi ní, ĩmi újákĩ drĩ ĩmi āngũ ndree ómvú agá 'dǎá ká! Ānyāngā rĩ ka gĩ, lē nóni ĩkũnāngará ni.

36 'Bá ānyāngā ĩkũnā' 'bá ĩrá agá rĩ pi, ĩ kôpi ũfē múké múké, ānyāngā kôpi ní ĩkũnāá rĩ, řiri 'bá ĩdri 'dání'dání rĩ įsú' 'bá rĩ pi. 'Bá ngá 'āápi rĩ pi ānyāngā rĩ ĩkũnāápi rĩ be, kôpi ímú āyĩkō įsú aga rá!

37 ĩmi nĩkĩ rá tā ĩ ní 'yoó 'dĩri tā áda, "Bá ālu 'ā ānyāngā rĩ nĩ, 'bá ĩkũnāápi rĩ túngú.'

38 Á pē ĩmi muú ězĩ ĩmi ní ngaá kuyé ni vé ānyāngā ĩkũnāá. 'Bá urukō ngakí ězĩ ũkpó ũkpó rĩ nĩ, ĩmi ímúkĩ ĩmivé rĩ āndēma ni įsú áyu."

'Bá Sāmāriyā vé rĩ pi ě'yĩkĩ Yēsũ ri rá

39 'Bá kárakarā kũrú Sāmāriyā vé rĩ agá rĩ pi ě'yĩkĩ Yēsũ ri tā ũkú rĩ ní 'yoó, Yēsũ ũlũ tā 'í ní 'oó rĩ pi bá bá rĩ sĩ.

40 Kúru 'bá Sāmāriyā gá rĩ pi ní ímúzá Yésũ vúgá nõó, kôpi ní ĩri mázú kînĩ, “Mí ímú adrii 'bá be nõgó.” ĩri ní adrizú kôpi be ú'dú ĩrĩ.

41 Tã Yésũ ní átá kôpi ní rĩ sē 'bá kárakarã ẹ'yĩkĩ ĩri rá.

42 'Bá rĩ pi ní 'yozú ũkú rĩ ní kînĩ, “'Bá ẹ'yĩkĩ Yésũ ri 'yéná tã mí ní ũlúú 'bá ní rĩ sĩ kuyé, 'bá yĩkĩ nóni tã ĩri ní átá rĩ 'bã bì sĩ gí, ádarú 'bá ñíkí nóni gí 'yozú kînĩ, ágó nõri, ĩri 'bá 'bá Paápi ũñjĩkányã agásĩ ni.”

*Yésũ idri ũgalaku āzi vé mvá
(Mátáyo 8:5-13; Lúkã 7:1-10)*

43 Ụ'dú ĩrĩ ã vudrĩ gé, Yésũ nga 'deé mužú āngũ Gālíláyã vé rĩ gé.

44 Yésũ 'yo ándúru kînĩ, “'Bá rĩ dõ nẹbĩ, 'bá ĩrivé āngũ agá 'dĩgé rĩ pi ĩñjĩkĩ ĩri ku.”

45 Yésũ kã caá āngũ Gālíláyã vé rĩ gé 'dãá, 'bá Gālíláyã gá rĩ pi ẹ'yĩkĩ ĩri rá. Kôpi ndrekí tã āyázú āyāyã ándúru ĩri ní 'oó Yẹrũsālémã gá 'dãá Ụmũ Ụ'dú Múngú ní Ẹlízú Jó rĩ pi tị gé sĩ rĩ gé rĩ rá, ã'diãtãsiyã kôpi 'dãlé anigé.

46 Yésũ ní kúru 'dezú mužú Kánã gá āngũ Gālíláyã vé rĩ agá, āngũ ĩri ní yĩjĩ újázú ícázú vinyõ rú rĩ gé. Ũgalaku āzi riipi ẹzi ngaápi 'bágú rĩ ní kũrú Kãpãrãñũmã vé rĩ agá 'dãlé ni, drã rụ ĩrivé mvá ñĩ.

47 Ágó rĩ kã yĩjĩ kînĩ, Yésũ ímú āngũ Yũdáyã vé rĩ gélésĩ, ícá kuú āngũ Gālíláyã vé rĩ agá 'dãá'dã, ágó rĩ ní 'dezú mužú Yésũ vúgá 'dãá, ĩri ní Yésũ ri zizú ímúzá Kãpãrãñũmã gá nõlé, ẽ ímú rí ívé mvá drã ni rụy kôdô lẹpi drãápi drãdrã rĩ ídrí.

48 Yēsū ní 'yozú ĩri ní kīnī, “Īmi āsámvú gé 'dīgē, 'bá āzi ndre dō tā āyāzú āyāyā ni 'î mị sī ũgbále kuyé, ícọ ẹ'yīī ku.”

49 Ágọ rī ní 'yozú Yēsū ní kīnī, “Āmbúgú mávé rī, mí ímú 'bá 'dekí mụú mí be trụ, mávé mváná rī ā ũkpō ẹ gí, lē drāádrā!”

50 Yēsū ní 'yozú ĩri ní kīnī, “'Í mụ ĩyí, mívé mváná rī ícọ drāá ku!”

Ágọ rī ẹ'yī tā Yēsū ní 'yoó rī rá, ĩri ní 'dezú mụzú.

51 Ágọ rī ní rizú mvizú mụzú 'bẹtị rī gé, ĩri ní mụzú drī ịsúzú ívé átí'bá rī pi be. Átí'bá rī pi ní 'yozú ĩri ní kīnī, “Mívé mváná rī ídri rú.”

52 Ágọ rī ní átí'bá rī pi zịzú kīnī, “Mvá rī vé rụ'bá ícá gōó múké sâ ngōri gé?”

Kọpì ní újázú ĩri ní kīnī, “Mváná rī vé rụ'bá ícá gōó múké ájée sâ ālu ụtúná vé rī gé, drā rī gō ĩri kuú rá.”

53 Mváná rī vé ẹtẹpị nị áamá rá 'yozú kīnī, sâ 'dāri, ĩri sâ Yēsū ní 'yoó 'í ní, mváná rī ícọ drāá ku rī. Ágọ rī 'bá ívé 'bẹtị āsámvú gé rī pi be céré ẹ'yīkí Yēsū ri rá.

54 'Dīri nóni vú ĩrī Yēsū ní tā āyāzú āyāyā ni 'ozú rī, ịsú ākūdē Yēsū íbí íngá āngū Yūdáyā vé rī ágá, ĩri ri mụ āngū Gālíláyā vé rī gé.

5

Yēsū ídri ágọ drā be ni

1 Tā 'dīri ā vudrī gé, Yēsū nga mụú Yērusālémā gá ụmụ Yāhúđị rī pi vé rī ā nyangára gá ĩndī.

2 Yērusālémā gá 'dāá, gaki kídí ìnyinà kẹ̀tìlẹ̀ ì ní zì Kābīlō vé rī gé, vūrā ì ní gaá rī, Ēbérè tì sī ì zì Bētēsídā. 'Bekí ápālá tǒwù índrī rú gārā ni gé sī kúrǔ.

3 Vūrā 'dāri gé, 'bá kárákará bātrá rú rī pi, 'bá mī be ẹ̀sì 'bá gí rī pi be, 'bá drā ní nyíi kuú 'bélé 'béle rī pi be, kòpi ri ula índrī 'dāri ã ndúgé.

4 Sā urukọ 'bée gé, mālāyíkā rī kādō ímù yǐi rī usaá, 'bá fiípi yǐi rī agá 'dāá drīdrī rī, ìrivé drā ri de rù 'bá ni gé sī rá.*

5 Ágó āzi anigé drā rù ìri caá ílì be pǔkù na drī ni ārō.

6 Yēsù ká ágó rī ndree la kú yǐi rī ã gārā gá 'dāá, Yēsù ká ísù nǐi kínì ágó rī adri caá ívé drā 'dīri be lókí be āco, Yēsù ní ágó rī zìzú kīnì, “Í lè è ídríkí mi?”

7 Ágó rī ní újázú Yēsù ní kīnì, “Āmbúgú mávé rī, kádō rií yǐi rī usaá, 'bá āzi mā ìzā koópi, ma suúpi yǐi rī agá 'dāá ni 'dāáyo. Má kádō lèé fií yǐi rī agá 'dāá, 'bá āzi ri fi yǐi rī agá 'dāá má sī drīdrī.”

8 Kúru Yēsù ní 'yozú ágó rī ní kīnì, “Í nga uru! 'Í 'dù mívé póròsì, 'í nga ẹ̀cì tuú.”

9 Mbēlẹ̀nà ágó rī ní ícázú múké. 'Dù ívé póròsì, nga ẹ̀cì tuú.

Ú'dù ìri ní ícázú múké 'dāri, ìri ú'dù Sābātā vé

* 5:4 5:4 Átángá véřẹ̀sì 4 agá 'dīri, búkū Yūwánī vé ì ní sī Gīrìkì tì sī drīdrī rī agá 'dāáyo, 'bo gókí sī búkū Yūwánī vé vùlé rī agá rá.

rĩ.†

10 Kúru Yāhúđĩ rĩ pi ní 'yozú ágó drā ní deę rú'bání gé sĩ gĩ rĩ ní kĩnĩ, “Ụ'dụ nōri, ĩri ụ'dụ Sábátā vé rĩ, tǎimbị ǎ'yĩ kuyé mí ní mívé pórōsị 'duzú ụ'dụ nōri gé.”

11 'Bo ágó rĩ ní újázú kĩnĩ, “Ágó ma sēepi ícápi múké nōri 'yo má ní kĩnĩ, mà 'du mávé pórōsị, mà nga ẹcị tuú.”

12 Yāhúđĩ rĩ pi ní ágó Yēsũ ní ídrí 'dĩri zizú kĩnĩ, “'Bá 'yoopi mí ní, mĩ 'du mívé pórōsị, mí nga ẹcị tuú rĩ ǎ'di 'i?”

13 Ágó ĩ ní ídrí 'dĩri nĩ 'bá 'i ídrípi rĩ kuyé. Vūrā 'dāri gé, 'bá rĩ pi kárakará. Yēsũ ní 'i njezú fūzú kọpi ǎsámvú gé sĩ ǎmvé.

14 Vúdrĩ ni gé, Yēsũ gō caá ágó rĩ ịsụ Jó Múngú vé rĩ agá 'dǎá, Yēsũ ní 'yozú ĩri ní kĩnĩ, “'Í ndre drĩ ká, nóni mí ícá múké gĩ, lē mĩ ku tǎ ũnjí 'ongará ǎnĩ. 'Í ku dō ku, tǎ ũnjí ri mi ịsụ drĩdrĩ rĩ aga rá.”

15 Ágó rĩ ní 'dezú mụzú lūzú Yāhúđĩ rĩ pi ní kĩnĩ, “'Bá ma ídrípi rĩ Yēsũ 'i.”

Ídrí íbí íngá Múngú Mvọpị vúgá

16 Kúru drĩkoma Yāhúđĩ rĩ pi vé rĩ í'dókí rií Yēsũ ri 'oó ũnjí, ǎ'diātāsīyǎ Yēsũ ní ẹzị ngaá ụ'dụ Sábátā vé rĩ gé rĩ sĩ.

† 5:9 5:9 Ụ'dụ Sábátā vé rĩ: Ụ'dụ 'dĩri Yāhúđĩ rĩ pi ní rizú uvuzú rĩ, ǎzini kọpi ní rizú Múngú ri zizú rĩ. Yāhúđĩ rĩ pi ri ụ'dụ 'dĩri vé tǎ ígá kĩnĩ, Múngú gbi 'bụ pi vū be nĩ, ǎzini Múngú pa ĩ adringará tųęrĩ rú rĩ agásĩ nĩ. Ụ'dụ Sábátā vé rĩ Yāhúđĩ rĩ pi ri zị ụ'dụ ẹzịrĩ, 'bo Kẹlịkọ rĩ pi ri zị ụ'dụ áziyá. 'Í lǎ Wụngará 20:8-11; Dětōrōnómē 5:12-16.

17 Yésũ ní 'yozú drĩkoma Yāhúdĩ vé rĩ pi ní kĩnĩ, “Má Ẹtẹpi ri ẹzị nga, ma kpá ri ẹzị nga.”

18 Tā 'dĩri sī, drĩkoma Yāhúdĩ rĩ pi vé rĩ lẹkí lẹti ndāá ũkpō sī Yésũ ri 'dizú drāzú 'dĩsĩ rá, kọpi lẹkí ìri 'dij drāá adri 'yéná ẹzị ìri ní ngaá ú'dú Sābātā vé rĩ gé rĩ ā tā sī kuyé, lẹkí ìri 'dij drāá ìri ní 'yoó Múngú ri 'í Ẹtẹpi rĩ sī, āzini ìri ní 'i 'bāá adrii Múngú be trōtrō rĩ sī.

19 Yésũ ní újázú kọpi ní kĩnĩ, “Ma ìmi ní tã áda 'yo, ma Mv́a rú, á nga tã āzi m̄a drĩ sī ku, ma tã má Ẹtẹpi ní ngaá rĩ ndre 'dụ nga áyu, ā'diātāsīyā ẹzị má Ẹtẹpi ní ngaá rĩ, ma Mv́a rú, ma kpá nga rá.

20 Ma Mv́a rú, má Ẹtẹpi lẹ ma lẹlẹ, i'da ívé tã ārěvú céré má ní rá. Múngú ri ímú má ní tã ambugu ndē'ba rá, ìri ní i'daá má ní drĩdrĩ 'dā'bée i'da rá. Tā 'dĩri ìmi ní āyāngará sē.

21 Ìri adri sũ má Ẹtẹpi ní 'bá ũdrā'ba gí rĩ pi ídri gōó ídri rú ũzi rĩ tịni, ma Mv́a rú, ma ícó ídri 'dáni'dáni rĩ sē 'bá má ní lẹe rĩ pi ní rá.

22 Má Ẹtẹpi lị tã 'bá rĩ pi drĩgé ku, ma Mv́a rú, ku ẹzị tã lịzú 'bá rĩ pi drĩgé rĩ céré kuú má drĩgé,

23 'bá rĩ pi ārěvú céré ẽ ìnjĩkí rí ma sũ ì ní má Ẹtẹpi ri ìnjĩ rĩ tịni, 'bá ma ìnjĩpi ku rĩ, ìnjĩ má Ẹtẹpi ma ìpěepi rĩ ku.

24 “Ma ìmi ní tã áda 'yo, 'bá m̄a tị yì'ba rá, āzini Múngú ma ìpěepi rĩ ẹ'yì'ba rá rĩ pi, kọpi ídri 'dáni'dáni rĩ ìsú rá. Lìkí tã kọpi drĩgé ku, kọpi wakí drā sígé sī fūú ídri ìsú gí.

25 Ma ìmi ní tã áda 'yo, lókí āzi ri ímú 'dĩ'dĩ, ícá nóni gí, ma Múngú Mv́opi 'i, 'bá ũdrā'ba gí

rĩ pi ímú mâ ú'dúkọ yị rá, 'bá mávé ú'dúkọ yị 'bá rá rĩ pi ímú ĩ újá ícá gō ídri rú.

²⁶ Ídri rĩ í dó má Ẹtẹpi vúgá, ma Múngú Mvọpi 'i, má Ẹtẹpi sē kpá má ní ũkpō ídri vé rĩ nĩ.

²⁷ Múngú sē kpá má ní ũkpō tā lizú rĩ ìndĩ, ā'diātāsīyā ma 'Bá Mvá 'i.

²⁸ “Lē ĩmi āyākí tā 'dĩri sī ku, lókí āzi ri ímú 'dĩ'dĩ, āvū ĩ ní sīi 'bú agá rĩ pi ímú mâ ú'dúkọ yị,

²⁹ kọpi nga ĩfū āmvé. 'Bá adri'bá tā be múké rĩ pi, kọpi nga ĩfū ídri rú, 'bá ũnjĩkānyā 'o'bá rĩ pi, kọpi kádō ĩfūú, ĩ tā lị kọpi drịgé.

³⁰ Má ícọ tā āzi ngaá ũkpō mávé rĩ sī ọ'dúkúlegúsī ku. Ma tā rĩ lị pịrị sū má Ẹtẹpi ní ẹzií má ní rĩ tịni. Tā má ní 'oó 'dĩri adri 'yozú kínĩ mâ ngúlúpí ẽ ịsụ rí āyĩkō ānị yā 'dini ku, ĩri āyĩkō sē má Ẹtẹpi ní.

'Bá rĩ pi ũlūkí Yēsū vé tā

³¹ “Má ũlū dō mávé tā ũgōgōlé rú nĩ, 'bá rĩ pi ícókí tā má ní ũlūú rĩ 'duụ 'bāá tā áda rú ku.

³² 'Bá āzi anigé riipi mávé tā ũlūúpi ni, á nị rá ĩri riipi tā áda ũlūúpi mâ rụ sī ni.

³³ “Īmi pēkí ándúrú 'bá ụrukọ muụ mâ tā uzii Yūwánī tị gé, ĩmi ká 'bá 'dĩ'bée pée, Yūwánī ũlū ĩmi ní tā áda mávé rĩ nĩ.

³⁴ Á lē ẹsị 'bāá tā 'bá áda ní átá mâ tā sī rĩ drịgé ku, 'bo má ẹdị tā Yūwánī ní ũlūú 'dĩri, ĩmi ịsúkí rí pangará bēsīnĩ.

³⁵ Yūwánī sū lāmbā riipi dīipi āngū ĩmgbērēepi ule rĩ tịni, ĩmi ịsúkí āyĩkō lókíná be mādā lāmbā riipi dīipi āngū ĩmgbērēepi 'dĩri sī.

36 “Tā mávė rĩ ndė tã Yūwánĩ ní ũlũú m̃ã tã sĩ rĩ rá. Á lė ĩmi ní tã āzi ũlũú lũzú kínĩ má Ẹtẹpi ĩpė ma nĩ. Tã āmbúgú má Ẹtẹpi ní lũú kínĩ má 'o rĩ, ma ri 'o mužú rá.

37 Má Ẹtẹpi ma ĩpėepi rĩ, ĩri ri átá mávė tã sĩ nĩ, ĩmi yĩkĩ ĩri ā ú'dúkọ kuyé, āzini ĩmi ndrekĩ kpá ĩri kuyé.

38 ĩmi 'dukĩ ĩrivé átángá 'bãá ĩmĩ ẹsĩ agá ālunáni kuyé, ā'diātāsīyā ĩmi ẹ'yĩkĩ 'bá ĩri ní ĩpėé rĩ vé tã kuyé.

39 ĩmi ri ú'dúkọ Múngú vé ĩ ní sĩĩ kuú Búkũ Múngú vé rĩ agá 'dĩ'bée lã, ĩmi ũsũkĩ ĩmi idri 'dáni'dáni rĩ ĩsú ānĩ. Ú'dúkọ ĩ ní sĩĩ kuú Búkũ Múngú vé rĩ agá 'dĩ'bée ri átá mávė tã sĩ.

40 'Bo ĩmi gākĩ ímúgá má vú nŏo idri 'dáni'dáni rĩ ĩsúgá sĩ.

41 “Má ā'yĩ 'yozú kínĩ 'bá rĩ pi ẽ íngúkĩ ma 'dĩni ku.

42 'Bo á nĩ ĩmi rá. Á nĩ rá ĩmĩ ẹsĩ agá 'dãlé, ĩmi lėkĩ Múngú ri kuyé.

43 Má ímú má Ẹtẹpi ā rụ sĩ, 'bo ĩmi ā'yĩkĩ ma kuyé, 'bo 'bá āzi túngú ni ímú dŏ ívé tã be ĩmi vú, ĩmi ĩrivé tã ā'yĩ rá.

44 ĩmi lėkĩ íngúngará 'bá āzi ní rizú ĩmi íngúzú rĩ áyu, 'bo ĩmi gākĩ tã Múngú adripi 'yéná ālu rĩ ní lėé ĩmi íngúzú rĩ 'ogá sĩ. ĩmi ícŏ ma ẹ'yĩ íngóni íngóni?

45 “‘Bo lė ĩmi ũsũkĩ 'yozú kínĩ, ma ĩmi tŏ má Ẹtẹpi ẹndretĩ gé rá 'dĩni ku. Mósė ĩmi ní ẹsĩ 'bãá drĩ ni gé 'dĩri, ĩri ímú ĩmi tŏ nĩ.

46 ĩmi ẹ'yĩkĩ dŏ té Mósė vé tã rá, ĩmi té ícŏ ma ẹ'yĩ rá, ā'diātāsīyā tã Mósė ní sĩĩ 'dĩri, ĩri tã mávė

rĩ.

⁴⁷ 'Bo ĩmi ẹ'yĩkí tã Mósē ní sǐ rĩ pi kuyé píri, ĩmi ícọ tã má ní 'yoó rĩ ẹ'yĩ íngóni íngóni?"

6

*Yésũ sē ānyāngā nyaá āgō élifū tōwú pi ní
(Mátáyo 14:13-21; Mārākō 6:30-44; Lúkã 9:10-*

17)

¹ Tã 'dĩri ã vùdrĩ gé, Yésũ ní ngazú zozú muzú yĩi bálálã Gālíláyã vé rĩ agásĩ alá 'dãá, yĩi 'dĩri ã rú ĩ kpá zì Tĩbēriyã.

² 'Bá bĩtríká 'dekí muzú ĩri ã vùdrĩ gé sĩ vūrã ĩri ní muzú 'dãri gé, ã'diātāsīyã kòpi ndrekí tã āyāzú āyāyã ĩri ní 'oó 'bá drã be rĩ pi ídrízú 'dĩri.

³ Kúru Yésũ pi ní tuzú muzú ívé 'bá 'ĩ pámvú ũbĩ'bá rĩ pi be ĩrã drĩgé 'dãá, kòpi ní úrízú vūgá.

⁴ Ísúzú ũmũ Ụ'dù Múngú ní Ẹlìzú Yāhùdĩ rĩ pi vé Jó tì gé sĩ rĩ vé rĩ nyazú rĩ ícá ĩnyinjá gí.

⁵ Yésũ kã rií 'ĩ gārã úndré, ndre 'bá kárákará pi ri ímú 'í vúgá nǒó, ĩri ní Pílípũ ri zìzú kĩnĩ, "'Bá ānyāngā ísù je ngūgá caápi 'bá nǒ'bée ní céré?"

⁶ Yésũ zì Pílípũ ri 'dini lēzú nǐzú ámázú dō Pílípũ nǐ ũkpō 'í ní ẹzì ngazú rĩ rá, 'bo nǐ tã 'í ní lēé 'oó rĩ ĩnógósì gí.

⁷ Pílípũ ní újázú Yésũ ní kĩnĩ, "'Bá lēkí dō 'bá 'dĩ'bée ālu ālu céré ẹ ísúkí ānyāngā mādāṅá nyaá, mǔfēngā fífí ẹnjǐpi ẹnjǐnǐjì* 'bá ní lēzú ānyāngā jezú rĩ, ĩri ca mǔdũrũlũ ĩrĩ, 'bo mǔfēngā 'dĩri adri ambamba!"

* **6:7** 6:7 Mǔfēngā fífí ẹnjǐpi ẹnjǐnǐjì rĩ: 'Bá rĩ nga dō ẹzì ụ'dù ālu, ĩ 'bá rĩ ũfē mǔfēngā fífí ẹnjǐpi ẹnjǐnǐjì ālu ni sī.

8 Ændēréyā Sīmonā Pētēro ẹdrīpi riipi Yēsū ā pámvú ũbīipi rī ní 'yozú kīnī,

9 “Mvá ágóná āzi 'bā āsámvú gé nōgónō, ĩri pánga be tōwú, ĩ'bī be ĩrī, 'bo awakí dō 'bá kárakarā nō'bée ní, ĩri nyo ca kōpi ní rá?”

10 Yēsū ní 'yozú ívé 'bá 'i pámvú ũbī'bá rī pi ní kīnī, “Īmi lūkí 'bá rī pi ní, kōpi ā úríkí vūgá.” Ængū 'dāri dụ kú céré ásé rú, kúru 'bá rī pi ní úrízú céré vūgá, āgō† rī pi ícō ca élīfū tōwú (5,000) rá.

11 Yēsū ní pánga rī pi í'dúzú, ĩri ní Múngú ní ōwō'dífō sēzú, ĩri ní kúru sēzú ívé 'bá 'i pámvú ũbī'bá rī pi drīgé, kōpi ní 'dezú awazú 'bá úrí'bá kú rō'bō 'dī'bée ní, sū kōpi ní lēé rī tīnī. Īri ní kpá ĩ'bī rī í'dúzú, ōwō'dífō sēzú Múngú ní, ĩri ní kpá sēzú ívé 'bá 'i pámvú ũbī'bá rī pi drīgé, kōpi ní awazú ícózú 'bá rī pi ní céré, sū kōpi ní lēé rī tīnī.

12 'Bá rī pi kâ ānyāngā rī ĩsú nyaá caá ĩ vú sī céré gí, Yēsū ní 'yozú ívé 'bá 'i pámvú ũbī'bá rī pi ní kīnī, “Īmi úmúkí ānyāngā ě ĩmbītā ĩ ní nyaá tí rī 'bāá céré vūrā ālu gé, ě izakí ku.”

13 Kōpi kâ ānyāngā rī ě ĩmbītā úmú, kōpi úmúkí caá ũvú ā 'a mụdrī drī ní ĩrī.

14 'Bá rī pi kâ tā Yēsū ní 'oó āyāzú āyāyā 'dīri ndreé, kōpi í'dókí ríí átá kīnī, “Ádarú ágó nōri nēbī ĩ ní 'yoó kīnī, ĩri ímú 'bá nyōḡkú nōri drīgé rī pi āsámvú gé rī 'i.”

15 Yēsū kâ ndreé 'bá rī pi lēkí 'i mī 'bāá adrii 'bāgú ívé ni rú ũkpō sī, ĩri ní fūzú mụzú adrizú

† 6:10 6:10 Āgō: Lāki ũkú rī pi anjiná rī pi be kuyé.

írã drĩgé 'dãlé ọ'dúkùlegúsĩ.

Yèsũ mu yĩ drĩgé sĩ pá sĩ
(*Mátayo 14:22-27; Mārākō 6:45-52*)

¹⁶ Kã muú adrií ùndréná 'dãri sĩ, 'bá Yèsũ ã pámvú ùbĩ'bá rĩ pi ní 'dezú mužú yĩ bãlãlã rĩ gé 'dãá,

¹⁷ kọpi ní tuzú kúlúmgbá agá, kọpi ní í'dózú zozú mužú álé kũrú Kãpārãnãúmã gá 'dãá. Ængũ rĩ ni, ísú Yèsũ ca drĩ kọpi vúgá 'dãá kuyé.

¹⁸ Ûlí ùkpō be ni ní vızú, sē yĩ rĩ úvá ãní ngũyá ngũyá.

¹⁹ 'Bá Yèsũ ã pámvú ùbĩ'bá rĩ pi kã kúlúmgbá rĩ sōó muú caá máyĩlĩ‡ na dōku sũ, kọpi ní Yèsũ ri ndrezú, ïri ri ímú yĩ rĩ drĩgé sĩ pá sĩ, ícá ïnyinã kúlúmgbá rĩ ã gārã gá, sē ùrĩ ímvú kọpi ãní ambamba.

²⁰ Yèsũ ní 'yozú kọpi ní kĩnĩ, "Ìmi 'okí ùrĩ sĩ ku, 'bá rĩ ma 'i."

²¹ Kọpi ùtėkí ïri kú ùrē lězú ïri é'yízú fizú ï vúgá kúlúmgbá agá 'dãá. Mbělēnjá kọpi ní cazú vũrã ï ní lězú mužú rĩ gé.

'Bá rĩ pi rikí Yèsũ ri ndãá

²² Kã adrií drũ 'dĩni, 'bá bĩtríká adri'bá yĩ bãlãlã rĩ vé wọqkọ álé sĩ rĩ gé rĩ pi nĩkí ámá rá, ándúru kúlúmgbá pá tuúpi kú 'dãlé rĩ 'yéná ãlu. Kọpi nĩkí ámá rá 'yozú kínĩ, Yèsũ fi kúlúmgbá ïrivé 'bá ïri ã pámvú ùbĩ'bá rĩ pi ní mužú rĩ agá 'dãá kuyé, kọpi kukí ïri kú vúlé.

²³ Kúru kúlúmgbá urukọ íngákí Tĩbérĩyã gálésĩ, ímúkí pá tuú vũrã Úpí Yèsũ ní òwō'dífō

‡ 6:19 6:19 Máyĩlĩ: 'Bá ri ícọ ẹcĩ tu ca máyĩlĩ na sã ãlu agá.

sězú Múngú ní ãnyāngã ã tã sī, gōzú sězú nyazú āgō élifū tōwú pi ní 'dāri gé.

24 'Bá bītríká 'dī'bée kâ nīi áamá Yēsū pi ívé 'bá 'í pámvú ūbī'bá rī pi be 'dāáyo, kōpi ní tuzú kŭlúmgbá 'dī'bée agá, zozú mužú yīi bālālā 'dīri agásī kŭrú Kāpārānāumã vé rī gé, Yēsū ri ndāá.

Yēsū ri 'bá idri sēepi ni

25 'Bá bītríká 'dī'bée kâ caá Yēsū ri ísú yīi bālālā rī gé alé 'dálé, kōpi ní 'yozú kīnī, “Ímbápi, mí ícá nōlé íngóni íngóni?”

26 Yēsū ní újázú kōpi ní kīnī, “Ádarú ĩmi ri ma ndā, ã'diātāsīyā má ní ĩmi ní ãnyāngã sēé nyaá rī sī, adri 'yozú kīnī tã āyāzú āyāyā ĩmi ní ndree 'dī'bée sī kuyé.

27 Lē ĩmi rikí ẹsī 'bāá 'yéná rizú ãnyāngã nyōókú drīgé nōgó ábá'bée ábábā rī pi vé ẹzī ngazú áyu ku, lē ĩmi 'bākí ẹsī rizú ãnyāngã idri 'dáni'dáni rī sēepi rī vé ẹzī ngazú. Ma 'Bá Mvá 'i, ma ímú ãnyāngã rī sēé ĩmi ní nī, ã'diātāsīyā má Ẹtẹpi Múngú sē má ní ũkpō tã 'dīri 'ozú nī.”

28 Kōpi ní ĩri zizú kīnī, “'Bā 'okí ã'di tã Múngú ní lēé 'bā 'okí rī 'duzú ngazú?”

29 Yēsū ní újázú kōpi ní kīnī, “Tã Múngú ní lēé ĩmi 'okí rī, lē ĩmi ẹ'yīkí 'bá 'í ní ĩpēé 'dīri.”

30 Kōpi ní újázú kīnī, “Lē mī 'o tã āyāzú āyāyā ni ũgbále, 'bā íbí mi ẹ'yī ndō. Ngá mí ní ícá 'oó 'dīgé rá rī ã'di?”

31 'Bá ẹ'bípi nyakí ǎnyǎngǎ ĩ ní zịí mánǎŞ rĩ ǎngũ ǎ'wí cínýáfǎ rú rĩ agá 'dǎá, sù ĩ ní sǐ Búkũ Múngú vé rĩ agá rĩ tịni, 'Múngú sẹ kọpi ní ǎnyǎngǎ nyaanya ni íngázú 'bũ gélésíla.' ”

32 Yésũ ní 'yozú kọpi ní kīnī, “ǎnyǎngǎ ĩ ní sẹé ĩmi ní 'dĩri, adri 'yozú kīnī Mósẹ sẹ nĩ kuyé, ǎnyǎngǎ 'dĩri íngá 'bũ gélésíla, má Ẹtẹpi sẹ ĩmi ní nĩ. Má Ẹtẹpi ri ǎnyǎngǎ áda rĩ sẹ ĩmi ní nĩ.

33 ǎnyǎngǎ Múngú ní ĩsẹé ĩmi ní íngápi 'bũ gélésíla rĩ, ĩri ma 'i, ma ǎnyǎngǎ idri sẹepi 'bá rĩ pi ní nyọókú drịgé nǒgó rĩ.”

34 'Bá rĩ pi ní 'yozú kīnī, “Úpi, 'í sẹ 'bá ní ǎnyǎngǎ 'dĩri mụzú dđi dđi.”

35 Yésũ ní 'yozú kọpi ní kīnī, “Ma ǎnyǎngǎ riipi idri sẹepi rĩ. 'Bá ímụpi má vúgá ma ẹ'yǐpi rá rĩ, ẹbírí gō ĩri fuú dđi ku, ǎzini yǐí úvá gō ĩri ndeé dđi ku.

36 'Bo ĩmi ndrekí dō ma rá drǎáasīyǎ, ĩmi ẹ'yǐki ma kuyé.

37 'Bá má Ẹtẹpi ní ẹzịí má ní gí rĩ pi ímụ má vúgá. 'Bá ímụ' 'bá má vúgá rĩ pi, á gǎ kọpi ǎluǎni ku.

38 Má ímụ 'bũ gé 'dǎásī vúgá nǒgó tǎ Múngú ní ma ípězú rĩ 'duú ngaá, adri 'yozú kīnī tǎ má ní lẹé ngaá mà drị sī ni kuyé.

39 Tǎ íngápi Múngú ma ípẹepi rĩ ẹ ẹsị agá rĩ, ĩri 'dĩ, 'bá céré ĩri ní sẹé má ní rĩ pi, á 'be ǎlu ni

Ş 6:31 6:31 Mánǎ: Mánǎ ri ǎnyǎngǎ Múngú ní ĩsẹé 'bá Ẫserélẹ vé rĩ pi ní rĩ. Ẫsẹ sǎ kọpi ní adrizú ǎngũ ǎ'wí cínýáfǎ rú rĩ agá 'dǎá íli pũkú sù rĩ gé. 'Í lǎ Wũngára 16:1-36. 6:31 6:31 Wũngára 16:4; Nẹmáya 9:15; Sǎwumǎ 78:24-25

ãvĩi ku. Ma kôpi inga gô ídri rú ú'dú ỳdũ vé rĩ gé.

40 Tã má Ẹtẹpi ní lěe rĩ, ìri 'dĩ, ma Mvá rú, 'bá ma ndre'bá rá, ãzini ma ẹ'yĩ'bá rá rĩ pi, kôpi ídri 'dáni'dáni rĩ ìsú rá, ma ímụ kôpi inga gô ídri rú ú'dú má ní ìgõzú gé."

41 Tã Yésũ ní 'yoó 'i ãnyāngā íbipi 'bũ gélésĩla rĩ sĩ, sē Yāhúdĩ bĩtríká rĩ pi rikí unuú ãní ununu.

42 Kôpi rikí ì uzijì ì ãsámvú gé sĩ kínĩ, "Mvá 'dĩri adri nyo Yésũ Yõsépã mvòpì 'i kuyé? 'Bá nĩkí ẹtẹpi pi ẹndrẹpi be rá, ìri ícò 'yo kínĩ 'í íngá 'bũ gélésĩla íngóni íngóni?"

43 'Bo Yésũ ní újázú kôpi ní kĩnĩ, "Lě ìmi rikí unuú ìmi ãsámvú gé sĩ ku.

44 Má Ẹtẹpi ìpě dō 'bá rĩ nĩ kuyé, ícò ícá má vúgá ku, ma ímụ ìri inga gô ídri rú ú'dú má ní ìgõzú rĩ gé.

45 Sũ nẹbĩ rĩ pi ní sĩ rĩ tịnì, 'Múngú ri ímụ kôpi ímbá céré nĩ.' 'Bá ãlu ãlu má Ẹtẹpi vé tã yì'bá rá, ãzini ìrivé tã ỳnĩ'bá rĩ pi ímụ má vúgá nĩ.

46 'Bá ãzi ndre má Ẹtẹpi ri kuyé, 'yẹṅá ma ímụpi Múngú vúgálésĩ rĩ, á ndre má Ẹtẹpi ri nĩ.

47 Ádarú á 'yo ìmi ní, 'bá mávé tã ẹ'yĩpi rá rĩ, ìri ídri 'dáni'dáni rĩ ìsú nĩ.

48 Ma ãnyāngā riipi ídri sēepi rĩ.

49 Ìmi ẹ'bìpìi rikí ọtụ mánã nyaá ásé agá 'dãá, 'bo kôpi ỳdrákí rá.

50 'Bo ãnyāngā íngápi 'bũ gélésĩ rĩ, ìri 'dini, 'bá rĩ nya dō ãnyāngā 'dĩri, ícò drãá ku.

51 Ma ãnyāngā íngápi 'bũ gélésĩ rĩ 'i, 'bá rĩ nya dō ãnyāngā 'dĩri, ìri adri lēmgbērē rú. ãnyāngā

'dīri, ĩri mávė rū'báná má ní ímų adíí sēē drāā 'báná nyōókų drıgė nōgó rı pi vé ídri ā tā sı rı 'i."

⁵² Yāhūdĭ rı pi ní í' dózú āgátá gāzú ĩ āsámvú gé sı kĭnĭ, "Ágó 'dīri ícó 'ı rū'báná sē nya 'báná ní íngóni íngóni?"

⁵³ Yésų ní 'yozú kōpi ní kĭnĭ, "Ádarú á 'yo ĩmi ní, ma 'Bá Mvá 'i, ĩmi nyakí dō mávė rū'báná kuyé, āzini ĩmi mvųkí dō mávė ārı kuyé, ĩmi ícókí adrií ídri rú ku.

⁵⁴ 'Bá mávė rū'báná nyaápi, āzini mávė ārı mvųųpi rı, ĩri ídri 'dání'dání rı ĩsú nĭ, ma ímų ĩri sē íngá gō ídri rú ú'dú ũdų vé rı gé.

⁵⁵ Mávė rū'báná, ĩri ínyá áda ni, āzini mávė ārı, ĩri ngá mvųųmvų áda ni.

⁵⁶ 'Bá mávė rū'báná nya'báná rı pi, āzini mávė ārı mvų'báná rı pi, kōpi adri 'báná mávė ni, ma kpá adri 'báná kōpivé ni.

⁵⁷ Má Ētėpĭ adriıpi lėmgbėrė rú rı ĩpė ma nĭ, ma ri adri ídri rú ĩrivé ũkpō sĭ, 'báná rı nya dō mávė rū'báná, ĩri adri ídri rú ũkpō mávė rı sĭ.

⁵⁸ Ānyāngā íngápi 'bŭ gélésĭla 'dīri adri sŭ mánā ĩmi é'bĭpĭı ní nyaá, vudrĭ ni gé, kōpi ní ũdrāzú rá 'dāri tĭnĭ ku. 'Bá ānyāngā 'dīri nyaápi rı, ĩri adri mvųzú lėmgbėrė rú."

⁵⁹ Yésų 'yo tā 'dīri ĩsú ākŭdė ĩri ri āngŭ ímbá Jó Múngú ri Zĭzú rı ágá Kāpārānāŭmā gé.*

Ídri 'dání'dání rı vé tā

* **6:59** 6:59 Jó Múngú ri Zĭzú rı: Yāhūdĭ rı pi vé Jó Múngú ri Zĭzú rı pi kárakará kŭrŭ rı pi ágásĭ āndĭāndĭ, kōpi ri ĩ úmú Bŭkŭ Múngú vé rı lā, āzini kōpi ri Múngú ri ĩnĭ Ũ'dú Sābātā vé rı gé.

60 'Bá Yēsũ ã pámvú ũbĩ' 'bá rĩ pi kâ tâ Yēsũ ní 'yoó 'dĩri yĩ, kôpi ní 'yozú kĩnĩ, "Tã Yēsũ ní 'yoó 'dĩri mbamba, 'bá äzi ícô tâ 'dĩri ä'yĩ ku."

61 Yēsũ nĩ áamá bá 'yozú kĩnĩ, 'bá 'î pámvú ũbĩ' 'bá rĩ pi ri unu tâ 'í ní 'yoó 'dĩri sĩ. Yēsũ ní kôpi zizú kĩnĩ, "Tã má ní 'yoó 'dĩri, ĩri ĩmĩ drĩ iza iza tĩnĩ äsĩ?"

62 'Bo ĩmi ndrekí dô 'Bá Mvá ri mvi gô 'bũ gé vũrã 'í ní íngázú rĩ gé 'dãlé, ĩmi 'okí rí ĩmi íngóni?"

63 Índrí Uleterere rĩ ídri sē nĩ, ũkpō rụ' 'bá nōri vé rĩ 'o ngá äzi ku. Átángá má ní átá ĩmi ní 'dĩri, Índrí Uleterere rĩ lũ má ní nĩ, mávé átángá rĩ ídri sē.

64 'Bo 'bá ụrụkọ ĩmi äsámvú gé 'dĩgé gākí mávé tâ ẹ'yĩgá sĩ." Yēsũ 'yo tâ 'dĩri 'dĩni, ä'diätäsĩyã í'dóngará gá 'dãá, Yēsũ nĩ 'bá 'i ẹ'yĩ' 'bá kuyé rĩ pi rá, äzini nĩ 'bá ímụpi 'î ũli 'beépi rĩ rá.

65 Kúru Yēsũ ní 'yozú kĩnĩ, "'Bá ụrụkọ ní gãá mávé tâ ẹ'yĩgá sĩ rĩ sĩ, má ní 'yozú ĩmi ní, má Ẹtẹpị ä'yĩ dô 'bá rĩ nĩ kuyé, ícô ímụ má vúgá ku äní."

66 Tã Yēsũ ní 'yoó 'dĩri sĩ, 'bá kárakarã ĩri ã pámvú ũbĩ' 'bá rĩ pi gōkí ĩ njeé fũú ĩri ã rụ' 'bá gá sĩ ämvé.

67 Yēsũ ní 'bá 'î pámvú ũbĩ' 'bá mụdrĩ drĩ ni ĩrĩ 'dĩ'bée zizú kĩnĩ, "Īmi lēkí kpá fũú mụzú ĩndĩ?"

68 Sĩmōnã Pētērō ní újázú Yēsũ ní kĩnĩ, "Úpí, 'bã mụkí rí ä'di vúgá? Mívé átángá, ĩri ídri 'dáni'dáni rĩ sē nĩ.

69 'Bá ẹ'yĩkí mi gí, 'bá nĩkí rá 'yozú kĩnĩ, mi 'Bá Uleterere Múngú vé ni."

70 Yēsū ní 'yozú ívé 'bá 'î pámvú ũbī' 'bá rī pi ní kīnī, “Má ũpē ĩmi mụdrī drī ni ĩrī, 'bo 'bá ālu ĩmi āsámvú gé 'dīgé ĩri ādróko†.”

71 'Bá Yēsū ní 'yoó 'dīri, ĩri Yúdā Sīmonā Īsīkārīyótā mvọpī 'i. Yúdā ā adri dō 'bá Yēsū ā pámvú ũbīpi 'bá mụdrī drī ni ĩrī rī pi vé āzi drāāsiyā, ĩri ímú Yēsū ā ũli 'be nī.

7

Yēsū pi édrípī be

1 Tā 'dīri ā vūdrī gé, Yēsū ri adrii āngū Gālíláyā vé rī gé, ri ẹcī mụzú kūrú Gālíláyā vé rī pi agásī. Gā mụgá āngū Yūdáyā vé rī gé 'dálé sī, ā'diātāsīyā Yāhūdī rī pi lēkī ĩri 'dī drāá 'dīisī rá.

2 'Bo Yāhūdī rī pi vé ụ'dú rizú Ụmụ Nyazú Gākū rī pi agá rī* kā ícá ĩnyiná gí,

3 Yēsū édrípī ní 'yozú ĩri ní kīnī, “Í ku vūrā nōri rá, 'í mụ adrii āngū Yūdáyā vé rī agá, 'bá mí pámvú ũbī' 'bá rī pi ā ndrekí rí tā mí ní mụú 'oó ĩ ní āyāzú āyāyā 'dīri.

4 'Bá lēepi adriipi 'bá rī pi ẹndrẹtī gé rī, ĩri ívé tā 'o andrekelemgbe, ũzū ívé tā pi ku. Mi dō ri tā āyāzú āyāyā nī 'o, lē 'bá vū drīgé rī pi céré ā nīkī tā mí ní rīi 'oó rī.”

5 Átā édrípī ẹ'yīkī ĩri kuyé.

† **6:70** 6:70 ĩri ādróko: 'Bá ālu Yēsū ní 'yoó ĩri ādróko 'dīri vé ífífí, ĩri 'bá ādróko ní rīi drī ni koó tā 'ongará gá nī. * **7:2** 7:2

Ụmụ ĩ ní Nyaá Gākū rī pi agá rī: Ílī ālu ālu agá, ụ'dú ẹzīrī, Yāhūdī rī pi ríkí adrii gākū rī pi agá Yērúsálémā gá, āngū Yūdáyā vé rī agá. Ílī pūkú sụ ọtú kọpí ẹ'bípī ríkí adrii gākū rī pi agá āngū ā'wí cínýáfā rú rī agá 'dāá, kọpí ríkí ílī pūkú sụ ĩ ní adrizú gākū rī pi agá 'dāri ígá. 'Í lā Lẹvītíkā 23:39-43.

⁶ Yésũ ní újázú kôpi ní kînĩ, “Sâ mávé mužú 'dãlé rĩ ícò drĩ kuyé, sâ ìmivé mužú rĩ, ìri ìmi drígé.

⁷ Bá vũ drígé rĩ pi ícókí ìmi ngũú ùnjí ku, kôpi ma ngũ ùnjí, ã'diâtãsĩyã ma ri 'yo, tã kôpi ní rií 'oó rĩ ùnjí.

⁸ Ìmi 'dekí mužú ùmũ rĩ nyangára gá 'dãlé ìyí, á mužú drĩ ùmũ rĩ gé 'dãlé ku, ã'diâtãsĩyã mávé sâ mužú ùmũ rĩ gé 'dãlé rĩ ícò drĩ kuyé.”

⁹ Yésũ kã átá 'díní, áwí adrií ãngũ Gãlíláyã vé rĩ gé 'dãlé.

¹⁰ 'Bo Yésũ édrípíi kã 'deé mužú ùmũ rĩ gé 'dãlé gí, Yésũ ní kpá gõzú 'dezú mužú, 'bo mužú andrekelemgbe kuyé, mužú ívé rĩ ùgúzã rú.

¹¹ Ambugu Yãhũdĩ rĩ pi vé rĩ pi rikí Yésũ ri úndré 'bá rĩ pi ãsámvú gé sĩ ùmũ rĩ gé 'dãlé, kôpi rikí uzijí kînĩ, “Ágó rĩ íngãá?”

¹² 'Bá rĩ pi rikí átá ì ãsámvú gé sĩ ùyõkõyõ sĩ ìri ã tã sĩ, urukõ ni pi kînĩ, “Ìri 'bá múké.”

Urukõ ni pi kînĩ, “Ìri 'bá riípi 'bá rĩ pi ã mĩ ù'bãápi ni.”

¹³ 'Bo 'bá ãzi ìri ã tã átápi gúnyá agá ni 'dãáyo, ã'diâtãsĩyã kôpi rikí ambugu Yãhũdĩ rĩ pi vé rĩ pi ruú.

Yésũ ímbá 'bá rĩ pi Jó Múngú vé rĩ ã bóró gá 'dãá

¹⁴ Kúru ùmũ rĩ vé nyangára kã 'dujú caá ú'dú sù, Yésũ ní fizú mužú Jó Múngú vé rĩ ã bóró gá 'dãá, ìri ní 'dezú rizú 'bá rĩ pi ímbázú.

¹⁵ Ambugu Yãhũdĩ rĩ pi vé rĩ pi kã ìrivé ímbángará 'dĩri yijí, kôpi ãyãkí ãní ãyãyã, kôpi

kínĩ, “Ágó 'dĩri nĩ tã kárákará 'dĩni íngũgá, ịsúzó ímbákí ìri kuyé?”

16 Yésũ ní újázú kòpi ní kìnĩ, “Ma ri tã mávé ni ímbá kuyé, ma ri tã 'bá ma ìpěepi rĩ vé rĩ ímbá.

17 'Bá lěepi tã Múngú ní lěé ã 'okí rĩ 'duúpi ngaápi rĩ, ìri ícọ tã má ní 'oó rĩ nĩ áamá rá, dō ma ri tã íngápi Múngú vúgá ni ímbá, dōku ma ri tã mávé ni ímbá.

18 'Bá riípi ívé tã átápi ùgōgōlé rú rĩ, ìri ri 'i íngú, 'bo 'bá riípi ẹzị ngaápi 'bá 'i ìpěepi rĩ íngúzú rĩ, ìri 'bá tã áda 'oópi ni, ìri 'bá ùnjō ákó ni.

19 Mósē sē ìmi ní tǎimbị rĩ rá, adri 'dĩni kuyé? 'Bo ìmi ásamvú gé 'dǐgé, 'bá ázi tró tǎimbị Mósē vé rĩ 'duúpi ngaápi ni 'dǎáyo. Ngá ìmi ní lězú ma 'dizú drǎzú rĩ ã'di?”

20 'Bá bǐtríká rĩ pi ní újázú ìri ní kìnĩ, “Índrí ùnjí† fi mí drǐgé gí, 'bá lěepi mi 'dǐpi rĩ ã'di 'i?”

21 Yésũ ní újázú kòpi ní kìnĩ, “Má ídri ándúrú 'bá drǎ be ni ú'dú Sábátǎ vé rĩ gé, sē céré ìmi ní áyāngára.

22 'Bo ìmi rụkí tǎimbị Mósē vé ì ní rizú ágélé ē tị úlǐzú rĩ,‡ ìmi ri anji āgō rĩ pi ã ágélé ē tị úlǐ ú'dú Sábátǎ vé rĩ gé. 'Bo mēre ágélé ē tị úlǐzú 'dĩri í'dó 'i Mósē vúgá kuyé, í'dó 'i Ábūrámǎ vúgá.

† 7:20 7:20 Índrí ùnjí: Ìri ándúrú mǎlǎyíkǎ Múngú vé rĩ pi vé ázi 'bụ gé 'dǎá, nō tǎimbị Múngú vé rĩ, Sǎtǎnǎ ri kòpivé ámbúgú. Múngú ídró kòpi 'bụ gé 'dǎásí vūgá nōó, kòpi gōkí ufuú índri ùnjí, kòpi ri 'bá rĩ pi ní ìzāngǎ sē vū drǐgé nōgó. 'Í lǎ I'dangará 12:7-9. ‡ 7:22 7:22 Tǎ ì ní ágélé ē tị úlǐzú rĩ: Múngú lū Ábūrámǎ ní kìnĩ, anji āgō Ábūrámǎ vé rĩ pi adrikí dō caá ú'dú ārō gí, lē ã úlǐkí kòpi ã ágélé ē tị rá, lūzú kìnĩ, kòpi anji Múngú vé ni. 'Í lǎ Í'dóngára 17:9-14.

23 Dõ ĩ mvá ágónjá ã ágélé ě tị lị ụ'dụ Sábátã vé rĩ gé rá, ã ñókí rí tãĩmbị Mósẽ vé rĩ ku píri, tã sēepi ĩmi ẹsị ní vezú má ní 'bá ídrízú ụ'dụ Sábátã vé rĩ gé rĩ sị rĩ ã'di?

24 Lẽ ĩmi rikí 'bá rĩ pi vé rụ'bá ãmvé rĩ ndreeé, kòpivé tã lịzú ãní ku, lẽ ĩmi lịkí 'bá rĩ pi vé tã pịri."

Yēsũ ri Kúrísítõ 'i?

25 'Bá ụrụkọ'bée adri'bá Yẹrụsālémã gá 'dãá rĩ pi rikí átá kìnĩ, "Ágó 'dĩri adri nyo 'bá ambugu Yãhúdị rĩ pi vé rĩ pi ní lěé dị drã rá rĩ 'i kuyé?"

26 ĩmi ndrekí drĩ ká, ĩri ri átá gúnyá ãsámví gé, 'bá ãzi átápi ĩri ã tã sị ũnjí ni tró 'dãáyo. 'Bávé 'bá ambugu Yãhúdị vé rĩ pi ñíkí nyo áamá rá 'yozú kìnĩ, ádarú ĩri Kúrísítõ 'i 'díní rá?

27 'Bá ñíkí vūrã ágó 'dĩri ní íbízú ímúzú rĩ rá, Kúrísítõ kãdõ ícá, 'bá ãzi ñĩ vūrã ĩri ní íbízú ímúzú rĩ ku."

28 Yēsũ kã rií 'bá rĩ pi ímbá Jó Múngú vé rĩ ã bóró gá 'dãá, ri átá ụ'dụkọ be ụrụ 'dãá kìnĩ, "È, ĩmi ñíkí ma rá, ĩmi ñíkí vūrã má ní ímúzú rĩ rá. Má ímú nōgó mávé ũkpõ sị kuyé, 'bá ma ìpěepi rĩ vé tã, ĩri tã áda, 'bo ĩmi ñíkí ĩri kuyé.

29 'Bo á ñĩ ĩri rá, ã'diātāsīyã má íbì ímú ĩri vúgálēsīla, ìpē ma ímúzú nĩ."

30 'Bá ambugu Yãhúdị rĩ pi vé rĩ lěkí kōdō ĩri rụú, 'bo kòpi rụkí ĩri kuyé, ã'diātāsīyã lókí ĩrivé rĩ ní drĩ ícọ kuyé rĩ sị.

31 'Bá bítříká rĩ pi ãsámví gé, 'bá kárákará ẹ'yĩkí Yēsũ ri rá. Kòpi ní 'yozú kìnĩ, "Kúrísítõ kãdõ ícá, ĩri nyo ímú tã ãyãzú ãyãyã ni 'o ágó nōri vé rĩ ndě rá?"

Atala atala rĩ pi drĩgé rĩ pi lēkí ã rukí Yēsũ ri

³² Fārúsĩ rĩ pi kâ yĩ 'bá bĩtríká rĩ pi ri Yēsũ ã tã ndrĩ, kòpi úmúkí ĩ atala atala rĩ pi drĩgé rĩ pi be, kòpi ní ãngáráwá ri'bá Jó Múngú vé rĩ ütē'bá rĩ pi pēzú mužú Yēsũ ri ruzú.

³³ Yēsũ ní 'yozú kĩnĩ, “Ma adri ĩmi be nōgó lókí be mǎdǎ, kúru ma gō ma újá mu 'bá ma ĩpēepi rĩ vúgá 'dǎá ũzi.

³⁴ 'Bo ĩmi ma ndǎ rá, ĩmi ícókí ma ĩsú ku. Vūrǎ má ní mužú adrizú rĩ, ĩmi ícókí caá 'a ni gé ku.”

³⁵ Yǎhúdĩ ambugu rĩ pi rikí átá ĩ ãsámví gé sĩ kínĩ, “Ágó rĩ ní 'yozú kínĩ 'bá ícókí 'i ĩsú ku rĩ, ágó rĩ lē mužú ngōlé? Ágó rĩ lē mužú 'bávé 'bá ĩ íré'bá adri'bá Ğĩrikĩ rĩ pi ãsámví gé rĩ pi vúgá, lē Ğĩrikĩ rĩ pi ímbá ĩndĩ?

³⁶ Tǎ ĩri ní 'yoó kínĩ, “Ĭmi ímú ma ndǎ, 'bo ĩmi ícókí ma ĩsú ku, vūrǎ má ní mužú adrizú rĩ, ĩmi ícókí caá 'a ni gé 'dǎlé ku' 'dĩri vé ífífí ã'di?”

Yēsũ ezi yĩ idri sēepi rĩ vé tǎ

³⁷ Ụ'dú ụmụ rĩ nyazú rĩ vé ụdụS gé, ụ'dú 'dǎri ụ'dú ãmbúgú, Yēsũ nga átá ụ'dúkó be uru 'dǎá

S 7:37 7:37 Ụ'dú ẹzĩrĩ ụmụ nyazú rĩ gé, atala rĩ pi yĩ ĩbē, kòpi jĩ Jó Múngú vé rĩ agá 'dǎá, Múngú ri íngúzú, Múngú ní yĩ sēé ĩ ẹ'bípĩ ní rĩ sĩ. 'Bá rĩ pi kpá ímú Múngú ri íngú tǎkĩri ĩri ní ímú sēé ĩ ní rĩ sĩ ụ'dú ụdụ vé rĩ pi gé. Ụ'dú ụmụ nyazú rĩ vé ụdụ gé, atala rĩ pi jĩkí yĩ Jó Múngú vé rĩ agá 'dǎá ku. 'Bo 'bá rĩ pi ri Múngú ri íngú ãngú Múngú ní sēé ĩ ní adrizú 'a ni gé rĩ sĩ. Ængú 'dĩri agá, yĩ rĩ pi ambamba, ãzini Múngú sē ngá kòpi ní lēé rĩ pi ãrēvú céré rá. Ụ'dú ụdụ vé 'dǎri rĩ gé, Yēsũ kĩnĩ, “'Bá rĩ ẹ'yĩ dō ma rá, yĩ idri sēepi 'dĩri ímú ídĩ ifũ ĩri ē ẹsĩ agásĩ.”

kīnī, “Bá rī dō yīi úvá be, ē ímú má vúgá nōó, ā mvu yīi rī.

³⁸ 'Bá rī ẹ'yī dō ma rá, yīi ídri sēepi 'dīri ímú ídī ífū ĩri ē ẹsī agásī, sū Búkū Múngú vé rī ní 'yoó rī tīni.”

³⁹ Tā ĩri ní 'yoó yīi ídri sēepi 'dīri, ĩri ri Índrī Uletere ĩ ní ímú sēé 'bá ālu ālu ĩri ẹ'yī 'bá gí rī pi ní rī i'da. Lókí 'dāri gé, ịsúzá sēkí drī Índrī Uletere rī 'bá rī pi ní kuyé, ā'diātāsīyā Yēsū fi drī ũnyī ĩ ní ímúzá ĩri íngúzú 'dāri agá kuyé.

⁴⁰ 'Bá bītríká 'dī'bée kâ tā Yēsū ní 'yoó 'dīri yīi, 'bá rī pi ā ụrụkọ kīnī, “Ádarú ágó adriipi nẹbī rú rī,* ĩri 'dī.”

⁴¹ 'Bá rī pi ā ụrụkọ kīnī, “Ágó rī Kúrísítō 'i.”

Ụrụkọ ni pi kīnī, “'Bá rī adri Kúrísítō 'i ku, Kúrísítō ri ímú āngū Gālíláyā vé rī gélésī íngóni íngóni?

⁴² Búkū Múngú vé rī lū uletere kīnī, ĩ ímú Kúrísítō ri tī ífū úyú Dāwúđī† vé rī agá, kūrú Bētēlémē ĩ ní Dāwúđī ri tizú rī agá.”‡

⁴³ 'Bá rī pi acokí ĩ āsámvú ĩrī Yēsū vé tā sī.

* **7:40** 7:40 Nẹbī rī: Kọpi rikí átá nẹbī Mósē ní 'yoó ĩri ímú rá rī vé tā sī. Nẹbī Mósē ní 'yoó 'dīri Yēsū 'i. 'Í lā Dētōrōnómē 18:15-18; Yūwání 6:14; Ẹzị 3:22-23; Ẹzị 7:37. † **7:42** 7:42 Dāwúđī: Múngú ịpē Dāwúđī ri adrii 'bāgú Ísērélē rī pi vé ni, ẹzi kīnī, 'bāgú ú'dí ri ímú ífū ịrívé úyú agá, ĩri mālūngā rī rụ mụzú 'dāni'dāni, 'bāgú rī Yēsū Kúrísítō 'i. 'Í lā Sāwúmā 132:11-12; Ẹzị 2:30. Tīkí Dāwúđī ri ịsú ākūdē ịlī rī cā élifū ālu (1,000) gí, ịlī 'dāri gé, ịsú tīkí drī Yēsū Kúrísítō ri kuyé. 'Í lā 2 Sāmüélē 5:2; Míkā 5:2; Mātáyo 2:1; Lúkā 2:1-6. ‡ **7:42** 7:42 Tīkí Yēsū ri Bētēlémē gá, úyú Dāwúđī vé rī agá. 'Í lā Lúkā 2:4-7; Mātáyo 2:1-6.

44 'Bá ɔrɔkɔ lɛkí ãri ruɔ́, 'bo 'bá āzi úló rú' 'bá ni kuyé.

Drīkoma Yāhūdī rī pi vé rī gākí Yēsū ri ẹ'yīgá sī

45 'Bá Jó Múngú vé rī ùtē' 'bá rī pi ká ì újá gōó atala atala rī pi drīgé rī pi vúgá āzini Fārúsī rī pi vúgá 'dāá, atala atala rī pi drīgé rī pi Fārúsī rī pi be zíkí kòpi kíní, “Ìmi ùjíkí Yēsū ri ìmúzá ìndī kuyé āsī?”

46 Kòpi ní újázú kíní, “'Bá yíkí āvū ni 'bá āzi átápi ágó 'dīri tìni ni kuyé.”

47 Fārúsī rī pi kíní, “'Ū' 'bā kpá ìmî mî gí tìni āsī?”

48 'Bā drīkoma rú Fārúsī rī pi be, 'bá āzi nyo 'bā āsámvú gé ìrivé tã ẹ'yīpi ni anigé?

49 'Bá bítríká Yēsū ā pámvú ùbī' 'bá 'dī' 'bée nīkí tãìmbí Mósè vé rī kuyé, kòpi tã ùnjí ìsú Múngú drīgé rá.”

50 Nìkòdémā Fārúsī rī pi vé āzi ándúru muɔpi Yēsú vúgá 'dālè rī ní 'yozú kíní,

51 “Tãìmbí 'bávè rī ā'yī nyo ì ní tã lìzú 'bá āzi drīgè ìsúzú yíkí ìrivé tì kuyé, āzini nīkí ìrivé tã 'oó rī kuyé 'dìni rá?”

52 Kòpi ní újázú kíní, “Mí kpá Gālìláyāgú yā? 'Í lā drī Búkū Múngú vé rī ká, mi ìsú sīkí 'a ni gé 'dālè kíní, nẹbì ícò ìfúú āngū Gālìláyā vé rī agá ku.”

53 Kúru 'bá ālu ālu ní 'dezú muzú ívé āngá. §

§ 7:53 7:53 Átángá véřèšì 7:53-8:11 agá 'dī' 'bée, búkū Yūwání vé ì ní sī Gīříkí tì sī drīdrī rī agá 'dāáyo, 'bo gōkí sī búkū Yūwání vé vúlè rī agá rá.

8

Yésũ trũ ũkú õwú rú rĩ

¹ 'Bo Yésũ ní ívé rĩ 'dezú mužú Írã Õlívě vé rĩ gé 'dǎá.

² Kǎ mužú adrií drũ 'díní, ũ'bútì kũñkũñĩ, Yésũ gõ mužú ðĩ Jó Múngú vé rĩ ã bóró gǎ 'dǎá. 'Bá bĩtríkǎ rĩ pi trakí ĩ ĩri ã gǎrǎ gǎ sĩ kúrũ, kúru ĩri ní úrízú vũgǎ 'dezú rizú 'bá rĩ pi ímbázú.

³ 'Bá ri 'bá tǎimbĩ ímbá 'bá rĩ pi Fǎrúsĩ rĩ pi be, kòpi ní ũkú ĩ ní rujú ágó be ni íjízú, kòpi 'bǎkí ĩri pá tuú 'bá bĩtríkǎ 'dĩ'bée ẽndrẹtì gé,

⁴ kòpi ní 'yozú Yésũ ní kĩnĩ, "'Bá ǎngũ ímbápi rĩ, ũkú nòri rují ĩri ágó be.

⁵ Tǎimbĩ Mósě vé rĩ 'yo 'bá ní kĩnĩ, ũkú tǎ 'oópi 'díní 'dĩri ã úvĩkí ĩri írǎ sĩ drǎá 'dĩsĩ rá. Nóni mi 'yo íngóni?"

⁶ Kòpi zìkí tǎ rĩ 'díní, lězú lẹtì ndázú Yésũ ã 'yo rí tǎ, ĩ újǎkí rí tǎ ǎní Yésũ drĩgé bẽnĩ.

'Bo Yésũ ní õvũzú vũgǎ, í'dózú tǎ sǐzú nyõókú gé 'dĩgé únyófí sĩ.

⁷ Kòpi kǎ rií Yésũ ri uzijì mužú drĩgélé, Yésũ ní kúru ngazú uru sĩ, 'yozú kòpi ní kĩnĩ, "Ími ǎsámvú gé 'dĩgé, 'bá rĩ dõ ũnjĩkǎnyǎ ǎkó, ã í'dó ũkú rĩ vijì."

⁸ Yésũ ní kpá gõzú õvũzú tǎ rĩ sǐzú nyõókú gé 'dǎá ðĩ.

⁹ 'Bá ũkú rĩ tǎ 'bá 'dĩ'bée kǎ tǎ Yésũ ní 'yoó 'dĩri yijì, kòpi 'dekí rií ĩ unjeé mužú ǎlu ǎlu, ǎrǎkǎ rĩ pi í'dókí ĩ unjeé mužú drĩdrĩ, kúkí Yésũ pi pá tuú kúú ũkú rĩ be 'dǎlé.

10 Yésũ ní ngazú ury sī, ĩri ní ũkú rī zizú kīnī, “‘Bá mi tō'‘bá rī pi íngáá? ‘Bá mi tō'‘bá ‘yo'‘bá kīnī, mí ‘o ũnjīkānyā rī pi vé ālu kukí ‘dīgé rá?”

11 Ũkú rī ní újázú kīnī, “Āmbúgú mávé rī, ‘bá ma tō'‘bá rī pi, ālu ni aceépi ni ‘dāáyo.”

Yésũ ní ‘yozú kīnī, “Á lī tā mí drīgé ku, ‘í ‘de mužú, ā gōkí ũnjīkānyā ‘oó dījī ku.”

Yésũ ri dī ũtúná rú vū drīgé nōgó

12 Yésũ gō átá ‘bá rī pi ní dījī kīnī, “Ma ri āngũ ĩngbērē ũtúná rú ‘bá vū drīgé nōgó rī pi drīgé nī. ‘Bá má pámvú ũbīpi rī, ícó écī ĩnīná agásī ku, ũtúná āngũ ĩngbērēépi rī ĩri ē drī ko mužú tā ídri ĩsúzú rī gé nī.”

13 Fārúšī rī pi ní ‘yozú Yésũ ní kīnī, “Mi ri mívé tā átá ũgōgōlé rú, tā mí ní átá ‘dī'‘bée céré ũnjō.”

14 Yésũ ní újázú kōpi ní kīnī, “Má ri dō mávé tā átá ũgōgōlé rú drāáāsīyā, ma ri tā áda ‘dīri átá, ā'diātāsīyā á nī vūrā má ní ímúzú rī rá, āzini á nī vūrā má ní mužú rī rá. ‘Bo ĩmi nīkí vūrā má ní íbízú ímúzú, dōku má ní rizú mužú rī kuyé.

15 ĩmi ri tā rī lī rú'‘bá rú'‘bá, á lī tā ‘bá āzi drīgé ku.

16 ‘Bo té dō ma tā lī rá, tā má ní lījī rī, ĩri adri pīrī, ā'diātāsīyā má adri ọ'dúkúle ku tā rī ā līngará gá, ‘bá má Ētépī ma ĩpēépi rī be.

17 Sīkí ĩmivé búkū tāmbī vé rī agá kīnī, ‘bá ĩrī tā rī ndre'‘bá ĩ mī sī rī pi ẹfīkí dō tā rī rá, tā kōpi ní ẹfījī ‘dīri, ĩri tā áda.

18 Ma ri mávé tā ũlū ũgōgōlé rú, má Ētépī ma ĩpēépi rī, ĩri mávé tā ĩri ní ndree ‘í mī sī rī ẹfī nī.”

19 Kòpi ní Yèsũ ri zìzú kìnĩ, “Mí ètèpì ri íngólé?”

Yèsũ ní újázú kòpi ní kìnĩ, “Ìmi nìkí ma kuyé, àzini ìmi nìkí kpá má Ètèpì ri kuyé. Ìmi nìkí té dō ma rá, ìmi té ícò má Ètèpì ri nì rá.”

20 Yèsũ ri tã 'dĩri átá ísúzá ìri ri 'bá rĩ pi ímbá Jó Múngú vé rĩ ã bóro gá sòndúkù ì ní rizú ngá úmúzá 'bázú rĩ ã gārā gá. 'Bo 'bá àzi rọ tró ìri kuyé, ã'diātāsīyā ìrivé sà ì ní ìri 'dìzú rĩ ní drī ícò kuyé rĩ sī.

21 Yèsũ ní gōzú átázú kòpi ní dīj kìnĩ, “Ma ri mụ mụ, 'bo ìmi ímụ ma ndā rá, ìmi dō ri ùnjìkányā 'o mụzú drīgélé, ìmi ímụ ùdrā ku ùnjìkányā agá. Vūrā má ní mụzú rĩ, ìmi ícókí mụyú ãní ku.”

22 Yāhūdī rĩ pi vé drīkoma rĩ pi ní 'yozú kìnĩ, “Yèsũ ní 'yozú 'bá ícókí caá vūrā 'í ní mụzú rĩ gé 'dālé ku rĩ, Yèsũ lē déna 'i 'dīj drāá rá?”

23 Yèsũ ní újázú kòpi ní kìnĩ, “Ìmi 'bá nyòókù drīgé nōgò nì, má íbì ímụ 'bù gélésīla, ìmi 'bá nyòókù nōri vé nì, 'bo má adri 'bá nyòókù nōri vé nì ku.

24 Á lū ìmi ní rá, ìmi è'yìkí dō 'yozú kìnĩ 'bá má ní 'yoó rĩ, ìri ma 'i kuyé, ìmi ímụ ùdrā ku ùnjìkányā agá.”

25 Kòpi ní ìri zìzú kìnĩ, “Mì ã'di 'i?”

Yèsũ ní újázú kòpi ní kìnĩ, “Má ní té 'yoó ìmi ní drīdrī rĩ tìnì, 'bá rĩ ma 'i.

26 Á nì ìmivé ùnjìkányā ã tã rá, ma té ícò tã lì ìmi drīgé rá, 'bo 'bá ma ìpèepi rĩ vé tã pìrì. Ma ri tã má ní yìj vù ni gé rĩ ùlū 'bá vū drīgé rĩ pi ní.”

27 'Bo kôpi ámakí kuyé 'yozú kînĩ, Yësü ri tã 'í Ètèpì vé rĩ átá.

28 Kúru Yësü ní 'yozú kôpi ní kînĩ, “Ma 'Bá Mvá 'i, ìmi ingakí dõ ma pètì alambaku sígé gí ká, ìmi kúru nĩ áamá 'yozú kînĩ, 'bá rĩ ma má ní 'yoó ma 'i rĩ 'i. Á 'o tã mávé ùkpõ sī ó'dúkùlẹ ku, ma ri 'yéná tã má Ètèpì ní ezìí má ní rĩ ùlũ.

29 'Bá ma ìpèèpi rĩ, ìri má be trù ãlu, ku ma ó'dúkùlẹ kuyé, ã'diātāsīyā ú'dù céré tã má ní 'oó rĩ ìri ní àyìkō sē.”

30 Yësü kã tã rĩ átá 'dini, 'bá kárakarã è'yìkí ìri rá.

Anji Ābūrámā vé rĩ pi

31 Yësü ní 'yozú Yāhúdī 'i è'yī'bá gí rĩ pi ní kînĩ, “Tã má ní ímbá rĩ, ìmi 'dukí dõ ngaá rá, ìmi ádarú 'bá mâ pámvú ùbī'bá ni pi.

32 Ìmi ícò tã áda rĩ nĩ rá, tã áda rĩ, ìri ícò ìmi oyu adringará tǔgèrī rú rĩ agásī rá.”

33 Kôpi ní újázú ìri ní kînĩ, “Bã nõ'bée úyú Ābūrámā* vé ni, 'bá adrikí tǔgèrī 'bá āzi vé ni kuyé píri, ngá mí ní 'yozú kînĩ, ì 'bã oyu adringará tǔgèrī rú rĩ agásī rĩ ã'di?”

34 Yësü ní újázú kôpi ní kînĩ, “Ádarú á 'yo ìmi ní, 'bá ùnjìkányā 'o'bá rĩ pi, kôpi tǔgèrī ùnjìkányā vé ni.

* **8:33** 8:33 Ābūrámā: Múngú zì Ābūrámā ri kînĩ, ã ku ívé 'bá 'bètì ásámvú gé rĩ pi, ã ku ívé āngū, ã 'de muṣù āngū āzi ú'dí ni gé. Ābūrámā ri è'bìpì Yāhúdī rĩ pi vé rĩ, tìkí ìri ilí élfū ālu mǔdǔrǔlǔ ārō (1,800) gé, íṣù tìkí drī Yësü ri kuyé. 'Í lã Í'dóngará 12-25.

35 'Bá túgẽrĩ rú rĩ adri 'bětĩ ãsámvú gé 'dĩgé mužú nyonyo ku, 'bo mvá ĩ ní tĩ 'bětĩ 'dĩri agá rĩ, ĩri adri 'bětĩ 'dĩri agá mužú nyonyo nĩ.

36 Ma Mvá rú, má ọyú dō ĩmi ĩfũú ũnjikãnyã agásĩ gĩ, ũnjikãnyã gō vũrã ĩsú ẹzĩ ngazú ĩmi be ku.

37 Á nĩ rá ĩmi úyú Ābũrámã vé ni, 'bá ọrụkọ ĩmi ãsámvú gé 'dĩgé lẹkí ma 'dĩ, ã'diātāsīyã tã má ní átá rĩ ní fií ĩmĩ ẹsĩ agá 'dãá kuyé rĩ sĩ.

38 Ma ri tã má ní ndreé má Ẹtẹpĩ vúgá 'dǎlé rĩ ũlũ ĩmi ní, 'bo ĩmi ri tã ĩmi ẹtẹpĩ ní ũlũú ĩmi ní rĩ 'dụ nga."

39 Kọpĩ ní újázú Yẹsũ ní kĩnĩ, "'Bávé ẹ'bípĩ Ābũrámã 'i."

Yẹsũ ní 'yozú kọpĩ ní kĩnĩ, "Ĩmi dō anjĩ Ābũrámã vé ni, ĩmi té ẹzĩ Ābũrámã ní ngaá rĩ 'dụ nga rá.

40 Má ũlũ ĩmi ní tã áda má ní yĩ Múngú vúgá rĩ, 'bo ĩmi ri lẹtĩ ndã ũkpõ sĩ lẹzú ma 'dịzú. Ābũrámã 'o tã ązi 'dĩri tĩnĩ kuyé.

41 ĩmi ri tã ĩmi ẹtẹpĩ ĩmi tĩpĩ rĩ ní ũlũú rĩ 'dụ nga."

Kọpĩ ní újázú kĩnĩ, "'Bávé ẹtẹpĩ adri túngú kuyé, 'bávé Ẹtẹpĩ, ĩri Múngú 'i."

Anjĩ ądróko vé rĩ pi

42 Yẹsũ ní 'yozú kọpĩ ní kĩnĩ, "Múngú ą adri té dō ĩmi Ẹtẹpĩ, ĩmi té ma lẹlẹ, ã'diātāsīyã má íbĩ ímụ ĩri vúgálésĩla, má ímụ nōgó mǎ drĩ sĩ kuyé, má Ẹtẹpĩ ĩpě ma ímúzú nĩ.

43 Tā má ní 'yoó ĩmi ní rĩ lě fií ĩmi drĩgé ku āsĩ? Tā rĩ fi ĩmi drĩgé ku, ā'diātāsīyā ĩmi lěkí tā má ní 'yoó rĩ 'dujú ngaá ku!

44 Ādróko† ri ĩmivé étépi, ĩmi ri tā ĩri ní lěé rĩ pi 'du nga áyu. Í'dóngará gá 'dāá, ĩri 'bá āngū ú'dípi ni, gā tā áda rĩ sī, tā áda vú ni gé 'dāáyo, kādō rií átá, ĩri ri átángá ũnjō vé ni pi átá, ĩri ũnjó'bá, ĩri étépi ũnjō vé ni.

45 Má kādō rií tā áda rĩ átá ĩmi ní, ĩmi lěkí mávé tā ẹ'yì ku āsĩ?

46 ĩmi āsámvú gé 'dĩgé 'bá 'yoópi kínĩ, á 'o ũnjĩkānyā rá rĩ ā'di 'i? Ma dō ri ĩmi ní tā áda rĩ átá, ngá ĩmi ní mávé tā ẹ'yìzú ku rĩ ā'di?

47 'Bá adriipi Múngú agá rĩ, ĩri ícó Múngú vé tā yì rá, ĩmi ní tā Múngú vé rĩ yì ku rĩ sī, lū uletere 'yozú kínĩ, ĩmi adrikí anji Múngú vé ni ku."

Yēsū pi vé tā Ābūrámā be rĩ

48 Yāhúdī rĩ pi ní 'yozú Yēsū ní kínĩ, "Tā 'bá ní 'yoó mi Sāmāriyāgú, índrī ũnjí ású mi gí 'dĩri, ĩri pìrì!"

49 Yēsū ní újázú kòpi ní kínĩ, "Índrī ũnjí ású ma kuyé, má ĩnjì má Ètépi ri ĩnjìnjì, 'bo ĩmi ĩnjìkí ma kuyé.

50 Ā lě ma íngú ũgōgōlé rú ku, Múngú ri ma íngú nĩ, ĩri 'bá tā lĩpi ni.

51 Tā má ní 'yoó ĩmi ní 'dĩri tā áda, 'bá mávé tā 'dujúpi ngaápi rá rĩ, ícó drāá ālujání ku."

† 8:44 8:44 Ādróko: Ādróko vé rú Sātánā 'i, ĩri āmbúgú índrī ũnjí rĩ pi drĩgé, gā tā Múngú vé ri 'dujá ngagá sī 'bù gé 'dālé. Múngú ídró ādróko ri índrī ũnjí rĩ pi be 'bù gé 'dāásí nĩ. 'Í lā Í'dangará 12:7-9.

52 Kúru Yāhúdī rī pi ní 'yozú Yēsū ní kīnī, “Bá nīkí rá índrí ūnjí ású mi gí! Ābūrámā drā rá, nēbī rī pi ūdrākí kpá rá, 'bo mí kīnī, 'bá rī yì dō mívé ū'dúkò rá, ícò drāá āluṅáni ku.

53 'Í ndē nyo 'bá é'bīpī Ābūrámā ri rá? Ābūrámā drā rá, nēbī rī pi ūdrākí kpá rá. Mí ūsū mí kīnī, mi 'dīgē ā'di 'i?”

54 Yēsū ní újázú Yāhúdī rī pi ní kīnī, “Má íngú dō ma ūgōgōlé rú, ĩri ēzī ākó. 'Bá rīipi ma íngúpi rī, ĩri má Ẹtépī ĩmi ní kpá 'yoó, ĩri Múngú ĩmivé nī rī 'i.

55 ĩmi nīkí ĩri kuyé, 'bo á nī ĩri rá. Á 'yo té dō á nī ĩri kuyé, 'dīri té lū 'yozú kīnī, ma ūnjó rú, sū ĩmi tīnī. 'Bo á nī ĩri rá, ma ri tā ĩri ní lūú má ní rī 'dụ nga.

56 ĩmi é'bīpī Ābūrámā ri āyīkō sī kīnī, 'í lē mávé ímúngará vūgá nōó rī ndreé 'í mị sī, ndre rá, āyīkō fụ ĩri āní rá.”

57 Yāhúdī rī pi ní 'yozú Yēsū ní kīnī, “Mívé ílī ca pūkú tōwú kuyé pírí, ngá mí ní 'yozú 'í ndre Ābūrámā ri rá rī ā'di?”

58 Yēsū ní újázú kōpi ní kīnī, “Tā má ní 'yoó ĩmi ní 'dīri tā áda, ĩ ní drī Ābūrámā ri tizú kuyé rī gé, ísú ākūdē ma anigé.”

59 Yēsū kā tā rī 'yoó 'dīni, kōpi ní írā anjīná u'duzú ĩ drígé sī, lēzú Yēsū ri úvīzú drāzú 'dīísí rá, 'bo Yēsū zū 'i rá, nje 'i fūú Jó Múngú vé rī ā bóró gá sī āmvé.

9

Yēsū zī ágò mị be ẹsīipi gí ni ẽ mị

¹ Yēsũ kã ríí 'deé mužú, ĩri ní ágó āzi ĩ ní tịj mị be ẹṣĩpị gí ni ndrezú.

² 'Bá ĩri ā pámvú ũbĩ'bá rĩ pi ní ĩri zịzú kínĩ, “Ímbápi, ágó 'dĩri tịkí mị ākó ũnjĩkãnyã ā'di vé rĩ sĩ? Mị ni ẹṣĩ ũnjĩkãnyã ĩri ní 'oó rĩ sĩ yã, dõku ũnjĩkãnyã étẹpị pi ní 'oó ẹndrẹpị be rĩ sĩ?”

³ Yēsũ ní újázú kọpi ní kĩnĩ, “Adri 'yozú kínĩ tịkí ĩri ĩfũú mị ākó ũnjĩkãnyã ĩri ní 'oó rĩ sĩ kuyé, dõku ũnjĩkãnyã étẹpị pi ní 'oó ẹndrẹpị be rĩ sĩ kuyé. Tịkí ĩri ĩfũú mị ākó 'dĩni, ā ndrekí rí ũkpõ Múngú vé āngũ ídrízú rĩ rụ'bá ni gé bēnĩ.

⁴ Lē 'bâ ngakí ẹzị 'bá ma ĩpěepi rĩ vé rĩ, ĩsúzú āngũ rĩ ní drĩ adrízú ỳtúnjá rú nō. ĩnínjá ri ímú 'dĩ'dĩ, 'bá āzi ícó tã āzi 'oó ānĩ ku.

⁵ Lókí má ní drĩ adrízú vũ dríge nōgó rĩ gé, á ri āngũ ĩmgbērēé ỳtúnjá rú vũ dríge nōgó.”

⁶ Yēsũ kã tã rĩ 'yoó 'dĩni, ĩri ní tũsú wezú nyọ́ókú gé 'dãá, ĩri ní ũtrētrē usazú tũsú rĩ sĩ, bēzú ágó rĩ mị gé 'dãá.

⁷ ĩri ní 'yozú ágó rĩ ní kĩnĩ, “'Í mu mĩ mị ũjĩ kídí ĩ ní zị Sílómũ rĩ gé 'dãá.” Rụ Sílómũ 'dĩri vé ífífí ĩri “Pēngará.” Kúru ágó rĩ ní mužú 'i mị ũjizú kídí rĩ gé 'dãá, ágó rĩ kã ríí ĩgõó ímúzú ívé āngá nōlé, mị ni ri āngũ ndre rá.

⁸ 'Bá 'bẹtị be ĩnyínjá ĩri ā gārā gá rĩ pi, āzini 'bá ándúrú ĩri ndre'bá lókí ĩri ní adrízú mị ākó rizú ngá mǎzú rĩ gé rĩ pi ní zịzú kínĩ, “Ágó 'dĩri adri nyo ándúrú mị ākó riipi ngá mǎápi 'bá rĩ pi vúgá rĩ 'i kuyé?”

⁹ 'Bá ụrụkọ'bée kínĩ, “'Bá rĩ ĩri 'i.”

'Bá ụrụkọ'bée kínĩ, “'Bá rĩ adri ĩri 'i kuyé, 'bo ágó rĩ índré sũ ágó mị ākó 'dãri tịni.”

'Bo ágó rĩ kĩnĩ, “Bá rĩ ma 'i ándúru riipi ngá mãápi rĩ.”

¹⁰ 'Bá rĩ pi ní ágó rĩ zizú kínĩ, “Mĩ mĩ zĩ 'i āngũ ndreé ngóni ngóni?”

¹¹ Ágó rĩ ní újázú kòpi ní kĩnĩ, “Ágó 'bá rĩ pi ní zĩ Yésũ 'dĩri usa ũtrêtrê, ĩri ní bēzú má mĩ gé, ĩri ní 'yozú má ní kĩnĩ, mâ mụ mâ mĩ ũjĩ kídĩ ĩ ní zĩ Sílómũ rĩ gé 'dãá. Má ní kúru 'dezú mụzú mâ mĩ ũjĩzú kídĩ rĩ gé 'dãá, sēzú nóni mâ mĩ ní āngũ ndrezú nũ.”

¹² Kòpi ní ágó mĩ ãkó rĩ zizú kínĩ, “Ágó rĩ íngãá?”

Ágó rĩ ní újázú kĩnĩ, “Á nĩ mâ kuyé.”

Fārúsĩ rĩ pi lēkĩ nĩ ágó mĩ be ẽşĩpi gĩ rĩ ẽ mĩ zĩ 'i ngóni ngóni

¹³ Kúru kòpi ní ágó ándúru mĩ ãkó rĩ jizú mụzú Fārúsĩ rĩ pi vúgá 'dãlé.

¹⁴ Ụ'dụ Yésũ ní ũtrêtrê usazú, ágó rĩ ẽ mĩ zizú āngũ ndrezú 'dãri, ĩri ụ'dụ Sābátã vé rĩ.

¹⁵ Fārúsĩ rĩ pi ní ágó rĩ zizú kínĩ, “Mĩ mĩ zĩ 'i āngũ ndreé ngóni ngóni?”

Ágó rĩ ní újázú kĩnĩ, “Ágó rĩ bē ũtrêtrê má mĩ gé, má ní mụzú mâ mĩ ũjĩzú, mâ mĩ ní 'i zizú āngũ ndrezú nũ.”

¹⁶ Fārúsĩ rĩ pi acokĩ ĩ ãsámvú ĩrĩ, ụrukọ'bée kínĩ, “Ágó tã 'oópi 'dĩri íbí ímụ Múngú vúgálésĩ kuyé, ã'diātāsīyã ĩri ri ẽzĩ nga ụ'dụ Sābátã vé rĩ gé.”*

* **9:16** 9:16 ĩri ri ẽzĩ nga ụ'dụ Sābátã vé rĩ gé: Múngú 'yo kòpi ní kĩnĩ, kòpi ã ngakĩ ẽzĩ ụ'dụ Sābátã vé rĩ gé ku. 'Í lã Wũngará 20:8-11.

Uruxo'bee kinni, "Bá unjĩkanyã be ri, ïri ícõ tã ayãzú ayãyã ni 'o 'dĩri tĩni íngõni?" Kuru Fãrusĩ ri pi acokĩ ï asãmvú ïrĩ Yësũ vé tã sĩ.

17 Kõpi gõkĩ ï újã ágõ ándúru mĩ ãkõ ri zĩ kinni, "Mĩ kinni, ágõ ri zĩ mĩ mĩ nĩ píri, mĩ átã ïrivé tã sĩ íngõni?"

Ágõ ándúru adriipi mĩ ãkõ ri ní újázú kinni, "Ágõ ri, ïri nebĩ."

18 Yãhũdĩ ri pi vé drĩkoma ẽ'yĩkĩ ãlunãni 'yozú kinni, ágõ ri ándúru mĩ ãkõ, nõni ãngũ ndreepi 'dĩ 'dĩni kuyé. Kõpi ní ágõ ri vé ẽtẽpi pi zizú ímúzú ẽndrẽpi be ï vugã nõlé.

19 Kõpi ní ágõ ri vé ẽtẽpi pi zizú ẽndrẽpi be kinni, "Mvã nõri nyo ïmivé ni? ïmi tĩkĩ nyo ïri kú mĩ ãkõ nõni? Dõ mvã ri ï ní ándúru tĩ mĩ ãkõ ri, mĩ ni nõni ri ãngũ ndre ndre ngõni ngõni?"

20 Ágõ ri vé ẽtẽpi pi ẽndrẽpi be, kõpi ní újázú kinni, "Mvã ri 'bãvé ni, 'bã tĩkĩ ïri kú mĩ ãkõ 'dĩni.

21 'Bo mĩ ni zĩ dõ 'i ãngũ ndreé ngõni yã, 'bã nĩkĩ kuyé, ã'di zĩ dõ ïri ẽ mĩ ãngũ ndrezú nĩ yã, 'bã nĩkĩ kuyé. 'Bo ïri 'bã mbaápi ãmbúgú gĩ ni, ïri ícõ ívé tã átã 'i tĩ sĩ nĩ, lẽ ïmi uzĩkĩ tã ri tĩ ni gé."

22 Ẽtẽpi pi ẽndrẽpi be 'yokĩ tã ri 'dĩni, ã'diãtãsiyã kõpi rikĩ drĩkoma Yãhũdĩ ri pi vé ri pi ruú, ã 'okĩ rĩ ï unjĩ ku, ã'diãtãsiyã drĩkoma Yãhũdĩ ri pi vé ri pi drõkĩ tĩ kinni, 'bã 'yoõpi Yësũ ri Kúrísítõ ri, ï ïri dro fũ Jó Múngu ri Zizú ri agãsi ãmvé.

23 Tã 'dĩri sẽ ẽtẽpi pi ẽndrẽpi be kõpi ní tã ri 'yozú ãnĩ kinni, "Ágõ ri 'bã mbaápi ãmbúgú gĩ ni, ïri ícõ ívé tã átã 'i tĩ sĩ nĩ."

24 Kòpi ní ágó ándúró adriípi mị ãkó rĩ zịzú ìgòzú Ì vúgá nǒo ðị, kòpi ní Ìri zịzú kìnĩ, “Mí átá tã áda rĩ áyu Múngú ẹndrẹti gé, 'bá nịkí rá ágó 'dĩri 'bá ùnjĩkányā be ni.”

25 Ágó ándúró mị ãkó rĩ ní újázú kìnĩ, “Ìri dō ùnjĩkányā be yā, dō Ìri ùnjĩkányā ãkó yā, á nị má kuyé. Ngá má ní nị rá rĩ, ándúró ma mị ãkó, á ndre ãngū ku, 'bo nóni ma ãngū ndre rá.”

26 Kòpi ní ágó ándúró mị ãkó rĩ zịzú kìnĩ, “Ágó rĩ 'o ã'di mị ní 'i zịzú ãngū ndrezú ãní?”

27 Ágó rĩ ní újázú kìnĩ, “Á lū té ìmi ní tã rĩ rá, ìmi lēkí tã má ní 'yoó rĩ yị ku, ngá ìmi ní lēzú tã rĩ yịzú ðị rĩ ã'di? Ìmi lēkí kpá ufuú adrií 'bá Ìri ã pámvú ùbĩ 'bá rĩ pi rú?”

28 Kúru kòpi ní ágó ándúró mị ãkó rĩ ẽ drị ìnjázú kìnĩ, “Bá beni riípi Ìri ã pámvú ùbĩpi rĩ mị 'i, 'bo 'bá 'bávé rĩ Mósē ã pámvú ùbĩ.

29 'Bá nịkí rá Múngú átá Mósē be rá, 'bo ágó Ì ní zị Yésū 'dĩri íbí dō ímụ ngòósíla yā, 'bá nịkí kuyé.”

30 Ágó ándúró mị ãkó rĩ ní újázú kìnĩ, “Ágó 'dĩri zị má mị nĩ, 'bo ìmi kìnĩ ágó 'dĩri íbí dō ímụ ngòósíla yā, ìmi nịkí kuyé, tã 'dĩri íngóni íngóni!

31 'Bá nịkí rá Múngú yị 'bá ùnjĩkányā be rĩ pi vé tã ku, Ìri 'bá 'i ìnjĩ 'bá, ãzini ívé tã 'dụ 'bá nga 'bá rĩ pi vé tã yị áyú.

32 Í'dózú Ì ní vū rĩ gbingará gá 'dǎá, 'bá ãzi yị drị 'yozú kìnĩ, 'bá ãzi zị 'bá Ì ní tị mị ãkó ni ẽ mị ãlunáni kuyé.

33 Ágó 'dĩri ě ímú dō Múngú vúgálésĩ kuyé, ícó té tã 'dĩri 'oó ku."

34 Kòpi ní újázú ĩri ní kìnĩ, "Mí 'bá ĩ ní tịj ùnjĩkányã be 'dĩri, mí 'bã ímbá ngóni ngóni?" Kòpi ní ĩri drozú fűzú Jó Múngú ri Zìzú rĩ agásĩ ãmvé.

Fãrusĩ rĩ pi índrékí sũ 'bá mị be ẹsĩ' bá gí rĩ pi tịj

35 Yésũ kã yij kìnĩ, drokí ágó ándúró mị ãkó rĩ fűú Jó Múngú ri Zìzú rĩ agásĩ ãmvé gí, ĩri ní ágó rĩ ndázú įsűzú, ĩri ní ágó rĩ zìzú kìnĩ, "Mí ẹ'yị nyo 'Bá Mvã ri rá?"

36 Ágó rĩ ní újázú Yésũ ní kìnĩ, "Ãmbúgú mávé rĩ, 'bá mí ní 'yoó 'Bá Mvã rĩ ã'di 'i? 'Í lű má ní, mã ẹ'yị rĩ ĩri."

37 Yésũ ní 'yozú ĩri ní kìnĩ, "Ágó rĩ, ĩri mí ní ndreé, riipi átápi mí be nõ."

38 Ágó rĩ ní 'yozú kìnĩ, "Mávé Úpí, má ẹ'yị gí." Kúru ágó rĩ ní 'dezú ĩri įnjizú.

39 Yésũ ní 'yozú kìnĩ, "Má ímú vű drịgé nõgó 'bá rĩ pi vé tã lị,† 'bá adri' bá mị ãkó rĩ pi ã ndrekí rĩ ãngũ, ãzini 'bá mị be ãngũ ndre' bá ndre ndre rĩ pi ã adrikí rĩ mị ãkó."

40 Fãrusĩ pá tu' bá 'dãlé rĩ pi ã urukọ ní Yésũ ri zìzú kìnĩ, "Mí įsű, mí kìnĩ, 'bã kpá mị ãkó?"

41 Yésũ ní 'yozú kòpi ní kìnĩ, "Ádarú té dō ĩmi mị ãkó, ícókí té tã lị ĩmi drịgé ùnjĩkányã ĩmi ní 'oó rĩ sĩ ku, 'bo ĩmi kìnĩ, ĩmi rĩ ãngũ ndre ndre, sē ĩmi áwíkí adrii kuú ĩmivé ùnjĩkányã be ùgögö."

† 9:39 9:39 Tã lị: Yésũ kã rií 'bá rĩ pi ímbá vű drịgé nõgó, 'bã urukọ' bée gãkí ĩri sĩ, sězú úmvúlésĩ ĩ ímú tã lị kòpi drịgé.

10

Nāpí 'bá kãbĩlõ úcépi rĩ vé rĩ

¹ Yēsũ ní átázú kĩnĩ, “Ádarú á 'yo ĩmi ní, 'bá ítũpi ífĩpi kōró agá nõó ãbi drĩgé sĩ, ífĩpi kĕĕtĩlé gã sĩ kuyé rĩ, ĩri ũgũ'bá, ãzini ĩri 'bá ngá aliĩpi nĩ.

² 'Bá ífĩpi kōró rĩ vé kĕĕtĩ gé sĩ rĩ, ĩri 'bá riĩpi kãbĩlõ úcépi rĩ 'i.

³ 'Bá kãbĩlõ ũtĕĕpi rĩ ĩri kĕĕtĩ rĩ zĩ 'bá kãbĩlõ úcépi rĩ ní ífízú ãní kōró agá nõó. 'Bá kãbĩlõ úcépi rĩ ívé kãbĩlõ rĩ pi zĩ rú sĩ, kãbĩlõ rĩ pi ĩrivé ú'dũkó nĩ áamá rá, ĩri kōpi ě drĩ ko fũ mụzú ãmvé nĩ.

⁴ Kãdõ ívé kãbĩlõ rĩ pi traá céré, ĩri 'de drĩdrĩ, kãbĩlõ rĩ pi mụ ĩri ã vũdrĩ gé sĩ, ã'diãtãsiyã kōpi nĩkĩ ĩrivé ú'dũkó áamá gĩ.

⁵ Kōpi mụkĩ 'bá kōpi ní nĩĩ kuyé rĩ ã vũdrĩ gé sĩ ku, kōpi ápá ĩri sĩ ápápã, ã'diãtãsiyã kōpi nĩkĩ ĩri ã ú'dũkó áamá kuyé.”

⁶ 'Bo nãpĩ Yēsũ ní átá kōpi ní 'dĩri, tã ni fi ãlunãni kōpi drĩgé kuyé.

⁷ Yēsũ gõ tã 'dĩri átá dũĩ kĩnĩ, “Ádarú á 'yo ĩmi ní, ma kĕĕtĩ kãbĩlõ rĩ pi ní ífízú kōró agá nõó rĩ 'i.

⁸ 'Bá céré ímũ'bá má sĩ drĩdrĩ rĩ pi ũgũ'bá, ãzini kōpi 'bá ri'bá ãngũ ali'bá ni pi, 'bo kãbĩlõ rĩ pi yĩkĩ kōpi ě tĩ kuyé.

⁹ Ma kĕĕtĩ, 'bá céré ífĩ'bá kĕĕtĩ rĩ gé sĩ rĩ pi, kōpi ídrĩngárá ísú rá. 'Bá ímũ'bá trãá má vúgálésĩ rĩ pi ãzini fũ'bá ãmvé rĩ pi, kōpi ãnyãngã ísú rá.

10 Ʋgú'bá vé ẹ̀zị, ịri rizú ngá ụgũzú, ǎngũ ú'dízú, ǎzini ngá izazú. Mávé ímungará n̄ori, má ímú ịmi ní ídri 'dáni'dáni deępi ku rĩ s̄é.

11 “Ma 'bá kǎbĩlō úcépi múké ni, 'bá kǎbĩlō úcépi múké rĩ, ịri 'i adi s̄e drǎ ívé kǎbĩlō rĩ pi ǎ tǎ s̄i.

12 'Bá ị ní ịjị kǎbĩlō úcé, ị ní rií ụf̄éé m̄f̄engǎ s̄i rĩ, kǎbĩlō rĩ pi ní adrií ịrivé ni kuyé rĩ s̄i, kǎdō ndreé ẹ̀benḡi ri ímú n̄i, ịri kǎbĩlō rĩ pi ku, ịri nga ápá rá. Ẹ̀benḡi rĩ kǎbĩlō rĩ pi u'de ru, ịri kǎbĩlō rĩ pi íré kpélékpélé.

13 'Bá ị ní ịjị 'bǎá rií ẹ̀zị ngaá m̄f̄engǎ s̄i rĩ, ịri nga ápá rá, ǎ'diātās̄iyǎ ịri 'i ri ẹ̀zị rĩ nga m̄f̄engǎ s̄i, ụs̄ũ ǎlujani kǎbĩlō rĩ pi dr̄igé ku.

14 “Ma 'bá kǎbĩlō úcépi múké ni, á n̄i mávé kǎbĩlō rĩ pi rá, k̄opi n̄kí kpá ma rá,

15 s̄ũ má Ẹ̀tẹ̀pi ní ma n̄jị rá rĩ t̄inj, á n̄i kpá má Ẹ̀tẹ̀pi ri rá. Á l̄e ma adii drǎá kǎbĩlō rĩ pi ǎ tǎ s̄i.

16 Ma kǎbĩlō uruk̄o'bée be anigé, íf̄íkí dr̄i k̄oró agá n̄ó kuyé. Á l̄e k̄opi ịjị íf̄i k̄oró agá n̄ó, k̄opi ẽ ímúkí rí adrií tr̄ú v̄urǎ ǎlu gé, k̄opi mâ ú'dúkó yì, ma ímú k̄opi ụt̄e n̄i.

17 Má Ẹ̀tẹ̀pi l̄e ma l̄el̄e, ǎ'diātās̄iyǎ má ní ma adii s̄é drǎá, ḡóó íngá ídri rú d̄jị rĩ s̄i.

18 'Bá ǎzi íc̄o ma 'd̄jị ku, á ku d̄o ma 'd̄jị ịri ní n̄i ká. Ma mávé 'd̄ingará ǎ tǎ ǎ'ȳi ma 'i, ma kpá mávé íngángará ḡóó ídri rú rĩ ǎ tǎ ǎ'ȳi ma 'i. Má Ẹ̀tẹ̀pi ẹ̀zị má ní tǎ rĩ n̄i, k̄in̄i mâ 'o s̄ũ 'd̄iri t̄inj.”

19 Ȳes̄ũ kǎ tǎ rĩ 'yoó 'd̄ini, Yǎh̄ud̄i rĩ pi ḡókí kpá ị acoó d̄jị rií ǎgátá gǎá ị ǎsámvú gé s̄i.

20 Nd̄éé ni pi k̄in̄i, “Ngá rĩ ındr̄i ụnj̄i fi dr̄i ni gé n̄i, ịri ǎbǎbǎ rú, ngá ịmi ní rizú 'bá 'd̄ini 'd̄iri vé

tã yìzú rĩ ã'di?"

21 'Bo ɔrɔkɔ'bée kɪnĩ, "Bá índrí ũnjí ní fíí drĩ ní gé rĩ ícò átá 'dĩri tɪnɪ ku. Índrí ũnjí ícò 'bá mì be ɛʃɪpi gí ni ẽ mì zĩi ku."

Yāhūdī rĩ pi ẹ'yīkí Yēsũ vé tã kuyé

22 Ụ'dụ ị ní rizú Ụmụ ǎmbúgú Jó Múngú vé rĩ* fizú Yērúsǎlémǎ gá 'dǎlé rĩ ã tǎ ígázú rĩ ní ícózú, ịsúzú lókí 'dǎri, ịri lókí kílongóro vé rĩ.†

23 Yēsũ ri adrií Jó Múngú vé rĩ ã bóró gá 'dǎá, ri ẹcɪ Jó'bílé gá sɪ, jó'bílé 'dĩri zɪkí ịri Sólómónǎ vé jó'bílé.

24 Yāhūdī rĩ pi trakí ị ịri ã gǎrǎ gá sɪ kúrũ, kòpi ní 'yozú ịri ní kɪnĩ, "Ngá mí ní lězú lǔzú kɪnĩ, mì Kúrísítō 'i ku rĩ ã'di? Mì dō Kúrísítō 'i, lě mì úcɪ mì 'bá ní ku."

25 Yēsũ ní újázú kòpi ní kɪnĩ, "Á lǔ tǎ rĩ ịmi ní rá, 'bo ịmi gǎkí ẹ'yīgá sɪ. Tǎ ǎyǎzú ǎyǎyǎ má ní 'oó má Ẹtẹpi vé ũkpó sɪ 'dĩ'bée, kòpi lǔ 'yozú kɪnĩ, 'bá rĩ ma 'i, Kúrísítō 'i.

26 'Bo ịmi gǎkí mávé tǎ ẹ'yīgá sɪ, ã'diātǎsɪyǎ ịmi adrikí kǎbílō mávé ni kuyé.

27 Mávé kǎbílō rĩ pi nĩkí má ụ'dúkó rá, á nĩ kòpi rá, kòpi ri má vùdrĩ ũbĩ.

* **10:22** 10:22 Ụmụ ǎmbúgú Jó Múngú vé rĩ fizú rĩ: Yāhūdī rĩ pi ri ụ'dụ 'dĩri ígá 'bǎgú Gĩrĩkĩ rĩ pi vé rĩ ní ịvé Jó Múngú vé rĩ izaá ǎzǎvũ rú rĩ sɪ. Yúdǎ Mákábē dro 'bǎgú rĩ Jó Múngú vé rĩ agásɪ ǎmvé, gō Jó Múngú vé rĩ údé ícá uletere. Tǎ 'dĩri nga 'i ịlɪ mǔdǔrǔlǔ ǎlu pǔkú ẹzɪrɪ (170) gé, ịsú tɪkí drĩ Yēsũ ri kuyé.
† **10:22** 10:22 Lókí kílongóro vé rĩ: ǎngũ Ịsērélē vé rĩ gé 'dǎá, lókí kílongóro vé rĩ gé, ẹcɪ tungará ũkpó ũkpó, ã'diātǎsɪyǎ yīgó rĩ 'dĩ ambamba, sē ǎngũ rĩ igbe igbe.

28 Ma kôpi ní ídri 'dáni'dáni deępi ku rĩ sê, kôpi ícókí draá ãluṅani ku, 'bá ãzi ícók kôpi ẹrị má drígé sĩ bā ku.

29 Má Ẹtẹpi kôpi sẹepi má drígé rĩ vé ũkpō aga ngá rĩ pi ãrěvú céré, 'bá ãzi ícók kôpi ẹrị má Ẹtẹpi drígé sĩ bā ku.

30 'Bā má Ẹtẹpi be ngá ãlu."

31 Yāhūdī rĩ pi gōkí kpá írā í'dụ lězú Yẹsũ ri úvịzú ãní.

32 Yẹsũ ní 'yozú kôpi ní kīnī, "Ūkpō má Ẹtẹpi ní sẹé má ní rĩ sĩ, á 'o tā múké ãyāzú ãyāyā ni pi kárakará, ĩmi ndrekí ĩmī mị sĩ rá, 'bo tā má ní 'oó ãyāzú ãyāyā 'dĩ'bée ãsámvú gé, tā ĩmi ní ndree ũnjị lězú ma úvịzú drāzú írā sĩ rĩ ã'di?"

33 Yāhūdī rĩ pi ní újázú ĩri ní kīnī, "'Bá úvịkí mi draá írā sĩ tā múké ãyāzú ãyāyā mí ní 'oó rĩ sĩ ku, 'bā mi úvị mí ní Múngú ri ĩnjị kuyé rĩ sĩ, ã'diātāsīyā mí kīnī, mi Múngú 'i, ĩsúzú mi 'bá áda."

34 Yẹsũ ní újázú kôpi ní kīnī, "Tāĩmbị ĩmivé ĩ ní sĩ rĩ agá, 'Á 'yo ĩmi ní ĩmi múngú ãzi' 'dini kuyé?"

35 ĩmi nĭkí rá tā Búkū Múngú vé rĩ ní 'yoó rĩ, ĩri tā áda, 'bá ãzi ícók újá ku, 'bá Múngú vé ụ'dúkó ní ícá kôpi vúgá rĩ pi, Múngú 'yo dō kôpi ní kīnī, kôpi 'múngú' ãzi píri,

36 'bo ma má Ẹtẹpi ní gũú kú túngú uletere ívé ni, ĩri ní ĩpěé ímụ vũ drígé nōó rĩ, tā má ní 'yoó kīnī, ma Múngú vé Mvā 'dĩri sĩ, ngá ĩmi ní 'yozú kīnī, má ĩnjị Múngú ri ku rĩ ã'di?"

37 Ma té dō ri ẽzị má Ẹtẹpị vé rĩ nga kuyé, ĩmi ícókí té mávé tã ẽ'yĩ ku ndó.

38 'Bo ma ri ẽzị má Ẹtẹpị vé rĩ 'du nga, ĩmi kínĩ dō ĩmi ẽ'yĩkí mávé tã ku, ĩmi ẽ'yĩkí bènĩ tã ăyăzú ăyăyă má ní 'oó rĩ pi áyu, ĩmi ícó nĩ áamá ăní 'yozú kínĩ 'bâ má Ẹtẹpị be ălu rĩ."

39 Kọpi lẹkí kōdō ĩri ruų dїđ, ĩri ní 'i njezú fũzú kọpi ăsámvú gé sĩ rá.

40 Kúru Yésũ ní 'i újázú gōzú vúlé, ĩri ní yĩđ ămbúgú dїđpi dїđi Yárídénĩ ri zozú, ĩri ní áwízú adrizú ĩnyinjá vũră Yūwánĩ ní ọtụ rizú 'bá rĩ pi ní bătízĩmũ sězú rĩ gé.

41 'Bá bĩtríkă 'dekí muų ĩri vúgá, kọpi kínĩ, "Yūwánĩ 'o dō tã ăyăzú ăyăyă ni kuyé drăăăsiyă, tã Yūwánĩ ní átá ágó 'dĩri vé tã sĩ rĩ céré tã áda."

42 'Bá tré ẽ'yĩkí Yésũ ri rá vũră 'dări gé.

11

Lázăró vé drăngará

1 Ágó ăzi ruų ni Lázăró 'i, ágó rĩ dră ruų ĩri nĩ. Ágó rĩ ri adri Bětēnĩyă gá, kọpi ri adri ọmvúpĩđ be trų, ĩrivé ọmvúpĩđ 'dĩ'bée vé ruų Măriyă pi Mărátă be.

2 Măriyă 'dĩri ũdu ngũųpi ndrĩndrĩ rĩ dăăpi Úpí Yésũ pá gá, ĩnĩpi 'i drĩ'bĩ sĩ rĩ 'i. Lázăró dră ní ruų 'dĩri, ĩri Măriyă vé ẹdrĩpĩ.

3 Lázăró vé ọmvúpĩđ ĩrĩ 'dĩ'bée ní tị pězú muųú Yésũ vú sĩ kínĩ, "Úpí, 'bá mívé mí ní lělělē rĩ, dră ruų ĩri ũnjĩ ũnjĩ."

4 Yésũ kă tã 'dĩri yĩđ kĩnĩ, "Dră Lázăró ri ruųpi 'dĩri, Lázăró ícó drăă ăní ku. Ngă 'dĩri 'o 'i, ẽ

íngúkí rí Múngú ri ānī, āzini ē íngúkú rí Múngú Mvòpì ri ānī bēnī.”

⁵ Yēsū lē Mārátā pi Māriyā be Lázāró sī lēlē.

⁶ Yēsū kā Lázāró vé drā ĩri ruṣupī rī ā tā yīī, áwí adrii vūrā 'í ní rizú adrizú 'dāri gé caá ú'dú be ĩrī.

⁷ Kúru ĩri ní 'yozú ívé 'bá 'î pámvú ūbī'bá rī pi ní kīnī, “Lē 'bā újákí 'bā gōo muṣú āngū Yūdayā vé rī agá 'dālé ūzi.”

⁸ 'Bá ĩri ā pámvú ūbī'bá rī pi ní 'yozú ĩri ní kīnī, “Ímbápi, ūtērēsīṅá nōgó 'bá Yūdayā gá rī pi lēkí kōdō mi úvī írā sī, mi kpá 'yo kīnī, mí lē mi újā gōo Yūdayā gá 'dāá dīī?”

⁹ Yēsū ní újázú kòpi ní kīnī, “Ūtúná ri sá be muṣrī drī ni ĩrī, adri 'dīni kuyé? 'Bá éçí'bá ūtúná sī rī pi, kòpi ri éçí múké, ā'diātāsīyā ūtúná riipi āngū ĩmgbērēépi kú ule vū drīgé nōgó ni anigé, kòpi ri āngū ndre ānī.

¹⁰ 'Bá riipi éçipi ĩnīṅá sī rī, kúmū ri ĩri ā pá ūsī muṣú trīko, ā'diātāsīyā ngá āngū ĩmgbērēépi ule ni 'dāáyo.”

¹¹ Yēsū kā tā rī 'yoó 'dīni, vūdrī ni gé, gō 'yoó kīnī, “'Bávé ūndīgó Lázāró ri ú'dú ko, 'bo á lē muṣú ĩri ruṣú ingáá uru.”

¹² ĩrivé 'bá ĩri ā pámvú ūbī'bá rī pi ní 'yozú ĩri ní kīnī, “Ūpí, ágó rī dō ri ú'dú ko, ĩri ícá ícá múké rá.”

¹³ 'Bá Yēsū ā pámvú ūbī'bá rī pi ūsūkí déna Yēsū kīnī Lázāró ri ú'dú ko, 'bo ĩsúzú Yēsū ri Lázāró vé drāngará ā tā 'yo.

¹⁴ Kúru Yēsū ní tā rī ē mī lūzú kòpi ní ule kīnī, “Lázāró drā gí.

15 Ma äyĩkõ sĩ má ní adrií ĩri ã jélé gá 'dãlé 'dãayo rĩ sĩ, ã'diãtãsiyã tã 'i 'oópi 'dĩri sĩ, ĩri sē ĩmi ímú ma ẽ'yĩ ãní rá. 'Bo 'bá 'dekí muşú ĩri vúgá 'dãlé.”

16 Tóma ĩ ní zĩ Dĩdímã* rĩ ní 'yozú 'í õgũpĩ ri'bá Yēsũ ã pámvú ũbĩ'bá rĩ pi ní kĩnĩ, “'Bá muşí ũdrãá Yēsũ pi be trũ ãlu.”

Yēsũ ũmĩ Māriyã pi ẽşĩ Mārátã be

17 Yēsũ kã caá Bētēniyã gá 'dãá, lũkĩ ĩri ní kĩnĩ, Lázãró la caá 'bũ agá 'dãá ú'dũ şũ gĩ.

18 Ngazú Yērũsãlémã gá 'dãgá, Bētēniyã vũ caá máyĩ ĩrĩ kuyé.

19 Yãhũdĩ kárakarã ímuşĩ Mārátã pi ẽ ẽşĩ ũmĩ Māriyã be kôpivé ẽdrĩpi Lázãró ní drãá rĩ sĩ.

20 Mārátã kã yĩ kĩnĩ, Yēsũ ri ímú nĩ, 'de fũú muşú Yēsũ vúgá ãmvé 'dãá muşú drĩ şũ ĩri be, 'bo Māriyã áwĩ ívé rĩ kú 'bẽtĩ 'dãá.

21 Mārátã ní 'yozú Yēsũ ní kĩnĩ, “Úpĩ, mĩ adri té dõ nõgó anigé, má ẽdrĩpi ícõ té kõdõ drãá ku.

22 'Bo á nĩ rá nõni, ngá mí ní zĩ rĩ, Mungú ri sē mí ní rá.”

23 Yēsũ ní 'yozú Mārátã ní kĩnĩ, “Mĩ ẽdrĩpi Lázãró ri íngá gõ ídri rú ũzi rá.”

24 Mārátã ní újázú Yēsũ ní kĩnĩ, “Á nĩ rá ĩri úmvúlésĩ íngá gõ ídri rú ú'dũ ũdũ 'bá céré ní íngázú gõzú ídri rú rĩ gé.”

25 Yēsũ ní 'yozú ĩri ní kĩnĩ, “Ma 'bá ũdrã'bá gĩ rĩ pi sē íngá gõ ídri rú ũzi! 'Bá ma ẽ'yĩ'bá gĩ rĩ pi ã ũdrãkĩ dõ gĩ drããsiyã, kôpi muş adri ídri rú.

* 11:16 11:16 Dĩdímã: Rũ Dĩdímã 'dĩri vé ífĩfĩ ẽtĩ.

26 'Bá ma ẽ'yĩ' 'bá gí rĩ pi ídri 'dáni'dáni rĩ ísú rá, kòpi ícókí dráá ãlunjáni ku. Tã 'dĩri fi nyo mí drĩgé rá?"

27 Mārátã ní újázú Yēsũ ní kīnĩ, "Úpí, má ẽ'yĩ rá 'yozú kīnĩ, mi Kúrísítō Múngú Mvópì lēepi ímúpì 'bá nyõókú nōri vé rĩ pi ãsámvú gé rĩ 'i."

28 Tã Mārátã ní 'yoó Yēsũ ní 'dĩri ã vùdrĩ gé, nga mujú ọmvúpì Māríyã ri zìjì mujú átá ìri be gārã gá kīnĩ, "Ímbápi ri nōgónō, lē mi ndreé."

29 Māríyã kã tã 'dĩri yìjì, koro ìri ní ngazú mužú Yēsũ vúgá 'dãá.

30 Tã 'dĩri ísú Yēsũ ca drĩ gúrú 'dãri agá 'dãá kuyé, 'bo áwí drĩ kú vūrã kòpi ní ì ísúzá Mārátã be rĩ gé.

31 Yãhúđĩ adri'bée jó agá 'dãá Māríyã ẽ ẹsì ùmĩ' 'bá rĩ pi kã ndreé Māríyã nga fũú mujú ãmvé 'dãá rú' 'bá sī, kòpi ỳsũkí déna Māríyã lē mujú Lázãró ã 'bùrẹdrĩ gé ãá ngoó, kòpi ní 'dezú mužú vú ni gé sī.

32 Māríyã kã mujú caá vūrã Yēsũ ní adrizú rĩ gé 'dãá, kã Yēsũ ri ndreé, nju mujú í'dé Yēsũ ã pálé gá kīnĩ, "Úpí, mì adri té dō nōgó anigé, má ẹdrípì Lázãró ícò té dráá ku!"

33 Yēsũ kã mujú ndreé Māríyã ri ngongo, ãzini Yãhúđĩ ímú' 'bá ìri be trù 'dĩ'bée kpá ri ngongo, tã rĩ fi ẹsì ni gé, sē ìri ní ìzãngã ãmbúgú.

34 Yēsũ ní kòpi zìzú kīnĩ, "Ìmi s̄kí Lázãró ri íngũgá?"

Kòpi ní újázú kīnĩ, "Úpí, mí ímú ndreé, s̄kí ìri kú nō."

35 Yēsũ ní í'dózú ngozú.

36 Yāhūdī rī pi ní 'yozú kīnī, “Ī ndrekí drī ká, Yēsū lē Lázāró ri ambamba.”

37 Yāhūdī ā urukọ'bee ní 'yozú kīnī, “Ágó 'dīri zī ándúró 'bá mī be ẹ̀ṣṣ́pí gí ni ẹ̀ mī rá pírí, 'bo ku Lázāró ri drāá rá ǎsī?”

Yēsū inga Lázāró ri gōó idri rú drāngará gálésī

38 Yēsū ẹ̀ ẹ̀sì gō ìzāngā ịsú agaá rá, ịri ní 'dezú mužú 'búrẹ̀drī gé 'dāá. 'Bú 'dāri, ịri ụjị, gūkí írā ǎmbúgú 'bāá ụjị rī ẹ̀ tị ọ̀zụzú ǎnị.

39 Yēsū ní 'yozú kīnī, “Īmi gūkí írā rī 'bú rī tị gé sī rá.”

ǎvū rī vé ọ̀mvụpị Mārátā ní 'yozú kīnī, “Úpí, ǎvū rī la nóni caá 'bú gé 'dǎlé ụ'dụ sụ gí, ịri nóni ri ẹ̀jị 'be'be.”

40 Yēsū ní 'yozú Mārátā ní kīnī, “Á lū ándúró mí ní 'yozú kīnī, mí ẹ̀'yị dō mávé tǎ rá, mi ímú Múngú vé íngúngará ndre rá 'díní kuyé?”

41 Kúru kọpí ní írā rī gūzú 'bú rī tị gé sī. Yēsū ní ǎngū ndrezú ụrụ 'dāá, ịri ní 'yozú kīnī, “Má Ẹ̀tẹ̀pị, ọ̀wō'dífô mí ní ma yị rī sī.

42 Á nī rá ụ'dụ cére mi ri ma yị rá, 'bo á 'yo tǎ 'dīri 'bá pá tu'bá nō'bee ā tǎ sī, kọpí ẹ̀ ẹ̀'yíkí rí 'yozú kīnī, mí ịpẹ̀ ma nī.”

43 Yēsū kǎ tǎ 'dīri 'yoó 'díní, ịri ní Lázāró ri zịzú ụ'dúkọ be ụrụ 'dāá kīnī, “Lázāró, mí ifū ǎmvé.”

44 ǎvū rī ní íngázú ifüzú 'bú rī agá 'dǎásí ǎmvé nōó, ịsú ụdrókí drị ni pi, pá ni pi, mịlẹ̀tị ni be bōngó sī.

Yēsū ní 'yozú kọpí ní kīnī, “Īmi ọ̀yukí bōngó rī rụ'bá ni gé sī, ịmi kukí ǎ 'de mụú.”

Ndāki létì Yēsũ ri 'dìzú drāzú

(Mātáyo 26:1-5; Mārākō 14:1-2; Lúkã 22:1-2)

⁴⁵ Yāhūdī ímú' bá Māriyā vúgá ĩri ē ẹsì ùmĩ' bá 'dĩ' bée ká tã Yēsũ ní 'oó 'dĩri ndree, kòpi ẹ'yìkí ĩri rá.

⁴⁶ 'Bo 'bá ụrụkọ' bée mụkí tã Yēsũ ní 'oó rĩ ùlũú Fārúsì rĩ pi ní.

⁴⁷ Kúru atala atala rĩ pi drìgé rĩ pi, Fārúsì rĩ pi be, kòpi ní 'bá tã lị' bá rĩ pi† zìzú ímúzú átángá átázú ì ǎsámvú gé sī.

Kòpi rikí átá kìnĩ, “Ágó nōri ri tã ǎyǎzú ǎyǎyǎ ni 'o mụzú dđi dđi, 'bá 'okí rí ǎ'di?

⁴⁸ 'Bá kukí dō ágó 'dĩri rií tã 'oó mụzú 'dĩri tịni, 'bá rĩ pi céré ímú ĩri ẹ'yì áyu, ĩri sē ǎngáráwá Rómã vé rĩ pi ímú 'bávé Jó Múngú vé rĩ ẹrì, kòpi 'bá 'bávé ǎngũ agá rĩ pi ú'dì ùdrã céré rá.”

⁴⁹ 'Bá 'dĩ' bée vé ǎlu rụ ni Kǎyáfǎ 'i, ĩri átálágú ǎmbúgú‡ ílì 'dǎri gé. ĩri ní 'yozú kìnĩ, “Īmi nđkí tã kuyé!

⁵⁰ Īmi nđkí áamá rá 'yozú kìnĩ, 'bá ǎlu drã dō 'bá rĩ pi vé tã tị gé nĩ, ĩri múké, 'bá ǎngũ rĩ pi agásì rĩ pi ícókí ùdrãá ǎní ku.”

⁵¹ Tã Kǎyáfǎ ní 'yoó 'dĩri, ígá 'í drìgé kuyé. 'Bo ílì 'dǎri gé, ĩri ní adrií átálágú ǎmbúgú rĩ sī, ndrì kìnĩ, Yēsũ ri úmvúlésì ímú drã Yāhūdī rĩ pi vé tã tị gé,

† 11:47 11:47 'Bá tã lị' bá rĩ pi: Átálágú ǎmbúgú rĩ, atala atala rĩ pi drìgé rĩ pi, drìkoma rĩ pi, kòpi ri í úmú tã Yāhūdī rĩ pi vé rĩ lị. ‡ 11:49 11:49 Átálágú ǎmbúgú rĩ: Átálágú ǎmbúgú rĩ ndē atala rĩ pi céré, ǎ'diātāsīyǎ ĩri 'yéná fi Jó Múngú vé rĩ agá Vūrã Uleteretere rĩ agá 'dǎá nĩ, ĩri fi vú ǎlu ílì ǎlu agá. ĩri ǎrì rọbọṅọ vé rĩ jì ụnjikǎnyǎ ụjìzú. 'Í lǎ Lẹvītíkǎ 16; Ẹberē 9.

⁵² drã 'yéŋá Yāhūdī rī pi ní ọ'dùkùlẹ ku, ĩri ímù drã anji Múngú vé ĩ íré'bá nyõòkù drìgé nōgò rī pi ní céré, kòpi ùjìzú ímùzú adrìzú ngá ãlu rú.

⁵³ Í'dózú ú'dù 'dãri gé, kòpi rìkí létì ndãá lèzú Yèsù ri 'dìzú drãzú.

⁵⁴ Kúru Yèsù gò ríí ẹcì Yāhūdī rī pi ãsámuvú gé sī andrekelemgbe kuyé, fū Yẹrúsālémã agásì, 'de mujú adrií ívé 'bá 'í pámvú ùbì'bá rī pi be ìnyiná àngū ã'wí cínýáfã rú rī gé, ìnyi gúrú ĩ ní zìjì Ēfèrémã rī gé 'dãá.

⁵⁵ Yāhūdī rī pi vé Ọ'dù Múngú ní Ẹlìzú Jó rī pi tì gé sī rī kã ícá ìnyiná gí, 'bá káràkará fùkí àngū ĩ ní adrìzú rī agásì, kòpi 'dekí mujú lã'bī mērē ĩ ní adrìzú ãní ule rī 'oó Yẹrúsālémã gá 'dãá, ìsùzú Ọ'dù Múngú ní Ẹlìzú Jó rī pi tì gé sī rī ícá drī kuyé.

⁵⁶ Kòpi kã ĩ úmú Jó Múngú vé rī ã bóró gá 'dãá, kòpi ní rizú Yèsù ri úndrèzú 'bá rī pi ãsámuvú gé sī, kòpi 'dekí ríí ĩ uzìjì ĩ ãsámuvú gé sī kìnì, “Ágò rī nyo ímù ùmù rī gé nòó rá?”

⁵⁷ 'Bo atala atala rī pi drìgé rī pi, Fārúsì rī pi be, sèkí tãìmbì kìnì, “'Bá rī ìsù dõ Yèsù ri ndrèé rá, ẹ ìjì tã ni lùú 'bá ní, ã rùkí rí ĩri bèsìnì.”

12

*Ūkú āzi ūdā ūdu Yèsù ā pá gá
(Mātáyo 26:6-13; Mārākō 14:3-9)*

¹ Yèsù 'de mujú Bètēnìyā gá vūrā ĩri ní Lázāró ri ídrìzú gòzú ídri rú rī gé 'dãá, ìsù Ọ'dù Múngú ní Ẹlìzú Jó rī pi tì gé sī rī vé ú'dù ẹ̀sì ázìyá.

2 Ī ní Yēsū pi ní inyá ũndrēṅá vé rĩ á'dízú, Mārátā ĩjī inyá rĩ sēé kōpi ní nĩ, Lázāró ri kōpi āsámvú gé inyá tị gé 'dālé ĩndī.

3 Kúru Māriyā ní ũdu ẹjị be ngũúpi ndrĩndrĩ ąjē be āmbúgú ni í'dúzú mālāngī ālu, ũdāzú Yēsū ā pá gá sī, ĩri ní ĩnızú 'í drĩ'bí sī, ũdu 'dĩri sē jó rĩ ā 'a ngũ kú ānī ndrĩndrĩ.

4 'Bo 'bá Yēsū ā pámvú ũbĩ'bá rĩ pi vé āzi rú ni Yúdā Īsīkārīyótā 'i, Yúdā 'dĩri, ĩri 'bá ímúpi Yēsū ā ũli 'beepi rĩ 'i, ĩri ní 'yozú Yēsū ní kīnĩ,

5 “Sēkí té ũdu ẹjị be ngũúpi ndrĩndrĩ 'dĩri jeé mŭfēngā fífí ẹnjĩpi ẹnjĩenjĩ mŭdŭrŭlŭ na, awakí 'bá ngá ākó rĩ pi ní kuyé āsĩ? Ũdu ĩ ní sēé jeé 'dĩri, ĩrivé mŭfēngā ri ícó 'bá ẹzị vé ni ũfē ílĩ ālu rá.”

6 Yúdā 'yo tā 'dĩri 'dĩni adri 'yozú kīnĩ, 'bā ẹsị 'bá ngá ākó rĩ pi drĩgé yā 'dĩni kuyé, ā'diātāsīyā ĩri ũgú'bá, ĩri ní rií jŭrú mŭfēngā vé rĩ ũlĩ nĩ rĩ sī, kīnĩ 'í 'dụ rí mŭfēngā rĩ ā ụrụkọ 'í ní 'í ĩzā kozú ānī.

7 Yēsū ní újázú Yúdā ní kīnĩ, “'Í ku ũkú rĩ ā 'o tā 'í ní lēé 'oó rĩ, ũdu ĩri ní ũdāá má pá gá 'dĩri, ĩri ri mávé ú'dụ drāngará vé rĩ ā tā útú.

8 Īmi ícó adri 'bá ngá ākó rĩ pi be rá,* 'bo má ícó adrií caá ĩmi āsámvú gé lókí be āco ku.”

9 Yāhŭdī bītríká 'dĩ'bée ká yị kīnĩ, Yēsū ícá gí, 'bá kárákará 'dekí mụy vŭrā 'dāri gé, ā'diātāsīyā kōpi lēkí mụy Yēsū ri ndreé, āzini Lázāró ándúrú

* 12:8 12:8 Īmi ícó adri 'bá ngá ākó rĩ pi be rá: Tā 'dĩri vé ífífí lŭ 'yozú kīnĩ, 'bá Yēsū ā pámvú ũbĩ'bá rĩ pi úmvúlēsí ícó 'bá ngá ākó rĩ pi ē ĩzā ko rá.

drāāpi gí, Yēsũ ní ídrí ĩfũú 'bú gélésĭla 'dāri ndreé.

¹⁰ Atala atala rĩ pi drĩgé rĩ pi rikí lẹtì ndāá lězú Lázāró ri 'dìzú drāzú ĩndĩ.

¹¹ Lázāró vé ídríngárá ā tā sĩ, sē Yāhūdĩ kárakará 'dekí muú Yēsũ vúgá 'dāá, kòpi ẹ'yĩkí ĩri rá.

Yēsũ vé fíngárá Yērúsālemā gá rĩ

(Mātáyo 21:1-11; Mārākō 11:1-11; Lúkā 19:28-40)

¹² Kā muú adrií drũ 'dĩni, 'bá bĩtríká mu'bá Ūmũ Yāhūdĩ rĩ pi vé Múngú ní Ẹlìzú Jó tì gé sĩ rĩ ā nyangárá gá rĩ pi ká yìjì kìnĩ, Yēsũ lē ífí Yērúsālemā gá,

¹³ kòpi ũṅókí mbírā bí kú ĩ drĩgé sĩ, kòpi muquí Yēsũ vúgá 'dāá, kòpi rikí ọ'ú wĩnyá kìnĩ,
“Hōsánā!”

“Tākíri ā adri, 'bá ímúpi Úpí ā rú sĩ rĩ† ní!”

“Mí 'bāgú Īsērélē rĩ pi vé rĩ, tākíri Úpí Múngú vé rĩ ā adri mí be!”

¹⁴ Yēsũ ĩsú dōngí mbaápi ú'dí rú 'bá āzi ní drĩ tuú úrí drĩ ni gé kuyé ni, tu úrí drĩ ni gé, sũ ĩ ní sĩ Búkũ Múngú vé rĩ agá rĩ tìjì,

¹⁵ “Īmi 'bá Siónā‡ vé rĩ pi, ĩmi 'okí ỳrĩ sĩ ku,
Īmi ndrekí drĩ ká, ĩmivé 'bāgú ri ímú ĩmi vúgá 'dĩ'dĩ,
ĩri ri ínjú ímúzá dōngí
mbaápi ú'dí rú ni sĩ.”

† 12:13 12:13 'Bá ímúpi Úpí ā rú sĩ rĩ: 'Bá 'dĩri Yēsũ 'i. 12:13 12:13 Sāwúmā 118:25-26 ‡ 12:15 12:15 Siónā: Siónā ri ĩ kpá zì Yērúsālemā. 12:15 12:15 Zākāríyā 9:9

16 Drīdrī ni, Yēsũ vé 'bá ĩri ã pámvú ũbĩ' 'bá rĩ pi ámákí tã riipi 'i ngaápi 'dĩri kuyé. Múngú kã Yēsũ ri íngú, kôpi ní kúru nĩzú ámázú ĩrivé tã ótú ĩ ní sĩi kuú Búkũ Múngú vé rĩ agá rĩ 'i ngaápi 'dĩ.

17 Sã Yēsũ ní Lázāró ri zizú 'bú agá 'dãásĩ rĩ gé, Lázāró ní íngázú ídri rú, 'bá bĩtrĩká tã rĩ ndre' 'bá rĩ pi 'dekí riĩ tã rĩ ũlũú mužú 'bá rĩ pi ní.

18 Tã sēpi 'bá bĩtrĩká rĩ pi ní mužú Yēsũ vúgá 'dãá rĩ, kôpi yĩkí tã Yēsũ ní 'oó ãyãzú ãyãyã 'dĩri.

19 Fãrúsĩ rĩ pi ní átázú ĩ ãsámvú gé sĩ kĩnĩ, “Ī ndrekí drĩ ká, tã Yēsũ ní lēé 'oó rĩ, 'bá ícókí ugaá bã ku. Ī ndrekí 'bá vũ drĩgé rĩ pi ãrēvú céré 'dekí mužú ĩri vú sĩ.”

Yēsũ átá ívé drãngará ã tã

20 'Bá ĩ úmú' 'bá Yērúsãlémã gá Múngú ri ĩnĩngará gá ũmũ Yãhúdĩ rĩ pi vé Múngú ní Elijú Jó tĩ gé sĩ rĩ ã nyangará gá rĩ gé 'dãá, Gĩrĩkĩ rĩ pi ã urukó kpá kôpi ãsámvú gé 'dãá anigé.

21 Gĩrĩkĩ rĩ pi ní 'dezú mužú Pĩlípũ ímũpi kũrũ Bētēsãyídã gélésĩla rĩ vúgá 'dãá, Bētēsãyídã ri ãngũ Gãlĩláyã vé rĩ agá. Kôpi ní ĩri mázú kĩnĩ, “Ãmbúgú 'bávé rĩ, 'bá lēkí Yēsũ ri ndreé.”

22 Kôpi kã tã rĩ 'yoó 'dĩni, Pĩlípũ ní 'dezú mužú tã rĩ ũlũzú ãndērýã ní. ãndērýã pi Pĩlípũ be, kôpi ní ĩ újázú mužú tã rĩ ũlũzú Yēsũ ní.

23 Yēsũ ní átángá rĩ újázú kĩnĩ, “Ma 'Bá Mvá 'i, sã ĩ ní ma íngúzú rĩ ícó gĩ.

24 Áda ádarú á 'yo ĩmi ní 'dĩni, mávé drãngará ri adri sũ mgbáyã ã fĩ ãlu ĩ ní saá nyõkũ agá, kókó' 'bõ ni ri ŋma, ĩri gõ ĩfũ dụ 'a mĩ be

gbálígbálí rĩ tĩni, ĩri sē 'bá kárakará pi ídri 'dáni'dáni rĩ ĩsú àní.

25 'Bá rĩ 'du dō ídri rụ'bá nōri vé rĩ ã tã 'bãã tã ãmbúgú rú, § ícó úmvúlésĩ ídri 'dáni'dáni rĩ ĩsú ku, 'bo 'du dō ídri rụ'bá nōri vé rĩ ã tã 'bãã ãmbúgú kuyé, ĩri ídri 'dáni'dáni rĩ ĩsú rá.

26 'Bá lēpi ẹzĩ ngaápi má ní rĩ, lē ã ũbĩ má pámvú. Vūrã má ní mužú adrizú rĩ, mávé átí'bá rĩ muž adri 'a ni gé. 'Bá ẹzĩ ngaápi má ní rĩ, má Ẹtẹpi ri ĩri íngúngũ.

27 “Nóni má ẹsĩ ĩsú ĩzāngā ambamba, má 'yo rí íngóni? Má 'yo rí, 'Má Ẹtẹpi, mĩ ímú ma paá tã ímúpi 'i ngaápi má rụ'bá gá drĩdrĩ 'dĩ rĩ agásĩ rá' 'dĩni? Kuyé, má ícó 'yoó 'dĩni ku, ã'điātāsīyā tã má ní ímúzú rĩ, má ímú ĩzāngā nyaá.

28 Má Ẹtẹpi, mĩ sē ẽ íngúkí mi íngúngũ!”

Ụ'dúkọ ní íkúzú 'bũ gé 'dāásĩ kĩnĩ, “Íngúkí ma gí, ma gō sē 'i ma íngú mužú dĩ dĩ.”

29 'Bá bĩrĩká pá tu'bá rĩ pi ká ụ'dúkọ 'dĩri yĩ, ụrụkọ'bée kĩnĩ, “Ngá rĩ āngũ ri lĩ nĩ.”

Ụrụkọ'bée kĩnĩ, “Ngá rĩ mālāyíkā átá ĩri be nĩ!”

30 'Bo Yésũ ní 'yozú kọpi ní kĩnĩ, “Ụ'dúkọ ĩ ní átá 'dĩri, átákí má tã sĩ kuyé, átákí ĩmi tã sĩ.

31 Sã tã lizú 'bá rĩ pi drĩgé rĩ ícó gí, ĩ ímú Sātánã ri dro mužú 'dĩsĩ rá.

32 Kádō ímú ma inga ụrụ 'dāá, ma ímú 'bá rĩ pi sē adri céré 'bá mávé ni.”

§ 12:25 12:25 'Bá rĩ 'du dō ídri rụ'bá nōri vé rĩ ã tã 'bãã tã ãmbúgú rú, ícó úmvúlésĩ ídri 'dáni'dáni rĩ ĩsú ku: Tã 'dĩri vé ífífí, 'bá rĩ gā dō Yésũ ã pámvú ũbĩgá sĩ, 'ĩ ĩsú rí ngá múké vũ drĩgé nōgó àní, ícó ídri 'dáni'dáni rĩ ĩsú ku.

33 Yēsũ 'yo átángá rĩ 'dĩni lũzú kĩnĩ, ívé drāngará, ĩ ímũ 'i inga ɔrũ pɛtĩ alambaku sígɛ.

34 'Bá bĩtrĩká rĩ pi ní 'yozú kĩnĩ, “Búkũ Múngú vé rĩ lũ 'bá ní kĩnĩ, Kúrísítō ri adri lēmbērē rú pírĩ, ngá mí ní 'yozú kĩnĩ, 'Ĩ ímũ 'Bá Mv́a ri 'dĩ drā rá rĩ ā'di? 'Bá mí ní 'yoó 'Bá Mv́a 'dĩri ā'di 'i'?”

35 Yēsũ ní 'yozú 'bá bĩtrĩká rĩ pi ní kĩnĩ, “Ma ri dī ĩmi āsámvú gé nōgó ɔtũná rú lókĩ be mādā. ĩmi ɛcĩkĩ ɔtũná sĩ, ĩri ní drĩ rizú dīzú āngũ ĩmgbērēzú rĩ gé nō, ĩnĩná ẽ ĩsú rĩ ĩmi ku. 'Bá ɛcĩ tuupi ĩnĩ sĩ rĩ, lɛtĩ ĩri ní lēzú mɔzú rĩ āvĩ ĩri ní rá.

36 ĩmi ɛ'yĩkĩ ɔtũná rĩ áyu, ĩri ní drĩ adrizú ũgōgō nō. ĩmi adri ānĩ anji ɔtũná vé ni.” Yēsũ ká átángá rĩ átá deɛ 'dĩni, nga 'i njeé kōpi āsámvú gé sĩ, mɔ 'i zũũ kōpi sĩ zũzú.

Yāhúdĩ rĩ pi ɛ'yĩkĩ Yēsũ ri kuyé

37 Yēsũ ā 'o dō tā āyāzú āyāyā 'dĩ'bée Yāhúdĩ rĩ pi ɛndrɛtĩ gé rá drāāāsīyā, kōpi ɛ'yĩkĩ ĩri kuyé.

38 Tā 'dĩri 'o nyo 'i sũ nɛbĩ ĩsáyā ní ɔtũ 'yoó rĩ tĩnĩ kĩnĩ,

“Úpĩ, ā'di ɛ'yĩ ɔ'dúkó múké 'bá ní ũlũú rĩ rá nĩ?

Úpĩ, mí i'da mívé ũkpō 'bá pazú rĩ ā'di ní?”

39 'Bá 'dĩ'bée ɛ'yĩkĩ tā 'dĩri kuyé, sũ ĩsáyā ní 'yoó rĩ tĩnĩ kĩnĩ,

40 “Múngú ɔzũ kōpi ẽ mĩ gĩ,
sẽ kōpi ẽ ɛsĩ tete,
sẽ kōpi ẽ mĩ ndre āngũ ku,
sẽ kōpi ẽ ɛsĩ nĩ tā áamá ku,

kôpi ã újákí té dō ẹsì rá, ma té kôpi ídrí rá.”

41 Ísáyã 'yo tã 'dĩri 'dĩni, ã'diātāsīyã ndre tã ĩ ní Yēsũ ri íngúzú rĩ rá, ĩri ní átázú Yēsũ vé tã sī ãní.

42 Sē 'bá kárakará ẹ'yĩkí Yēsũ ri rá, Yāhúdĩ rĩ pi vé drĩkoma ẹ'yĩkí kpá Yēsũ ri rá, 'bo kôpi rikí ìvé ẹ'yīngará ã tã ũzũúúzũ, ã'diātāsīyã kôpi rikí 'oó ũrĩ sī Fārúsĩ rĩ pi sī, kôpi ã drokí rí ĩ fũú Jó Múngú ri Zizú rĩ agásĩ ãmvé ku.

43 Kôpi lěkí 'bá rĩ pi ẹ íngúkí ĩ áyu, kôpi 'dúkí tã Múngú vé rĩ 'bãã tã ãmbúgú rú kuyé.

44 Yēsũ ní átázú ú'dúkó be ọrụ 'dãã kĩnĩ, “'Bá rĩ ẹ'yĩ dō ma rá, ẹ'yĩ 'yéná ma ọ'dúkùlẹgúsĩ kuyé, ẹ'yĩ kpá Múngú ma ĩpěepi rĩ rá.

45 'Bá rĩ ndre dō ma gí, ndre má Ẹtẹpi ma ĩpěepi rĩ gí.

46 Má ímú 'bá rĩ pi ãsámvú gé nōgó ụtúná rú, ãní 'bá ma ẹ'yĩ 'bá gí rĩ pi ã áwíkí rí adrií ìnìnjá agá ku.

47 “'Bá mávé ú'dúkó yĩpi rá, tã ni 'dujúpi ngaápi ku rĩ, á lị ìrivé tã ni ku, ã'diātāsīyã má ímú tã lị 'bá vũ drĩgé rĩ pi drĩgé kuyé, má ímú kôpi paá.

48 'Bá ma gãápi sī, ãzini mávé ú'dúkó má ní átá nōri ẹ'yĩpi ku rĩ, ĩ ímú tã lị ĩri drĩgé rá. Átángá má ní rii átá nōri, ĩri úmvúlésĩ ímú ìrivé tã lị nĩ.

49 Átángá má ní átá nōri, má ígá má drĩgé kuyé, má Ẹtẹpi ma ĩpěepi rĩ lũ má ní nĩ kĩnĩ, má ímú tã 'dĩri átá.

50 Á nĩ rá tã má Ẹtẹpi ní ẹziĩ 'dĩri, ĩri sē 'bá rĩ pi ídri 'dání'dání rĩ ìsú ãní rá. Tã má ní átá rĩ, ĩri tã má Ẹtẹpi ní lũú má ní, mâ átá rĩ.”

13

Yēsũ üjĩ ívé 'bá 'î pámvú übĩ'bá rĩ pi ã pá

¹ Ụ'dú Múngú ní Ẹlìzú Jó rĩ pi tị gé sĩ rĩ vé ùmụ nyangára ní drĩ ícázú kuyé rĩ gé, Yēsũ nĩ rá 'yozú kìnĩ, ívé sâ 'í ní vũ nōri kuzú, 'í ní mụzú 'í Ẹtẹpi vúgá rĩ ícọ gí. I'da ívé lēngára ívé 'bá vũ drĩgé rĩ pi ní, lē kọpi agaá rá cimgbá cazú ụdụ gé.

² Yēsũ pi ní úrízú ívé 'bá 'î pámvú übĩ'bá rĩ pi be ínyá ùndrējá vé rĩ ã nyangára gá, ísúzá ãdrọko fi kú Yúdā Īsīkārīyótā Sīmōnā mvọpi ē ẹsị agá ịnọgọsị gí, lē lẹtị ndāá Yēsũ ã ùli 'bezú ãnĩ.

³ Yēsũ nĩ rá 'yozú kìnĩ, 'í Ẹtẹpi sē 'í ní ùkpō tā ārēvú 'ozú rĩ céré gí, 'í íbí ímụ Múngú vúgálésīla, 'i kpá ri 'i újá gō mụ Múngú vúgá 'dālé ũzi.

⁴ Kuru Yēsũ ní ngazú ụrụ sĩ ínyá tị gé 'dĩgé, ĩri ní ívé bōngó á'bé'bē rĩ njesú 'î rụ'bá gá sĩ rá, ĩri ní gōzú bōngó rụ'bá ịnịzú ni 'í'dúzú ndrāzú 'í ụpílẹ gá áyu.

⁵ ĩri ní yĩí 'í'dúzú dāzú bēsēnĩ āngũ ũjĩzú ni agá, ĩri ní 'í'dózú ívé 'bá 'î pámvú übĩ'bá rĩ pi ã pá ũjĩzú, ĩri ní ívé bōngó rụ'bá ịnịzú 'í ní ndrāá 'í ụpílẹ gá 'dĩri ọyuzú kọpi ã pá ịnịzú ãnĩ.

⁶ Kā ícá Sīmōnā Pétēro vúgá, Pétēro ní 'yozú kìnĩ, “Úpí, 'í lē nyo mâ pá ũjĩ?”

⁷ Yēsũ ní újázú ĩri ní kìnĩ, “Í nĩ drĩ tā má ní 'oó nōri kuyé, 'bo ụ'dú āzi sĩ, mi ímụ nĩ rá.”

⁸ Pétēro ní 'yozú Yēsũ ní kìnĩ, “Mí ícọ mâ pá ũjĩ ãlunáni ku.”

Yēsū ní újázú Pétēró ní kīnī, “Má ũjī dō mī pá kuyé, mí adri 'bá mâ pámvú ũbĩpi ní ku.”

⁹ Sīmōnā Pétēró ní újázú ĩri ní kīnī, “Úpí, mí 'yéǵá mâ pá ũjī áyu āsī? Mí ũjī mâ drī pi mâ drī be ĩndī!”

¹⁰ Yēsū ní újázú ĩri ní kīnī, “‘Bá 'i ũjĩpi gí rī, ĩri 'yéǵá 'i pá ũjī áyu, ā'diātāsīyā ĩri ā rú'ba ule, ĩndī ākó. Īmi céré ule tā ũnjí ākó, 'yéǵá 'bá ālu ĩmi āsámvú gé 'dīgé, ĩri tā ũnjí be nī.”

¹¹ Yēsū nī 'bá ímúpi 'i ũli 'beépi rī ĩnógósí gí, sē ĩri ní 'yozú ĩmi adrikí céré ule kuyé ānī.

¹² Yēsū kā ívé 'bá 'i pámvú ũbĩ'ba rī pi ā pá ũjĩ deǵé gí, ĩri ní ívé bōngó á'bé'bē rī í'dúzú gōzú akozú 'i rú'ba gá ũzi, ĩri ní 'i újázú mužú úrízú 'i vūrā gá ínyá tị gé 'dālé, ĩri ní kōpi zizú kīnī, “Īmi nīkí nyo tā má ní 'oó ĩmi ní 'dĩri rá?”

¹³ Īmi ri ma zị ‘Ímbápi’ āzini ‘Úpí,’ tā ĩmi ní 'yoó 'dĩri pịrị, ā'diātāsīyā 'bá rī, ĩri ma 'i.

¹⁴ Ma ĩmivé Úpí, āzini Ímbápi, má ũjī ĩmī pá gí, nóni ĩmi í'dókí ĩmī pá ũjĩ, óǵúpị ā ũjī óǵúpị vé rī.

¹⁵ Má i'da ĩmi ní tā rī gí, lē ĩmi 'okí mužú sū má ní 'oó nōri tịnị.

¹⁶ Ma rị ĩmi ní tā áda lū, ātí'ba ícó adrii āmbúǵú ívé āmbúǵú drīǵé ku, 'bá ĩ ní rií áyúāyū rī, ícó adrii 'bá 'i áyúpi rī drīǵé āmbúǵú rú ku.

¹⁷ Nóni ĩmi nīkí tā 'dĩ'bée gí, ĩmi 'dụkí dō ngaá rá, ĩmi tākiri ĩsụ rá.

Yēsū ri átá kīnī, 'bá āzi ri ímú 'i ũli 'be rá

¹⁸ “Tā má ní 'yoó nōri, á 'yo ĩmi tā sī céré kuyé, á nī 'bá má ní ũpéé rī pi gí. 'Bo tā 'dĩri ā sē rí tā ĩ ní sī Búkū Múngú vé rī agá rī ā nga rí 'i fūú tị ni

gé bēnī. Tā ī ní sī rī 'dīni, “Bá 'bá ní rií drī úsú ĩri be ngá nyazú trú rī, ĩri ímú mâ ũli 'be nī.’

19 “Á lū ĩmi ní tā 'dīri drīdrī, ā' diātāsīyā tā má ní lūú ĩmi ní 'dīri kādō ímú 'i ngaá, ĩmi ẹ'yīkí rí 'yozú kīnī, 'bá rī ma Kúrísítō 'i.

20 'Bá rī ā'yī dō 'bá má ní pēé rī rá, ā'yī 'dīri ma, 'bá rī ā'yī dō ma rá, ā'yī má Ẹtẹpi ma ĩpēepi rī rá.”

*Yēsū ũlū tā ímúpi 'i ngaápi 'i rú' 'bá gá rī
(Mátayo 26:20-25; Mārākō 14:17-21; Lúkã 22:21-23)*

21 Tā Yēsū ní 'yoó 'dīri ā vudrī gé, Yēsū ẹ ẹsị gō ĩzāngā ĩsú agaá rá, ĩri ní gōzú tā rī lūzú kōpi ní uletere kīnī, “Ádarú á 'yo ĩmi ní 'dīni, ĩmi āsámvú gé 'dīgé, 'bá ālu ri ímú mâ ũli 'be nī.”

22 'Bá ĩri ā pámvú ũbī' 'bá rī pi, ógúpí ndre ógúpí ẹ mī, sē kōpi ẹ drī ábá céré céré, ríkí ũsūyú déna 'bá ĩri ní 'yoó 'dīri adri ā'di 'i.

23 'Bá Yēsū ā pámvú ũbī' 'bá rī pi āsámvú gé, ālu ni Yēsū ní lēélē rī úrí kuú ĩri ā gārā gá.

24 Sīmōnā Pétēró ní drī suzú ágó úrípi Yēsū ā gārā gá 'dīri vúgá 'dāá, ĩri ní 'yozú ágó rī ní kīnī, “'Í zī Yēsū ri, 'bá lēepi tā ũnjí 'dīri 'oópi rī, ĩri adri ā'di 'i?”

25 Ágó rī ní 'i ẹtīzú Yēsū rú' 'bá gá 'dāá, ĩri ní Yēsū ri zizú kīnī, “Úpí, 'bá mí ní 'yoó 'dīri ā'di 'i?”

26 Yēsū ní újázú ĩri ní kīnī, “'Bá má ní ímú pánga í'dú dūú tībī agá, sēé ĩri ní rī, 'bá rī adriípi 'dī.” Kúru ĩri ní pánga rī í'dúzú dūzú tībī agá

'dǎá, ĩri ní sězú Yúdǎ Īsīkārīyótǎ Sīmónǎ mvópi ní.

²⁷ Yúdǎ kǎ pánga rī ẹ'yí, koro Sātánǎ* ní fizú ẹsị ni agá.

Yēsū ní 'yozú ĩri ní kīnī, “Í 'o tā mí ní lěé 'oó rī mbělē mbělē!”

²⁸ Tǎ Yēsū ní 'yoó 'dīri fi 'bá úrí'bá ínyá tị gé 'dī'bée drǐgé āluǎni kuyé.

²⁹ Yúdǎ ní adrií 'bá riípi mǔfēngǎ 'bǎápi ni rī sī, 'bá Yēsū ā pámvú ūbī'bá rī pi ā ụrụkọ ụsụkí déna Yēsū lū Yúdǎ ní ā mụ ǎnyāngǎ ụmụ rī vé rī jeé, dōku ā mụ ngá sěé 'bá ngá ǎkó rī pi ní.

³⁰ Yúdǎ kǎ pánga rī ẹ'yí, koro nga 'deé fūú mụú ǎmvé. Ịsụ ǎngū rī nị gí.

Tǎimbị ú'dí rī

³¹ Yúdǎ kǎ fūú jó rī agásí gí, Yēsū ní 'yozú kīnī, “Ma 'Bá Mvá 'i, sǎ ĩ ní ma íngúzú rī ícọ gí, ĩ Múngú ri íngú mǎ rụ'bá gá, tā ímụpi 'i ngaápi mǎ rụ'bá gá rī sī.

³² Íngúkí dō Múngú ri tā má ní 'oó rī sī, ma Mvá rú, Múngú ri ímụ ma íngú rá, ĩri ímụ ma íngú mbělēǎ.

³³ “Má anjị rī, má adri caá ĩmi ǎsámvú gé nōgó lókí be ǎco ku, ĩmi úmvúlésí ímụ ma ndǎ sụ má ní ándúrú lūú Yǎhúdī rī pi ní rī tịni. ǎndrū sī, á lē lūú ĩmi ní 'díní, vūrǎ má ní mụzú rī, ĩmi ícókí caá 'a ni gé ku.

* **13:27** 13:27 Sātánǎ: Sātánǎ ri ǎdróko, ĩri ǎmbúgu índrī ūnjí rī pi drǐgé, gǎ tā Múngú vé rī 'dụgá ngagá sī, Múngú ídró ĩri 'bụ gé 'dǎási. 'Í lǎ l'dangará 12:7-9.

³⁴ “Nóni á lē tāimbī ú'dí ni ẹ̀zị́ ị̀mi ní, lē ị̀mi lēkí ị̀mi lēlē. Sụ́ má ní ị̀mi lēé rī tị̀nị, kúru lē ị̀mi lēkí ị̀mi lēlē.

³⁵ Ị̀mi lēkí dō ị̀mi lēlē, 'bá rī pi cére nị́ á má 'yozú kíní, ị̀mi 'bá má pámvú ùbī'bá ni pi.”

Yēsū 'yo Pétēró ní kīnī, Pétēró ri ímụ́ 'i gā rá (Mátáyo 26:31-35; Mārākō 14:27-31; Lúkā 22:31-34)

³⁶ Sịmọ̀nā Pétēró ní Yēsū ri zị́zú kīnī, “Úpí, 'í lē mụ́ ị̀ngōlé?”

Yēsū ní újázú ị̀ri ní kīnī, “Vūrā má ní lēzú mụ́zú 'a ni gé rī, mí ícọ́ mụ́ má be trụ́ āndrū ku, mi íbí mụ́ má vúgá sī ndō.”

³⁷ Pétēró ní Yēsū ri zị́zú kīnī, “Úpí, mí kīnī, má ícọ́ mụ́ mí be trụ́ ku āsī? Á lē ma adíí drāá mí tǎ sī.”

³⁸ Yēsū ní újázú Pétēró ní kīnī, “Mí nyo ícọ́ mí adí drā má tǎ sī rá? Ádarú á 'yo mí ní 'díní, mí ímụ́ 'yo mí tị́ sī ca vú be na, 'í nị́ ma kuyé, vùdrị́ ní gé, lōgúlōgú ri kúru cēré 'be.”

14

Yēsū ùmī ívé 'bá 'i pámvú ùbī'bá rī pi vé ẹ̀sị́

¹ “Lē ị̀mí ẹ̀sị́ ā adri ị̀zāngā sī ku, ị̀mi ẹ̀'yị́kí Múngú ri, lē ị̀mi ẹ̀'yị́kí kpá ma ị̀ndí.

² Má Ẹ̀tẹ̀pị́ vúgá 'bū́ gé 'dāá, jó rī pi kárakará anigé, ā adri té dō 'díní kuyé, má ícọ́ té 'yoó kíní, ma mụ́ ị̀mi ní vūrā údé 'dālé 'díní ku.

³ Á mụ́ dō vūrā rī údé ị̀mi ní gí, ma ị̀gō ímụ́ ị̀mi bī jị́ mụ́ adri má be trụ́ vūrā má ní adrizú rī gé 'dāá.

4 Īmi nīkí lètì má ní lēzú mužú āní vūrã rĩ gé 'dǎlé rĩ gí."

Yēsũ ri lètì mužú āní Ẹtẹ̀pì vúgá 'dǎlé rĩ

5 Tómmá ní 'yozú Yēsũ ní kīnī, "Úpí, 'bá nīkí kuyé mi dō ri mu ینگۆلے, 'bâ ícò lètì mí ní mužú rĩ nī ینگۆنی ینگۆنی?"

6 Yēsũ ní újázú ĩri ní kīnī, "Ma lètì rĩ 'i, tã áda rĩ 'i, āzini ídri rĩ 'i. 'Bá rĩ ẹ̀'yī dō ma kuyé, ícò agaá caá má Ẹtẹ̀pì vúgá 'dǎlé ku.

7 Ádarú ĩmi nīkí té dō ma rá, ĩmi té ícò má Ẹtẹ̀pì ri nī rá. Í'dózú āndrũ sī, mužú drīdrī, ĩmi nīkí má Ẹtẹ̀pì ri gí, ĩmi ndrekí ĩri gí."

8 Pīlípũ ní 'yozú Yēsũ ní kīnī, "Úpí, mí i'da 'bá ní mí Ẹtẹ̀pì ri, 'bâ ẹ̀pìkí rí tã ni sī múké múké."

9 Yēsũ ní újázú Pīlípũ ní kīnī, "Pīlípũ, á ri adrii ĩmi be trú nōgó lókí be āco, 'í nī drī ma kuyé? 'Bá rĩ ndre dō ma gí, ndre má Ẹtẹ̀pì ri gí, ngá mí ní 'yozú kīnī, mâ i'da má Ẹtẹ̀pì ri ĩmi ní rĩ ã'di?

10 Īmi ẹ̀'yīkí 'yozú kīnī, 'bâ má Ẹtẹ̀pì be ngá ālu 'dīni kuyé? Tã má ní átá ĩmi ní 'dī'bée, má ígá ĩri má drīgé kuyé, má Ẹtẹ̀pì 'bá ní adrii ĩri be ngá ālu rĩ, sē má ní ũkpō rizú ívé ẹ̀zì ngazú nī.

11 Lē ĩmi ẹ̀'yīkí tã má ní 'yoó 'bâ má Ẹtẹ̀pì be ngá ālu 'dīri, dōku ĩmi ẹ̀'yīkí ma, tã āyāzú āyāyā má ní 'oó 'dī'bée sī.

12 Ádarú á 'yo ĩmi ní 'dīni, 'bá ma ẹ̀'yīpì rá rĩ, ĩri ẹ̀zì ālu ālu má ní ngaá nōri 'du nga rá. ĩri ícò ẹ̀zì rĩ nga má ní ngaá nōri ndē rá, ã'diātāsīyā ma ri mu má Ẹtẹ̀pì vúgá.

13 Īmi zíkí dō tā āzi mâ rú sī, ma ícó 'o ĩmi ní rá, ā'diātāsīyā ma Mvá rú, ẹ̀zị má ní 'oó 'dīri sī, ĩ má Ẹ̀tẹ̀pị ri íngú ānị.

14 Īmi zíkí dō tā āzi mâ rú sī, ma ícó 'o ĩmi ní rá.”

Yésū ẹ̀zi Índrí Uletere rī vé tā

15 Yésū ní 'yozú ívé 'bá 'ì pámvú ūbī'bá rī pi ní kīnī, “Īmi lẹ́kí dō ma rá, tā má ní lūú ĩmi ní 'dīri, ĩmi 'dukí ngaánga.

16 Ma má Ẹ̀tẹ̀pị ri zị, ĩri ĩmi ní Índrí Uletere rī ĩpē ímú ĩmi ĩzā ko, ĩri ímú adri ĩmi be mužú 'dání'dání.

17 Índrí Uletere rī, ĩri ĩmi ní tā áda rī i'da nī. 'Bá nyọ́kú nōri vé Yésū ri ẹ̀'yī' 'bá ku rī pi ícókí Índrí Uletere rī ịsú ku, ā'diātāsīyā kọpi ícókí ĩri ndreé ku, dōku nīkí ĩri áma ku. 'Bo 'yéńá ĩmi nīkí ĩri nī, ĩri adri ĩmi be trụ, ĩri fi adri ĩmi ágá.

18 “Á mụ dō gí, má ícó ĩmi kuú ĩmváanji rú ku, ma ĩgō ĩmi vúgá nōlé rá.

19 Ẹ̀sī mādā, 'bá ma ẹ̀'yī' 'bá kuyé rī pi ícókí ma ndreé dī ku, 'bo ĩmi ma ndre nī, ā'diātāsīyā ma adri ídri rú, ĩmi kpá adri ídri rú.

20 Ụ'dú má ní ímúzú íngázú gōzú ídri rú rī gé, ĩmi ímú nī 'yozú kīnī, 'bā má Ẹ̀tẹ̀pị be ngá ālu. Īmi ímú adri má be trụ ālu, sū má ní adrii ĩmi be trụ rī tịnị.

21 'Bá rī ẹ̀'yī dō mávé tā 'duú ngaá rá, 'bá 'dīri lē ma lēlē. 'Bá ma lēpi lēlē rī, má Ẹ̀tẹ̀pị ri kpá ĩri lēlē, ma kpá ĩri lēlē, ma ímú ma i'da ĩri ní rá.”

22 Yúdā ní 'yozú kīnī, “Úpí, mi 'yéńá mi i'da 'bá ní, mí i'da mí 'bá vū drịgé nōgó rī pi ní ku āsī?”

Yúdã 'dĩri adri Yúdã Īsĩkãrĩyótã 'i ku, ĩri 'bá Yésũ ã pámvú ũbĩ'bá rĩ pi vé ãzi.

23 Yésũ ní újázú ĩri ní kĩnĩ, “‘Bá rĩ lē dō ma lēlē, ĩri tã má ní ímbá 'dĩri 'dụ nga rá. Má Ẹtẹpi ri ĩri lēlē, 'bâ úmvúlésĩ mụ ĩri vúgá, 'bâ fi adri ĩri agá.

24 'Bá ma lēēpi ku rĩ, lē tã má ní ímbá rĩ 'dụú ngaá ku, 'bo ã nĩ áamá múké 'yozú kínĩ, má ígá tã 'dĩri má drĩgé kuyé, má Ẹtẹpi ma ĩpēēpi rĩ lũ má ní nĩ.

25 “Ma ri tã 'dĩ'bée átá ĩmi ní má ní drĩ adrizú ĩmi be rĩ gé nō.

26 'Bo Índrĩ Uleterere má Ẹtẹpi ní ímụ ĩpēē mã rụ sĩ ĩmi ĩzã koó rĩ, ĩri ímụ ĩmi ní tã rĩ pi ãrěvú ímbá céré nĩ, ĩri sē ĩmi ímụ tã má ní átá ĩmi ní rĩ ígá ãnĩ.

27 Ma ímụ ĩmi ní tãkĩri ku, tãkĩri má ní lēé kuú ĩmi ní 'dĩri, íngá má vúgá, á sē ĩri ĩmi ní sũ 'bá ẹ'yĩ'bá kuyé rĩ pi ní rii sēé rĩ tịnĩ ku. Lē ĩmĩ ẹsĩ ã adri ĩzãngã sĩ ku, dōku ĩmi 'okĩ ỳrĩ sĩ ku.

28 “Īmi yĩkĩ ándúrú rá, má kĩnĩ, ‘Ma ri mụ mụ, 'bo ma ĩgō ĩmi vúgá nōó rá.’ Īmi lēkĩ té dō ma rá, ĩmi té adri ãyĩkō sĩ, tã má ní 'yoó ma ri mụ má Ẹtẹpi vúgá rĩ sĩ, ã'diātāsīyã ĩri má sĩ ãmbúgú nĩ.

29 Á lũ ĩmi ní tã 'dĩri drĩdrĩ ĩsụ nga drĩ 'i kuyé, ã'diātāsīyã kãdō ímụ 'i ngaá, ĩmi ẹ'yĩkĩ rĩ bēsĩnĩ.

30 Á lē átá ĩmi be vũú ãco ku, ã'diātāsīyã ãdróko vũ nōri ruṣipi rĩ ri ímụ 'dĩ'dĩ, 'bo ícọ ma ndēé ũkpō sĩ ku.

31 'Bo lē 'bá vũ drĩgé nōgó rĩ pi ã nĩkĩ múké 'yozú kínĩ, á lē má Ẹtẹpi ri lēlē, sězú má ní rizú tã má Ẹtẹpi ní ẹziĩ rĩ 'dụzú ngazú ãnĩ.

“Īmi íngákí, 'bâ mukí.”

15

Yēsũ ri peṭi áda vinyõ vé rĩ

¹ “Ma peṭi áda vinyõ vé rĩ,* má Èṭepi ri ọmvú vinyõ vé rĩ vé ẹ'dípa.

² Má Èṭepi rĩ peṭi vinyõ vé rĩ ẽ drìṭi 'a'bá ku rĩ pi uga vūgá. 'Bo peṭi rĩ vé drìṭi 'a'bá ìndĩ rĩ pi, ìri rũ'bá kọpi rù'bá gá rĩ pi úpí vūgá, kọpi gō 'a ambamba.

³ Īmi ícákí nóni múké tã má ní lūú ĩmi ní 'dĩ'bée sī gí. Ụ'dúkọ má ní lūú ĩmi ní 'dĩri, ũjĩ ĩmi ícá kuú ule gí.

⁴ Īmi áwíkí adrií má agá, ma kpá adri ĩmi agá. Peṭi vinyõ vé rĩ ẽ drìṭi gákí dō ẹrìnga ni ã rù'bá gá sī gí, ícọ 'aá ku. Lẽ peṭi vinyõ vé rĩ ẽ drìṭi ã adri ẹrìnga rĩ ã rù'bá gá. Īmi áwíkí dō adrií má agá kuyé, ĩmi ícókí tã múké 'oó ku.

⁵ “Ma peṭi vinyõ vé rĩ, ĩmi adrikí sũ peṭi vinyõ vé rĩ ẽ drìṭi tìni. Īmi áwíkí dō adrií má agá, ĩmi ícọ tã múké ni pi 'o rá, ĩmi adrikí dō má rù'bá gá sī rará rú, ĩmi ícókí tã múké 'oó ku.

⁶ 'Bá rĩ áwí dō adrií má rù'bá gá kuyé, ì ìri gũ ãmvé, sũ ì ní peṭi vinyõ vé rĩ ẽ drìṭi 'wi'bá gí rĩ pi ugaá vūgá rĩ tìni, ì kọpi zã ve ãcí sī.

* **15:1** 15:1 Peṭi vinyõ vé rĩ: Yāhúdĩ rĩ pi 'dukí peṭi vinyõ vé rĩ ã tã 'bã tã ãmbúgú rú, kọpi ri ũ'a ni zo vinyõ sù rú. Múngú ipè 'bá Ìsèrèlè vé rĩ pi adrií 'bá ívé ni, kọpi ã adrikí rí sũ peṭi vinyõ vé Múngú ní saá 'aápi ũ'a be rĩ tìni. Nāpí peṭi vinyõ vé 'dĩri, sē 'bá tãimbj ímbá'bá rĩ pi atala atala rĩ pi drìgé rĩ pi be nĩkí ámá rá 'yozú kínĩ Yēsũ ri ívé tã átá. 'Í lã Sāwúmā 80:8-16; Ísáyā 5:1-7; Yērēmíyā 2:21; Mātáyó 21:33-46; Mārākō 12:1-12; Lúkā 20:9-19.

7 Īmi áwíkí dō adrií má agá, átángá má ní átá rī, ĩri áwí adri ĩmī ẹsị agá. Īmi zịkí dō ngá ĩmī ẹsị ní lēé rī, ĩ ícọ sē ĩmi ní rá.

8 Lē ĩmi 'okí tã múké, 'bá rī pì ã ndrekí rí 'yozú kínĩ, ĩmi 'bá mâ pámvú ũbĩ'bá ni pì, tã ĩmi ní 'oó rī sī, ĩ má Ẹtẹpị ri íngú ãní íngúngú.

9 “Á lē ĩmi lēlē, sū má Ẹtẹpị ní ma lēé rī tịni. Lē ĩmi áwíkí adrií lēngará mávé rī agá.

10 Īmi 'dukí dō tãimbị mávé 'dĩri ngaá rá, ĩmi áwí adri lēngará mávé 'dĩri agá, sū má ní má Ẹtẹpị vé tãimbị 'dujú ngaá rá, má ní áwí adrií ĩrivé lēngará agá rī tịni.

11 Á 'yo ĩmi ní tã 'dĩri, ã sē rí ĩmi ní ãyĩkō ãmbúgu, sū má ní kpá adrií ãyĩkō sī rī tịni.

12 Á 'yo ĩmi ní 'dĩni, lē ĩmi lēkí ĩmi lēlē, sū má ní ĩmi lēé rī tịni.

13 Tã ãmbúgu lūúpi kínĩ 'bá rī lēngará be rī, ĩri 'bá rī ní ívé ídri adizú sēzú drāzú ívé ũndĩ rī pì ã tã sī.

14 Īmi 'dukí dō tã má ní lūú ĩmi ní 'dĩ'bée ngaá rá, ĩmi gō ícá ũndĩ mávé ni.

15 Má ícọ nóni ĩmi zịjị átí'bá ku, ã'diātāsīyā átí'bá ícọ ẹzị ívé 'bá ãmbúgu ní ngaá rī nñị ku. Īmi nóni mávé ũndĩ, ã'diātāsīyā tã má Ẹtẹpị ní lūú má ní rī, mâ ũlū ĩmi ní céré gí.

16 Īmi ĩpēkí ma nĩ kuyé, má ĩpē ĩmi nĩ. Má ĩpē ĩmi, ĩmivé tã ĩmi ní 'oó rī ã pámvú ã 'a rí ũ'a rú mụzú nyonyo. Īmi zịkí dō ngá má Ẹtẹpị tị gé mâ rú sī, ĩri sē ĩmi ní rá.

17 Tãimbị má ní sēé ĩmi ní rī 'dĩni, lē ĩmi lēkí ĩmi lēlē.

'Bá nyõókú nõri vé rĩ pi ímú ìmi ngũ ùnjí

18 “Dõ 'bá nyõókú nõri vé rĩ pi ngũkí ìmi ùnjí, lē ìmi nĩkí 'yozú kínĩ, kòpi í'dókí drĩdrĩ ni ma ngũú.

19 Ìmi té dõ ri tã nyõókú nõri vé rĩ pi 'dụ nga, 'bá vũ drĩgé rĩ pi té ìmi lēlē. 'Bo ìmi adrikí 'bá nyõókú nõri vé ni ku. Má ìpē ìmi ìfũú 'bá nyõókú nõri vé rĩ pi ãsámvú gé sĩ nĩ, 'bá nyõókú nõri vé rĩ pi ní ìmi ngũzú ùnjí ãní.

20 Lē ìmi ígákí tã ándúru má ní lúú ìmi ní: 'Átí'bá ícò adrií ãmbúgú ívé ãmbúgú drĩgé ku 'dãri.' Dõ 'bá rĩ pi ọcũkí ándúru ma rá, ìmi ọsũkí kòpi ícókí kpá ìmi ọcũú ku? Kòpi 'dụkí té dõ tã má ní ímbá rĩ ngaá rá, kòpi té kpá tã ìmi ní ímbá rĩ 'dụ nga rá.

21 Kòpi ìmi ọcũ 'dĩni mâ tã sĩ, ã'diãtãsiyã kòpi nĩkí 'bá ma ìpēépi rĩ kuyé.

22 Mâ ímú té dõ kòpi ní tã 'dĩri átá ku, kòpi ícókí té áamá 'yozú kínĩ, tã ì ní 'oó 'dĩri ùnjĩkãnyã 'dĩni ku. 'Bo nóni kòpi ícókí ívé ùnjĩkãnyã ã tã gãá bã ku.

23 'Bá rĩ ngũ dõ ma ùnjí, ngũ kpá má Ẹtẹpi ri ùnjí.

24 Mâ 'o dõ tã ãyãzú ãyãyã 'bá ãzi ní ãvũ ni 'oó kuyé ni kòpi ãsámvú gé ku, kòpi ícókí té nĩí áamá 'yozú kínĩ, tã ì ní 'oó 'dĩri ùnjĩkãnyã 'dĩni ku. 'Bo nóni kòpi ndrekí tã má ní 'oó 'dĩ'bée, sē kòpi ngũkí 'bã má Ẹtẹpi be ãní ùnjí.

25 Tã ì ní sĩí Búkũ Múngú vé rĩ agá 'yoópi kínĩ, 'Kòpi ngũkí ma ùnjí tã ã ndụ ãkó' 'dĩri, 'i ngaápi fũúpi tị ni gé 'dĩ.

26 “Ma ímú ìmi ní Índrí Uletere tã be áda ìmi ìzã koópi rĩ ìpě, ìri ímú má Ètèpì vùgálésì, ìri ímú tã mávé rĩ átá nĩ.

27 Ìmi kpá úmvúlésì ímú mávé tã ùlũ 'bá rĩ pi ní nĩ, ã'diātāsīyã ìmi rikí adrii má be trù í'dóngará gá 'dãá.”

16

1 “Má ùlũ ìmi ní tã 'dĩri 'dĩni, ìmi áwíkí rí adrii ìmivé è'yīngará agá ùgōgō.

2 Kòpì ímú ìmi údró ùfũ Jó Múngú ri Zìzú rĩ agásì àmvé. Lókí ãzi ri ímú 'dĩ' dī, kòpì ímú ìmi ú'dí, kòpì 'yo, ì 'dĩri ri èzì nga Múngú ní.

3 Kòpì ímú tã 'dĩ'bée 'o ìmì rù'bá gá rá, ã'diātāsīyã kòpì nĩkí má Ètèpì ri kuyé, kòpì nĩkí kpá ma kuyé.

4 'Bo á lũ ìmi ní tã 'dĩri, ã'diātāsīyã lókí tã 'dĩ'bée ní ímúzú ì ngazú rĩ kãdō ícá, ìmi ímú tã má ní lũú ìmi ní 'dĩri ígá rá. Á lũ ìmi ní tã 'dĩ'bée drīdrī kuyé, ã'diātāsīyã ma drī ri adri ìmi be adri adri lókí be āco.

Índrí Uletere rĩ vé èzì

5 “Bo nóni á nga gí, ma ri ma újá gō mụzú má Ètèpì ma ìpèpì rĩ vùgá 'dãá, 'bo ìmi àsámvú gé 'dīgé, 'bá ãzi ma zìpì 'yoópi kìnĩ, ma ri mụ ngólé yã 'dĩni 'dãáyo.

6 Má ní 'yoó ma ri mụ má Ètèpì vùgá rĩ sī, sē ìmi ní ìzāngā ìmì èsì agá.

7 'Bo ádarú á lē lũú ìmi ní 'dĩni, tã má ní lēzú mụzú nōósì rá rĩ, ma mụ ìmi ní tã múké 'o. Má ní drī adringará gá ìmi be ùgōgō rĩ gé, Índrí Uletere

rĩ ícó ímú ĩmi ĩzã koó ku. 'Bo á mụ dô gí, ma íbí Índrí Uletere rĩ ĩpē ímú ĩmi ású ndō.

⁸ Índrí Uletere rĩ kãdō ímú, ĩri ímú 'bá vũ drĩgé rĩ pi vé ũnjĩkãnyã ã tã átá kôpi ní pịrị nĩ, ĩri tã pịrị rĩ vé tã átá kôpi ní pịrị nĩ, ãzini ĩri tã lĩngará rĩ vé tã átá pịrị nĩ.

⁹ ĩri ũnjĩkãnyã rĩ vé tã átá kôpi ní pịrị, ã'diātāsīyã kôpi ẹ'yĩkí ma kuyé.

¹⁰ ĩri tã pịrị rĩ vé tã átá pịrị kôpi ní, ã'diātāsīyã ma ri mụ má Ẹtẹpị vúgá, ĩmi gōkí ma ndree dđi ku.

¹¹ ĩri tã lĩngará rĩ vé tã átá pịrị kôpi ní, ã'diātāsīyã ãdróko riipi 'bá rĩ pi ẽ drĩ ọrúpi vũ drĩgé nōgó rĩ, lịkí tã drĩ ni gé ịnọgósí gí."

¹² "Ma drĩ tã be ãmbúgú má ní lēé átá ĩmi ní, 'bo nóni tã má ní lēé átá ĩmi ní nōri, tã ni ícó fíi ĩmi drĩgé ku.

¹³ Índrí Uletere tã áda átápi rĩ kãdō ícá, ĩri ímú ĩmĩ drĩ ko tã áda rĩ nĩzú nĩ. Índrí Uletere rĩ ígá tã rĩ 'í drĩgé ku, ĩri tã rĩ yị má tị gé, ĩri íbí ũlũ ĩmi ní ndō. ĩri ímú tã ímú 'bá ĩ nga 'bá drĩdrĩ 'dílé rĩ pi ũlũ ĩmi ní nĩ.

¹⁴ Índrí Uletere rĩ sē ĩ ímú ma íngúngũ, ĩri tã ĩfũúpi má tị gé rĩ jị ũlũ ĩmi ní nĩ.

¹⁵ Ngá má Ẹtẹpị vé rĩ pi ãrěvú céré mávé ni. Sē má ní 'yozú, Índrí Uletere rĩ ã jị tã ĩfũúpi má tị gé rĩ mụú ũlũú ĩmi ní ãní.

¹⁶ "Ẹsĩ mādã, ĩmi gōkí ma ndree dđi ku, ĩri gō adri mādã, vùdrĩ ni gé, ĩmi gō ma ndre rá."

Ĩzãngã rĩ gō 'i újã ícá ãyĩkō

17 'Bá Yēsũ ã pámvú ũbĩ' bá rĩ pi ɔrukɔ rikí ĩ uzijĩ ãsámvú gé sĩ kínĩ, "Tã ĩri ní 'yoó, 'Ĕsĩ mādã, ĩmi gōkí ma ndreé d̄jĩ ku, ĩri gō adri mādã, vudrĩ ni gé, ĩmi gō ma ndre rá,' āzini ĩri ní 'yoó, 'Ma ri mu má Ĕtẹpi vugá,' 'dĩri vé ífífí ã'di?"

18 Kọpi gōkí 'yoó d̄jĩ kínĩ, "Tã ĩri ní 'yoó kínĩ, 'Ĕsĩ mādã,' 'dĩri vé ífífí ã'di? 'Bá n̄kí tã ĩri ní átá 'dĩri vé ífífí kuyé."

19 Yēsũ n̄i á má rá 'yozú kínĩ, kọpi lēkí 'i zijĩ tã 'dĩri sĩ, ĩri ní 'yozú kọpi ní kínĩ, "Īmi ri ĩmi uzijĩ ĩmi ãsámvú gé sĩ tã má ní 'yoó ĩmi ní, 'Ĕsĩ mādã, ĩmi gōkí ma ndreé d̄jĩ ku, ĩri gō adri mādã, vudrĩ ni gé, ĩmi gō ma ndre rá' 'dĩri sĩ?"

20 Ádarú á 'yo ĩmi ní 'dini, ĩmi ímú ãá ngo, āzini l̄ũl̄ũ ga rá, 'bo 'bá nyọk̄k̄ n̄ori vé rĩ pi adri āyĩkō sĩ. Īmi ímú ĩzāngā nya rá, ĩzāngā ĩmi ní nyaá rĩ ã vudrĩ gé, ĩmi gō āyĩkō ĩsú rá.

21 Ūkú lēpi t̄ĩpi t̄ĩ rĩ, ĩri ĩzāngā nya ambamba sã mvánã rĩ t̄izú rĩ gé, 'bo t̄i dō mvánã rĩ gĩ, ĩzāngā ĩri ní nyaá rĩ vé tã ri gō āvĩ ẹsĩ ni agásĩ rá, ã'diātāsīyã ĩri adri āyĩkō sĩ, 'í ní mvánã rĩ t̄i ĩfũú vũ dr̄jé nōgó gĩ rĩ sĩ.

22 Īmi nóni ĩzāngā sĩ, 'bo ma gō ímú ĩmi ndre d̄jĩ rá, ĩmi gō ímú adri āyĩkō sĩ, 'bá āzi ícó ĩmivé āyĩkō izaá ĩmĩ ẹsĩ agásĩ ku.

23 Ụ'dụ 'dãri gé, ĩmi ícókí gōo ngá āzi zijĩ má t̄i gé ku. Ádarú á lē 'yoó ĩmi ní, ĩmi z̄ikí dō ngá āzi mâ r̄jĩ sĩ, má Ĕtẹpi ri ícó sē ĩmi ní rá.

24 Í'dózú 'dã c̄ĩngbã āndrũ sĩ, ĩmi z̄ikí ngá āzi mâ r̄jĩ sĩ ālunãni kuyé. Īmi z̄ikí, ĩmi ícó ĩsú rá, ĩmivé āyĩkō ri ímú aga rá.

25 “Á ri ìmi ní tã 'dĩri átá nãpí rú, lókí ãzi ri ímú 'dĩ'dĩ, á gō átá ìmi ní nãpí sī ku, ma ímú má Ẹtẹ̀pì vé tã lū ìmi ní uletere.

26 Ọ̀'ḍú 'dãri gé, ìmi ímú tã rĩ zì má Ẹtẹ̀pì tì gé mà rú sī. Tã má ní 'yoó 'dĩri, adri 'yozú kínĩ, ma mù tã ri zì má Ẹtẹ̀pì tì gé 'dãá nĩ 'dini ku.

27 Lē ìmi nĩkí múké 'yozú kínĩ, má Ẹtẹ̀pì lē ìmi lēlē, ã'diātāsīyã ìmi lēkí kpá ma lēlē, ìmi ẹ̀'yĩkí rá 'yozú kínĩ, má íbì ímú Múngú vúgálésīla.

28 Má íbì ímú má Ẹtẹ̀pì vúgálésīla, má ífí ícá 'bá nyọ̀okú nōri vé rĩ pì ãsámú gé. Nóni ma 'bá nyọ̀okú nōri vé rĩ pì ku, ma ri ma újá gō má Ẹtẹ̀pì vúgá.”

29 'Bá Yēsū ã pámvú ũbĩ'bá rĩ pì ní 'yozú ìri ní kínĩ, “Nóni mí átá 'bá ní tã rĩ nãpí sī kuyé, 'í lū 'bá ní tã rĩ uletere gí.

30 Nóni 'bá nĩkí áamá rá 'yozú kínĩ, 'í nĩ tã ãrēvú céré, lē 'bá ãzi ẽ iza sã mi zizú dī ku. Tã 'dĩri sē 'bá ẹ̀'yĩkí 'yozú kínĩ, mí íbì ímú Múngú vúgálésīla.”

31 Yēsū ní újázú kọpi ní kínĩ, “Ádarú ìmi ẹ̀'yĩkí nóni ma gí?

32 'Bo lókí ãzi ri ímú 'dĩ'dĩ, ícá nóni gí, ìmi ímú ìmi íré rá, 'bá ãlu ãlu ri nga mù ívé ãngá. Ìmi ímú ma ku ọ̀'ḍúkùlẹ̀gúsī. 'Bo má adri ọ̀'ḍúkùlẹ̀ ku, má Ẹtẹ̀pì ri adri má be trú ãlu.

33 “Á lū ìmi ní tã 'dĩri, ìmi ní adrií má agá rĩ sī, ìmi ísúkí rí tākiri ãní. Vū drīgé nōgó, ìmi ímú ìzāngā nya ambamba. 'Bo lē ìmî ẹ̀sì ã adri ũkpó ũkpó, ã'diātāsīyã á ndē vū ũnjĩkãnyã be nōri vé ũkpó gí.”

17

Yēsũ zì Múngú rì

¹ Yēsũ kǎ átángá rǐ átá deḡ ívé 'bá 'î pámvú ũbĩ'bá rǐ pì ní gí, ĩrì ní 'î mǐ 'bǎzú āngũ ndrezú muzú 'bũ gé 'dǎá, ĩrì ní 'yozú kǐnĩ, “Má Ètèpì, ma Mvá mívé nì, sǎ mí ní ma íngúzú rǐ ícò gí, sǎ má ní kpá mǐ íngúzú rǐ ícò gí.

² Má Ètèpì, mí sē má ní ũkpō adrizú 'bá rǐ pì drĩgè céré rǐ nĩ, mâ sē rí ídri 'dání'dání rǐ 'bá mí ní eziĩ kuú má ní rǐ pì ní ānĩ.

³ Lèti ĩ ní ídri 'dání'dání rǐ ĩsúzú rǐ, lē 'bá rǐ pì ā nĩkí mǐ 'yozú kǐnĩ, mǐ Múngú adriipi áda rǐ, āzini lē kōpi ā nĩkí kpá ma Yēsũ Kúrísitō mí ní ĩpēé ímú vũ drĩgè nōó rǐ.

⁴ Má Ètèpì, èzì mí ní sēé má ní, mâ ímú ngaá vũ drĩgè nōgò rǐ, á deḡ nóni gí, sē 'bá rǐ pì íngúkí mǐ ānĩ rá.

⁵ Má Ètèpì, nóni mǐ sē ē íngúkí ma íngúngũ, sũ ĩ ní 'bâ íngú mí be ĩ ní drĩ vũ rǐ gbizú kuyé 'dǎri gé rǐ tìni.

Yēsũ zì Múngú rì ívé 'bá 'î pámvú ũbĩ'bá rǐ pì ní

⁶ “Má Ètèpì, mí sē má ní 'bá mâ pámvú ũbĩ'bá nì pì rá, 'bá mǐ è'yĩ'bá kuyé rǐ pì āsámvú gé, má 'í'da mívé tǎ kōpi ní rá, kōpi ótú 'bá mívé nì pì, nóni mí ezi kōpi má ní gí, kōpi 'dúkí ụ'dúkò mívé rǐ ā tǎ 'bǎá āmbúgú.

⁷ Kōpi nĩkí rá 'yozú kǐnĩ, ngá mí ní sēé má ní rǐ pì ārèvú céré íbì íngá mí vúgá.

⁸ Tǎ mí ní ũlũú má ní rǐ, mâ ũlũ 'bá mâ pámvú ũbĩ'bá rǐ pì ní rá, kōpi è'yĩkí rá. Kōpi nĩkí rá

'yozú kínĩ, má íbí ímú mí vúgálésĩla, āzini kōpi ẹ'yĩkĩ rá 'yozú kínĩ, mí ìpě ma nĩ.

⁹ Múngú, ma ri mi zì 'bá ma ẹ'yĩ' 'bá gí rĩ pi ní, á zì 'bá ma ẹ'yĩ' 'bá kuyé rĩ pi ní ku. Ma ri mi zì 'bá mí ní sěé má ní rĩ pi ní, ā'diātāsīyā kōpi 'bá mívé ni.

¹⁰ 'Bá mí ní sěé má ní 'dĩ'bée, kōpi 'bávé ni mí be, kōpi sē ĩ ma ìnjĩnjĩ.

¹¹ Má Ẹtẹpi adriipi Uletere rĩ, á gō adrii nyōókú drĩgé nōgó ku, ma mụ mí vúgá, 'bo 'bá mâ pámvú ūbĩ' 'bá rĩ pi drĩ áwí adri mâ vúdrĩ gé nyōókú drĩgé nōgó. Mí ūtē kōpi ūkpō mí ní ándúrú sěé má ní 'dāri sī, kōpi ā adrikí rí ngá ālu, sū 'bá ní adrii mí be ngá ālu rĩ tịni.

¹² Má ní adringará gá kōpi be rĩ gé, á rụ kōpi múké ūkpō mí ní sěé má ní 'dāri sī, á mba kōpi ā tā múké, á ku 'bá āzi fíi tā ūnjí gé kuyé, 'yéná ágó úmvúlésĩ ímụpi fíipi ìzāngā deẹpi ku rĩ agá rĩ 'i, tā ĩ ní sī Búkũ Múngú vé rĩ agá rĩ, ā nga rí 'i fūú tị ni gé bēnĩ.

¹³ “Á nga nóni gí, ma ri mụ mí vúgá, tā má ní tā 'dĩri átázú ìsúzá ma drĩ nyōókú drĩgé nōgó rĩ, ā'diātāsīyā 'bá mâ pámvú ūbĩ' 'bá rĩ pi ā adrikí rí āyĩkō sī, sū má ní adrii rĩ tịni.

¹⁴ Má ūlū tā mí ní ūlūú má ní rĩ 'bá mâ pámvú ūbĩ' 'bá rĩ pi ní rá, 'bo 'bá nyōókú drĩgé nōgó rĩ pi lěkí kōpi ā tā ku, ā'diātāsīyā 'bá mâ pámvú ūbĩ' 'bá rĩ pi adrikí 'bá nyōókú nōri vé ni pi ku, sū má ní adrii 'bá nyōókú nōri vé ni ku rĩ tịni.

¹⁵ Má Ẹtẹpi, á zì mi 'yozú kínĩ, mĩ 'dụ 'bá mâ pámvú ūbĩ' 'bá rĩ pi vū drĩgé sī rá 'dĩni ku, lě mĩ ūtē kōpi, ādróko ā 'o rí kōpi ūnjí ku.

16 'Bá mâ pámvú ũbĩ' 'bá rĩ pi adrikí 'bá nyõõkú nõri vé ni ku, sũ má ní adrií 'bá nyõõkú nõri vé ni ku rĩ tĩni.

17 Mí ẹ'yĩ kòpi adrií 'bá mívé ni pi, mí ímbá kòpi ní tã áda mívé rĩ, tã mí ní ímbá 'dĩri ã sē rí kòpi ã adrikí rí uletere.

18 Á pē kòpi mužú 'bá nyõõkú nõri vé rĩ pi ãsámvú gé 'dãá, sũ mí ní ma ìpěé ímúzá 'bá nyõõkú nõri vé rĩ pi ãsámvú gé rĩ tĩni.

19 Má adi mâ ngúlúpí kòpi ã tã sĩ, kòpi ã adrikí rí ádarú uletere 'bá mívé ni pi.

20 “Á zì mi 'yéná 'bá mâ pámvú ũbĩ' 'bá rĩ pi ní ó'dúkùlẹ ku, ma mi zì 'bá úmvúlésĩ ímú' 'bá ma ẹ'yĩ' 'bá rá rĩ pi ní ìndĩ, kòpi ní ú'dúkò múké 'bá mâ pámvú ũbĩ' 'bá rĩ pi ní ùlúú rĩ yìí rá rĩ sĩ.

21 Ma ri mi zì kòpi ní, kòpi ã adrikí rí ngá ãlu, sũ 'bá ní adrií mí be ngá ãlu rĩ tĩni. Má Ẹtẹpi, 'bá mí be ngá ãlu, kòpi ã adrikí ngá ãlu 'bá agá, 'bá nyõõkú nõri vé rĩ pi ẹ'yìkí rí 'yozú kìnĩ, mí ìpě ma nĩ.

22 Má íngú 'bá mâ pámvú ũbĩ' 'bá rĩ pi íngúngũ, sũ mí ní ma íngú rĩ tĩni, ãní kòpi ã adrikí rí ngá ãlu, sũ 'bá ní adrií mí be ngá ãlu rĩ tĩni.

23 'Bâ 'bá mâ pámvú ũbĩ' 'bá rĩ pi be ngá ãlu, 'bâ kpá mí be ngá ãlu, ãní 'bá nyõõkú nõri vé rĩ pi ã nĩkí rí 'yozú kìnĩ, mí ìpě ma ímúzá nĩ, ãzini 'í lē kòpi sũ mí ní ma lēé rĩ tĩni.

24 “Má Ẹtẹpi, á lē 'bá mí ní sēé má ní rĩ pi ã mukí adrií má be trú vūrā má ní mužú adrizú rĩ gé, kòpi ã ndrekí rí mávé ñingará pòwùpòwù mí ní sēé má ní rĩ, ã'diātāsīyā ĩ ní drĩ 'bù pi gbizú vū be kuyé rĩ gé, 'í lē ma lēlē.

²⁵ “Má Ẹtẹ̀pì, mi adriípi tã be pìrì rĩ, 'bá nyòḡkù nōri vé rĩ pi nĩkí mi kuyé, 'bo á nĩ mi rá, 'bá mà pámvú ùbĩ'bá rĩ pi nĩkí á má rá 'yozú kínĩ, mí ìpě ma nĩ.

²⁶ Á sě kọpi nĩkí mi gí, ma sě kọpi mi nĩ mužú nyonyo, ãní lěngára mí ní ma lězú ãlu ãlu 'dĩri ã aga rí caá kọpi rú'bá gá, ma mà ngúlúpí sĩ, ma adri kọpi be trú.”

18

Ẽngáráwá rĩ pi rúkí Ẹsũ ri
(*Mátayo 26:47-56; Mārākō 14:43-50; Lúkã 22:47-53*)

¹ Ẹsũ kã Múngú ri zìj deḡ, ìri ní ngazú ívé 'bá 'ì pámvú ùbĩ'bá rĩ pi be, kọpi ní ẹlìzú mužú 'ì'bùḡá Kìdìrónĩ vé rĩ agásĩ álé 'dãá, kọpi ní cazú ọmvú ì ní pẹṭì òlívě* vé rĩ pi sazú rĩ gé. Kọpi ní fizú mužú ọmvú rĩ agá 'dãá.

² Yúdã Ẹsũ ã ùli 'beépi rĩ nĩ vũrã 'dãri rá, ã'diātāsīyã Ẹsũ pi ándúrú ri ì úmú ívé 'bá 'ì pámvú ùbĩ'bá rĩ pi be nǹjì vũrã 'dãri gé.

³ Kúru Yúdã ní Ẽngáráwá Rómã vé rĩ pi ẹ drì kozú mužú 'bá ri'bá Jó Múngú vé rĩ ùtē'bá rĩ pi be ọmvú rĩ agá 'dãá, atala atala rĩ pi drìgé rĩ pi Fārúsì rĩ pi be, ìpěkí Ẽngáráwá rĩ pi ímúzú Ẹsũ ri rụngára gá nĩ. Ẽngáráwá rĩ pi ù'yùkí ãcí, u'dukí lám bã, ãzini ngá ẹ'dì vé ni pi ì drìgé sĩ mužú ìndĩ.

* **18:1** 18:1 Òlívě: Pẹṭì òlívě vé rĩ, ìri 'a ù'a be, ì ícò nya rá, ì ìrivé ù'a zo ùdu rú, Yāhùḡḡ rĩ pi ri tịbị á'dí ùdu rĩ sĩ, ãzini kọpi ri tō lám bã agá, ãcí 'yüzú ãní.

4 Yēsũ nĩ tã ímũ'bánĩ ã nga'bánĩ 'ĩ rũ'bánĩ gá rĩ pi ãrẽvũ céré rá. Yēsũ ní ãfũzũ ímũzũ kòpi ẽndrẽtĩ gé nõó, ãri ní kòpi zĩzũ kĩnĩ, “Bá ãmi ní riĩ ndãá rĩ ã'di 'i?”

5 ãngáráwá ã ní ãpẽé rĩ pi ní újázũ Yēsũ ní kĩnĩ, “Bá ri Yēsũ Nãzẽrẽtãgũ rĩ ndã.”

Yēsũ ní 'yozũ kòpi ní kĩnĩ, “Bá ãmi ní riĩ ndãá rĩ ma 'i.” Yũdã Yēsũ ã ãli 'beépi rĩ, tu pá kòpi ãsãmvũ gé 'dãá ãndĩ.

6 Yēsũ kã 'yoó kòpi ní, “Bá rĩ ma 'i,” kòpi sĩkĩ úgóró sĩ úgóró sĩ u'deé vũgá.

7 Yēsũ ní gõzũ kòpi zĩzũ dũĩ kĩnĩ, “Bá ãmi ní riĩ ndãá rĩ ã'di 'i?”

Kòpi ní 'yozũ kĩnĩ, “Bá ri Yēsũ Nãzẽrẽtãgũ rĩ ndã.”

8 Yēsũ ní 'yozũ kòpi ní kĩnĩ, “Á lũ ãmi ní rá, 'bánĩ rĩ ma 'i. ãmi dõ ri ma ndã, lẽ ãmi kukĩ 'bánĩ adri'bée má be nõ'bée ã dẽkĩ ã 'dũĩsĩ rá.”

9 Tã Yēsũ ní 'yoó, lẽ 'bánĩ adri'bánĩ 'ĩ be 'dũ'bée ã dẽkĩ ã 'dũĩsĩ rá 'dũri, ã sã rĩ tã ãri ní ándũrũ 'yoó kĩnĩ, “Á ku 'bánĩ mí ní sãé má ní rĩ pi fĩ tã ãnjĩ gé ku” 'dãri ã nga rĩ 'ĩ fũũ tĩ ni gé bẽsĩnĩ.

10 Sĩmõnã Pẽtẽró adriipi ãlĩ ãco be drĩgẽ rĩ ní ívẽ ãlĩ ãnjẽzũ, ãri ní átalãgũ ãmbũgũ rĩ vẽ tũgẽrĩ ẽ bĩ drĩ ẽndẽpĩ gé rĩ gazũ mvõrũ 'dezũ vũgá 'dãá. Tũgẽrĩ rĩ ã rũ Málũkõ 'i.

11 Yēsũ ní 'yozũ Pẽtẽró ní kĩnĩ, “Í su mívẽ ãlĩ ãco 'dũri gõó ívẽ kẽrẽwũ ágá 'dãá ãzi! Mĩ ãsũ, mí kĩnĩ, ãzãngã má Ẹtẽpĩ ní tã ni útũ kuú má ní ãnógõsĩ gĩ 'dũri, ícõ ma ãsũ ku?”

*Jíkí Yēsũ ri mužú Ānásĩ ęndreŧi gé
(Mātáyo 26:57-58; Mārákõ 14:53-54; Lúkã
22:54)*

¹² Kúru āngáráwá Rómã vé rĩ pi ĩvé ũgalaku āmbúgú† rĩ be, Yāhúdĩ rĩ pi vé 'bá āngũ ũtē'bá rĩ pi be, kōpi ní Yēsũ ri ružú úmbézú.

¹³ Drĩdrĩ ni, kōpi jíkí ĩri mužú Ānásĩ ęndreŧi gé. Ānásĩ ri Kāyáfã vé ęnyépi. Ílí 'dãri gé, Kāyáfã ri átálágú āmbúgú rú nĩ, Ānásĩ ã vŭrã gá.

¹⁴ Kāyáfã 'yo ándúru Yāhúdĩ rĩ pi vé 'bá drĩkoma rú rĩ pi ní kīnĩ, "'Bá tré pi ní ũdrãžú, múké ni, lē 'bá ãlu ã drã kōpi ã vŭrã gá nĩ."

*Pétěró i'dó Yēsũ ri gãá
(Mātáyo 26:69-70; Mārákõ 14:66-68; Lúkã
22:55-57)*

¹⁵ Sĩmõnã Pétěró pi ní 'dezú mužú 'bá Yēsũ ã pámvú ũbĩ'bá rĩ pi vé āzi be Yēsũ ã vŭdrĩ gé sĩ. Átálágú āmbúgú rĩ nĩ 'bá Yēsũ ã pámvú ũbĩipi 'dĩri rá, 'bá Yēsũ ã pámvú ũbĩipi 'dĩri 'de mužú Yēsũ ã vŭdrĩ gé sĩ átálágú āmbúgú rĩ vé jó ã bóró gá 'dãá.

¹⁶ 'Bo Pétěró áwí ívé rĩ tēē kuú āmvé kání rĩ vé kęęŧilé gá 'dãá. 'Bá Yēsũ ã pámvú ũbĩ'bá rĩ pi vé āzi átálágú āmbúgú rĩ ní nĩ rá rĩ ní 'i újázú gõžú kęęŧilé gá 'dãá, ĩri ní átázú mvá ũkú riipi kęęŧilé rĩ ũtēēpi rĩ be, mvá ũkú rĩ ní Pétěró ri ĩjĩžú ífĩžú jó agá nõó.

† 18:12 18:12 Ũgalaku āmbúgú āngáráwá rĩ pi vé rĩ: ĩri āngáráwá élfũ ãlu rĩ pi ē drĩ kōpi ni.

17 Mvá ũkú kẹ̀tìlẹ̀ rĩ ùtḗpì rĩ ní Pétḗró ri zìzú kīnī, “Mí adri nyo 'bá ágó 'dāri ã pámvú ũbī'bá rĩ pì vé āzi 'i kuyé?”

Pétḗró ní újázú ìri ní kīnī, “'Bá rĩ adri ma 'i kuyé.”

18 Āngū rĩ ní igbeégbe rĩ sī, átí'bá ẹ̀zì nga'bá rĩ pì, ũgalaku rĩ pì be ùdēkí ācì, kòpì tukí pá kuú ācì rĩ ã gārā gá sī kúrū, rií ācì rĩ yuú, Pétḗró tu pá kòpì āsámú gé 'dāá ìndī ācì rĩ yungará gá.

Átálágú āmbúgú rĩ uzì Yēsū ri tā sī

(Mátáyo 26:59-66; Mārākō 14:55-64; Lúkā 22:66-71)

19 Átálágú āmbúgú Ānásī ní Yēsū ri zìzú ìrivé 'bá ìri ã pámvú ũbī'bá rĩ pì ã tā sī, āzini tā ìri ní rií ímbá rĩ ã tā sī.

20 Yēsū ní újázú ìri ní kīnī, “Má átá tā rĩ 'bá rĩ pì ní andrekelemgbe, á ri tā rĩ ímbá 'bá rĩ pì ní Jó Múngú ri Zìzú rĩ pì agásī, āzini Jó Múngú vé rĩ agá, vūrā Yāhúđì rĩ pì ní rizú ì úmúzá rĩ pì gé sī, má úcì tā āzi āluṅáni kuyé.

21 Ngá mí ní ma zìzú rĩ ã'di? 'Í zì 'bá mávé tā yì'bá gí rĩ pì áyu, 'í zì kòpì tā má ní lūú kòpì ní rĩ sī, kòpì nṅkí tā má ní 'yoó rĩ rá.”

22 Yēsū ká tā rĩ 'yoó 'dīri tìṅì, 'bá āngū ùtē'bá rĩ pì vé ālu ní Yēsū ri sazú, ìri ní 'yozú kīnī, “Ngá mí ní tā újázú átálágú āmbúgú rĩ ní 'dīni rĩ ã'di?”

23 Yēsū ní újázú ìri ní kīnī, “Á 'yo dō tā āzi ũnjí rá, 'í lū tā ũnjí má ní 'yoó rĩ. Tā má ní 'yoó rĩ dō pìrì, ngá mí ní ma sazú rĩ ã'di?”

24 Ānásī ní Yēsū ri pēzú mužú átálágú āmbúgú Kāyáfā vúgá 'dāá, ịsú úmbékí drì ni kú cí.

*Pétëro ɛndi 'yoó kñĩ, 'í nĩ Yësũ ri kuyé
(Mâtáyo 26:71-75; Mǎrákõ 14:69-72; Lúkã
22:58-62)*

²⁵ Sïmõnã Pétëro kã rií pá tuú ãcí yungará gá 'dǎá, 'bá 'dĩ'bée ã uringo ní gõzú ïri zizú dĩĩ kñĩ, “Mí adri nyo ágó rĩ vé 'bá ïri ã pámvú ùbĩ'bá rĩ pí vé ãzi 'i kuyé?”

Pétëro gã kñĩ, “Bá rĩ adri ma 'i kuyé.”

²⁶ Átalágú ãmbúgú rĩ vé túgẽrĩ 'dǎá anigé. Túgẽrĩ 'dĩri, ïri ágó Pétëro ní bí ní liĩ mvõrú 'dãri vé máríté. ïri ní Pétëro ri zizú kñĩ, “Mí adri nyo ágó má ní ndreé Yësũ be trũ õmvú agá 'dãri 'i kuyé?”

²⁷ Pétëro gã tã 'dĩri kpémgbélé kñĩ, “Bá rĩ adri ma 'i kuyé.” Koro lõgúlõgú ní céré 'bezú.

*Pĩlátõ li Yësũ vé tã
(Mâtáyo 27:1-2, 11-14; Mǎrákõ 15:1-5; Lúkã
23:1-5)*

²⁸ Ụ'bùtị kũñikũñĩ, Yǎhúdĩ rĩ pí ní Yësũ rĩ ïjizú Kǎyáfǎ vé ãngá 'dǎásĩ, kõpi ní ïri jizú mụzú ùgalaku Rómã vé ï ní zịĩ Pĩlátõ rĩ vé vũrã adrizú rĩ gé 'dǎlé. Kõpi fikí caá vũrã rĩ gé 'dǎlé kuyé, ã'diãtãsiyã kõpi lėkí ï a'bií, ï adrikí rí ule, ï nyakí rí ãnyãngã ï ní á'dí Ụ'dụ Múngú ní Ẹlizú Jó rĩ pí tị gé sĩ rĩ bēñĩ.

²⁹ Pĩlátõ ní füzú mụzú Yǎhúdĩ rĩ pí vúgá ãmvé 'dǎlé, ïri ní kõpi zizú kñĩ, “Tã ã pá ïmi ní ágó nõri tõzú rĩ ã'di?”

³⁰ Kõpi ní újázú Pĩlátõ ní kñĩ, “Ágó 'dĩri ã 'o té dõ tã ùnjí kuyé, 'bá ícókí té ïri ïjĩ mí ɛndretị gé ku.”

31 Pīlátō ní 'yozú kōpi ní kīnī, “Īmi jīkí ĩri mužú 'dālé, ĩmi likí ĩrivé tā sŭ ĩmivé tāımbı ní lée rī tıñı.”

Kōpi ní újázú Pīlátō ní kīnī, “Tāımbı 'bávé Yāhūdı vé rī ā'yī 'bá ní 'bá āzi sēzú 'dızú drāzú ku.”

32 Tā 'dīri nga 'i 'dīni, tā Yēsŭ ní ọtú 'yoó, 'i ímú drā sŭ 'dīri tıñı 'dāri, ā nga rı 'i fūú tı ni gé bēñı.

33 Pīlátō ní fizú gōzú jó agá 'dāá, ĩri ní Yēsŭ ri zızú ímüzú 'í vúgá nōó, ĩri ní ĩri zızú kīnī, “Mi 'bāgú Yāhūdı rı pi vé rı?”

34 Yēsŭ ní újázú Pīlátō ní kīnī, “Zıngará mí ní ma zızú 'dīri, mí ígá ĩri mí drıgé yā, dōku 'bá ırıkọ rikı átá ānı mâ rú sı nı?”

35 Pīlátō ní újázú Yēsŭ ní kīnī, “Mı ũsŭ ma Yāhūdıgú? Mıvé 'bá rı pi, atala atala rı pi drıgé rı pi be, íjıkı mi sēé má drıgé nı. Tā ũñjı mı ní 'oó rı ā'dı?”

36 Yēsŭ ní 'yozú kīnī, “Mālŭngā mávé rı adri nyōókú nōri vé ni kuyé. Mālŭngā mávé rı ā adri té dō nyōókú nōri vé ni, mávé 'bá mâ pámvú ũbı 'bá rı pi té ẹ'dı 'dı ma ẹrızú ípázú Yāhūdı rı pi vé ambugu rı pi drıgé sı rá. 'Bo mālŭngā mávé rı adri nyōókú nōri vé ni kuyé.”

37 Pīlátō ní Yēsŭ ri zızú kīnī, “Mi 'bāgú?”

Yēsŭ ní újázú ĩri ní kīnī, “Tā mı ní 'yoó kīnı, ma 'bāgú 'dīri, ĩri tā áda, tıkı ma nyōókú nōri drıgé tā ā pá ālu sı, má ímú tā áda rı ũlŭú. 'Bá tā áda 'oópi rı, ĩri mávé tā yı rá.”

38 Pīlátō ní Yēsŭ ri zızú kīnī, “'Bá rı ícó tā áda rı nı áamá íngónı?”

Pīlátō lì Yēsū vé drāngárá ā tā
(Mātáyo 27:15-31; Mārākō 15:6-20; Lúkã 23:13-25)

Pīlátō ní gōzú fūzú āmvé 'dāá, ĩri ní 'yozú Yāhūdī rī pi ní kīnī, “Má ɣsú tā āzi ũnjí ágó nōri rú'ba gá kuyé.

³⁹ “Bo ĩmi Yāhūdī rú, ĩmivé mērē gá, Ū'dú Múngú ní Ẹlízú Jó rī pi tì gé sī rī gé, ĩmi lēkí ā trūkí ĩmi ní 'bá ĩ ní 'yī kuú jó āngū ũ'yīzú rī agá ni ālu sēé. ĩmi lēkí mā ĩtrū ĩmi ní 'bāgú Yāhūdī rī pi vé rī sēé?”

⁴⁰ Kōpi ní ó'úzú ú'dúkó be ɣrɣ 'dāá kīnī, “Kuyé, adri ĩri 'i ku! 'Í sē 'bá ní Bārābā ri áyu.” Bārābā ri 'bá ũnjí, ĩri 'bá waápi ārí'ba rú ni.

19

Pīlátō lì Yēsū vé tā kīnī, ā 'dìkí ĩri drāá rá

¹ Pīlátō ní Yēsū ri sēzú āngáráwá rī pi drīgé, kōpi 'dekí rií ĩri ũgbāá kẹlīnǎ sī.

² Āngáráwá rī pi trakí ũcékúcé suú Yēsū drīgé kŭlá rú, kōpi í'dúkí bōngó ika akoóko rŭkŭ 'bāgú rī pi ní rií ángírí suú rī suú ĩri ā rŭ'ba gá.

³ Kōpi rikí ĩ ítrú mŭzú Yēsū vúgá 'dāá dīí dīí, kōpi rikí 'yoó kīnī, “'Bá íngúkí mi rá, mi 'bāgú Yāhūdī rī pi vé rī!” Kōpi ní ĩri usazú.

⁴ Pīlátō ní gōzú fūzú mŭzú āmvé 'dāá dīí, ĩri ní 'yozú 'bá rī pi ní kīnī, “ĩmi ndrekí drī ká, ma mŭ Yēsū ri íjī ĩmi vúgá āmvé nōó, 'bo lē ĩmi nŭkí áamá múké 'yozú kīnī, má ɣsú tā āzi ĩri ā rŭ'ba gá lŭúpi kīnī ĩri 'bá ũnjí ni kuyé.”

⁵ Yēsū ní kúru ĩfŭzú āmvé nōó, sukí ũcékúcé ĩ ní traá kŭlá rú rī drī ni gé, sukí bōngó akoóko

rũkũ ndrõlũndrõlũ rú ni ïri ã rú'bán gá, Pĩlátõ ní 'yozú 'bán rĩ pi ní kĩnĩ, “Ĩ ndrekí drĩ ká! Ágõ rĩ nõ!”

⁶ Atala atala rĩ pi drĩgẽ rĩ pi, 'bán ri'bán Jó Múngú vé rĩ ütẽ'bán rĩ pi be, kõpi kâ muý Yẽsũ ri ndreé, kõpi ní ọ'úzú ú'dúkõ be uru 'dãá kĩnĩ, “Ĩmi gbãkĩ ïri peṭi alambaku sígẽ! ĩmi gbãkĩ ïri peṭi alambaku sígẽ!”

Pĩlátõ ní 'yozú kĩnĩ, “Ĩmi jikĩ ïmĩngá ïri muý gbãá ïyĩ, má ïsú mã ïrivé ùnjĩkãnyã lẽzú ïri 'ozú ùnjĩ ni kuyé.”

⁷ Yãhúdĩ adri'bán drĩkoma rú rĩ pi ní újázú Pĩlátõ ní kĩnĩ, “Tãĩmbĩ 'bávẽ rĩ ã'yĩ rá kĩnĩ, ã 'dikĩ ïri drãá rá, ã'diãtãsiyã kĩnĩ, 'i Mvã Múngú vé ni.”

⁸ Pĩlátõ kã tã 'dĩri yiĩ, ùrĩ gõ ïri fuý ambamba.

⁹ Pĩlátõ ní gõzú fizú ívé vũrã adrizú rĩ gẽ 'dãá, jĩ Yẽsũ ri muýú ïndĩ. ĩri ní Yẽsũ ri zizú kĩnĩ, “Mí íbĩ íngá ngũgá?” 'Bo Yẽsũ újĩ tĩtĩ.

¹⁰ Pĩlátõ ní 'yozú ïri ní kĩnĩ, “'Í lẽ átá má ní ku ãsĩ? 'Í nĩ áamá 'yozú kĩnĩ, ma ùkpõ be mi kuzú, dõku sẽzú mi gbãzú peṭi alambaku sígẽ 'dĩni kuyé?”

¹¹ Yẽsũ ní újázú Pĩlátõ ní kĩnĩ, “Múngú ã útú té dõ tã ni ïnógõsĩ kuyé, ùkpõ mívé mí ní 'bãá tã 'ozú mã rú'bán gá 'dĩri ícõ té ẹzi ngaá mã be ku. 'Bo 'bán ma ruýpi íjipi mí ẹndreṭi gẽ nõri 'o ùnjĩkãnyã agaapi rá ni.”

¹² Pĩlátõ kã tã 'dĩri yiĩ, lẽ lẹṭi ndãá Yẽsũ ri oyuzú 'dĩisĩ rá. 'Bo drĩkoma Yãhúdĩ rĩ pi vé rĩ pi ní 'yozú Pĩlátõ ní kĩnĩ, “Mí oyu dõ ágõ 'dĩri gĩ, mí

íco adrií ũndī 'bāgú āmbúgú Rómā vé rī* vé ni ku. 'Bá 'yoópi 'í lē adrií 'bāgú rú 'dīri, ĩri āri' 'bá 'bāgú āmbúgú 'dīri vé ni."

13 Yāhūdī rī pi kâ tã 'dīri 'yoó 'dīni, Pīlátō ní Yēsū ri ĩjízú ímúzú kōpi vúgá āmvé nōó dīj. Pīlátō ní gōzú mužú úrizú ívé lúpá āmbūgū vé rī drīgé, vūrã ĩ ní údé kuú kpākpā írã sī rī drīgé. Vūrã 'dāri zīkí Ēbérē tī sī Gābátã.

14 Ụ'dú 'bá rī pi ní rizú ĩ útúzá Ụ'dú Múngú ní Ẹlízú Jó rī pi tī gé sī rī vé rī gé, ụtú rī kã í'dó caá sã mụdrị drị ní ĩrī gé 'dīgé, Pīlátō ní 'yozá Yāhūdī rī pi ní kīnī, "Īmivé 'bāgú rī, ĩri 'dī."

15 'Bá rī pi ní ọ'úzá ụ'dúkọ be ụrụ 'dǎá kīnī, "Ā 'díkí ĩri drǎá 'dīisī rá, ā dẹkí ĩri ẹzị 'dīisī rá!"

Pīlátō ní kōpi zízú kīnī, "Īmi lēkí nyo mã gbã ĩmivé 'bāgú rī peṭi alambaku sīgé?"

Atala atala rī pi drīgé rī pi ní újázú Pīlátō ní kīnī, "'Bá 'bāgú ākó, 'bāgú 'bávé rī 'yéńá 'bāgú āmbúgú Rómā vé rī 'i!"

16 Pīlátō ní kúru Yēsū ri sēzú kōpi drīgé, kōpi ā mụkí gbǎá peṭi alambaku sīgé.

*Yēsū vé gbāngára peṭi alambaku sīgé rī
(Mǎtáyo 27:32-44; Mǎrǎkō 15:21-32; Lúkǎ
23:26-43)*

Āngáráwá rī pi ní kúru Yēsū ri jízú mužú.

* **19:12** 19:12 'Bāgú āmbúgú Rómā vé rī: ĩri 'bāgú āmbúgú 'bāgú āngū āndiāndi rī pi agá rī pi drīgé, āngū Yūdáyā vé rī drīgé, āngū Gālíláyā vé rī drīgé, āzini āngū Yāhūdī rī pi vé rī drīgé. 'Bá Rómā vé rī pi ívé 'bāgú āmbúgú rī zī ívé tī sī Káyísárā.

19:14 19:14 Wūngára 12:17

17 Yēsũ 'du peṭi alambaku† ì ní mužú 'i gbāzú sị ni gé rĩ 'î ngúlúpí sị nĩ mužú vūrā ì ní zịjị “Drị Kólōmgbọ rĩ” gé 'dāá. Vūrā 'dāri Ēbérē tị sị zịkí ìri Gölōgótā.

18 Āngáráwá rĩ pi mukí Yēsũ ri gbāá vūrā 'dāri gé, gbākí kpá 'bá urukọ ìrị Yēsũ be trụ vūrā ālu ālu 'dāri gé, āzi rĩ ìrivé drị ẹndẹpi gélésì, āzi rĩ drị ìjị gélésì, gbākí Yēsũ ri ágágá.

19 Pīlātō ní tǎimbị sēzú, ì ní tǎ Yēsũ ri tōzú rĩ sīzú 'bāzú peṭi alambaku ì ní Yēsũ ri gbāzú sị ni gé rĩ drīlẹ gá 'dini, “YĚSŪ NĀZĒRĒTĀGŪ RĪ, 'BĀGŪ YĀHŪDĪ RĪ PI VÉ RĪ.”

20 Yāhūdī kárákará rikí tǎ ì ní sīi Yēsũ vé peṭi alambaku ì ní ìri gbāzú rĩ drīlẹ gá 'dīri lǎá, ā'diātāsīyā vūrā ì ní Yēsũ ri gbāzú rĩ, ìri ìnyinǎǎ kūrú ā gārā gá. Sīkí tǎ ri Ēbérē tị sị, Lātīnī tị sị, āzini Gīrīkī tị sị.

21 Atala atala rĩ pi drīgé rĩ pi ní 'yozú Pīlātō ní kīnī, “Mī sī tǎ rĩ 'yozú kīnī, “Bāgú Yāhūdī rĩ pi vé ni' 'dini ku, lē mī sī 'Ágó 'dīri 'yo 'î tị sị kīnī, 'i 'Bāgú Yāhūdī rĩ pi vé rĩ.”

22 Pīlātō ní újázú kọpi ní kīnī, “Tǎ ì ní sīi gí rĩ, újákí ku.”

23 Āngáráwá rĩ pi kǎ Yēsũ ri gbāá peṭi alambaku sịgé 'dāá gí, kọpi í'dúkí ìrivé bōngó acoó caá vūrā sị sụ, kọpi awakí ì āsámvú gé sị, ógúpị 'du ālu, ógúpị 'du ālu. Kọpi 'dukí kpá ìrivé bōngó

† 19:17 19:17 Peṭi alambaku: 'Bá Rómā vé rĩ pi ri 'bá tǎ 'o'bá ūnjị rĩ pi gbā mūsūmārī sị peṭi alambaku sịgé, ìri sǎ 'du āco kọpi íbị drǎ ndō, kọpi ìzāngā nya ambamba drāngárá rĩ gé.

ĩri ní rií suú rŭkũ rĩ‡ ĩndĩ, údékí bōngó 'dĩri ãco rŭkũ caá vŭgá 'dǎá, adri kú mŭlú rú, ícíkí ícící kuyé.

²⁴ Āngáráwá rĩ pi ní átázú ĩ ãsámví gé sĩ kǐnĩ, “Lě 'bâ ũsíkí bōngó ãco rŭkũ 'dĩri ku, 'bâ 'bekí jêké sĩ, ã'di ri dō ícó 'du nĩ.”

Tǎ 'dĩri nga 'i sŭ ĩ ní sǐ Búkũ Múngú vé rĩ agá rĩ tĩnĩ,

“Kôpi 'bekí mávé bōngó jêké sĩ,
kôpi awakí ĩ ãsámví gé sĩ.”

Āngáráwá rĩ pi 'okí sŭ ĩ ní lěé rĩ tĩnĩ.

²⁵ Yēsũ éndrèpĩ pi Yēsũ éndrèpĩ vé ómvúpĩ be, Mǎriyā Kílópāsĩ ũkú ni be, āzini Mǎriyā Mǎgādēlénā be, kôpi mŭkí pá tuú pɛtĩ alambaku ĩ ní Yēsũ ri gbǎzú kú sĩ ni gé rĩ ã gǎrǎ gá.

²⁶ Yēsũ kǎ éndrèpĩ ri ndrèé tu pá kuú ívé 'bá 'ĩ pámvú ũbĩipi 'í ní lěélě rĩ gǎrǎ gá, ĩri ní 'yozú éndrèpĩ ní kǐnĩ, “'Bá nóni adriipi mĩ mvá rú rĩ, ĩri 'dĩ.”

²⁷ Yēsũ ní kpá 'yozú ívé 'bá 'ĩ pámvú ũbĩipi rĩ ní kǐnĩ, “'Bá adriipi mĩ éndrèpĩ rú rĩ, ĩri 'dĩ.” Ágó Yēsũ ã pámvú ũbĩipi 'dĩri ní Mǎriyā ri jizú mŭzú ívé āngá.

Yēsũ vé drǎngárá

(Mǎtáyo 27:45-56; Mǎrǎkō 15:33-41; Lúkǎ 23:44-49)

²⁸ Yēsũ kǎ nĩĩ ámá 'yozú kǐnĩ, 'í dɛ ívé ězĩ gĩ, tǎ ĩ ní sǐ Búkũ Múngú vé rĩ agá rĩ ã nga rí 'i fũú tĩ ni gé ānĩ, ĩri ní 'yozú kǐnĩ, “'Yĩĩ úvá ndě ma gĩ.”

‡ 19:23 19:23 Bōngó ĩri ní rií suú rŭkũ rĩ: Bōngó 'dǎri ĩndré sŭ jŭlŭbiyā tĩnĩ. 19:24 19:24 Sǎwŭmǎ 22:18

29 'Bāki vinyō ũndrākúndra kú ìgāṅá āzi agá, kōpi í'dúkí lífā suú peṭi sígé, suú vinyō rĩ agá 'dāá, kōpi sukí Yēsũ tị gé.

30 Yēsũ kā vinyō ũndrākúndra rĩ mvuú, ìri ní 'yozú kīnĩ, “Tā rĩ deṣepi 'dĩ.” Drĩ ni ní kúru úlúzá kũlũ, ìri ní ívé índrĩ kuzú Múngú drígé.

31 Ụ'dụ 'dāri 'bá rĩ pi ní rizú ì útúzá rĩ, kādō muú caá drũ 'dĩni, ìri adri ụ'dụ Sābátā§ vé rizú ũmũ nyazú rĩ. Yāhúdĩ rĩ pi lèkí 'bá ì ní gbāá peṭi alambaku sígé 'dĩ'bée ā adrikí caá cĩngbá ụ'dụ Sābátā vé rĩ gé ku, kōpi zíkí Pílátō tị gé kīnĩ āngáráwá rĩ pi ā ũgbākí 'bá 'dĩ'bée ā kórókó ũṅō 'dĩsĩ rá, kōpi ā ũdrākí rí mbēlṅá, ā ũtrūkí rí kōpivé āvũ vūgá.

32 Āngáráwá rĩ pi ní í'dózá ágó āzi ì ní gbāá Yēsũ be trú rĩ ā kórókó ũgbāzú ũṅōzú, vudrĩ ni gé, kōpi ní kpá āzi rĩ vé rĩ ũgbāzú ũṅōzú.

33 'Bo kōpi ká caá Yēsũ vūgá, kōpi ísúkí Yēsũ drā gí, kōpi ũgbākí ìri ā kórókó fā ũṅō kuyé.

34 Āngáráwá ālu ni ní Yēsũ ā gārāfā sōzú ọjụ sī, ārí, āzini yĩ ní ìfũzú razú 'dizú rụ'bá ni gé sī vūgá nōó.

35 Ágó tā rĩ ndrepi 'ì mị sī rĩ, ũlũ tā rĩ nĩ, tā ìri ní ũlũ rĩ, ìri tā áda. Nĩ ámá 'yozú kīnĩ, tā 'ì ní ũlũ 'dĩri adri ũnjō kuyé. ũlũ tā 'dĩri kīnĩ, ìmi ẹ'yĩkí rí 'yozú kīnĩ, ìri tā áda.

36 Tā 'dĩ'bée ngakí ì 'dĩni, tā ì ní sī Búkũ Múngú vé rĩ agá kīnĩ, “Ícókí ìrivé fā ũgbāá ṅōó āluṅáni ku” 'dāri, ā nga rí 'ì fũú tị ni gé bēnĩ.

§ 19:31 19:31 Sābátā: Ụ'dụ Sābátā vé rĩ, ìri í'dó sá áziyá ũndrṅá vé rĩ gé. 19:36 19:36 Wṅngará 12:46; Kālāfe 9:12; Sāwumā 34:20

37 Tā rī āzi ī ní sīi Búkū Múngú vé rī agá rī 'yo kīnī, “Kōpi mī 'bā 'bá ī ní gārāfā ni sōo ǝjū sī rī ndrezú.”

Yēsū vé sīngará

(Mātáyo 27:57-61; Mārākō 15:42-47; Lúkã 23:50-56)

38 Yōsépã Ārīmātáyōgú rī, ĩri 'bá Yēsū ā pámvú ũbīpi ni, 'bo ri tā 'í ní Yēsū ri ẽ'yīzú rī úcīcī, ā'diātāsīyā ĩri ri 'o Yāhūdī rī pi sī ũrī sī. Mụ Yēsū vé āvū ā tā zī Pīlātō tī gé, Pīlātō ā'yī ĩri ní rá. ĩri ní āvū rī 'duzú mụzú sīzú nī.

39 Nīkōdémã ǝtú ímúpi Yēsū vúgá íni sī rī 'de mụzú Yōsépã vúgá sī ĩndī, jī ũdu ī ní usaá ẽjīngǝrú sī ni mụzú 'í drīgé sī ĩndī, ũdu rī vé ẽnjīngará ĩri ícō ca kīlō pūkú na drī ni tōwú 'dīni rá.

40 Āgō ĩrī 'dī'bée í'dúkí ẽjīngǝrú rī ũdāá Yēsū vé āvū rú'bá gá sī, kōpi í'dúkí bōngó āvū rī ā rú'bá ĩmūlūzú ānī, sū Yāhūdī rī pi vé mērē rizú āvū sīzú rī tīnī.

41 Vūrā ī ní Yēsū ri gbāzú peṭi alambaku sīgé rī, ĩri ĩnyīnā ǝmvú ā gārā gá, gākí 'bú lūú ũjī agá āvū sīzú ní kú ǝmvú rī agá 'dāá, ũjī 'dāri sīkí drī 'bá āzi 'a ni gé 'dālé kuyé.

42 Ụ'dú 'dāri ní adrii ụ'dú Yāhūdī rī pi vé ni rizú ī útúzú fūzú ānī ụ'dú Sābātā vé rī gé rī sī, āzini ũjī āvū sīzú rī ní adrii ĩnyīnā rī sī, kōpi áwíkí Yēsū ri sīi ũjī rī agá 'dāgá.

20

*Yēsũ vé íngángará gōzú ídri rú rĩ vé tã
(Mātáyo 28:1-10; Mārákō 16:1-8; Lúkã 24:1-12)*

¹ Kã muḡ adrií Yīngã sĩ ũ'bütì kũñikũñĩ, Māriyã Māgādēlénã ní 'dezú muḡú 'būrēdrĩ gé 'dãá, ca muḡ ísú gũkí írã ĩ ní 'bú rĩ ē tì õzũzú rĩ ãmvé gí.

² Īri ní í'dózú njuzú muḡú Sĩmónã Pétēró vúgá, ãzini Yēsũ vé 'bá ĩri ã pámvú ũbĩĩpi ĩri ní lēélē rĩ vúgá 'dãá, ĩri ní 'yozú kōpi ní kĩnĩ, "Kōpi 'duki Úpí Yēsũ vé ãvũ 'bú rĩ agásĩ gí, 'bá nĩkí kuyé dō kōpi jìkí ĩri 'bãá ngũgá!"

³ Pétēró pi ní 'dezú muḡú Yēsũ vé 'bá ĩri ã pámvú ũbĩĩpi ĩri ní lēélē rĩ be 'būrēdrĩ gé 'dãá.

⁴ 'Bá ĩrĩ 'dĩ'bée rikí njuú muḡú ọngú sĩ, 'bo 'bá Yēsũ ã pámvú ũbĩĩpi ãzi 'dĩri ndē Pétēró ri ọngú sĩ rá, nju caá 'būrēdrĩ gé 'dãá drĩdrĩ.

⁵ Ọvũ 'bú rĩ ã 'a ọlũũ, ísú 'yéná bōngó ĩ ní ãvũ rĩ ã rụ'bá ãmũlũzú rĩ ndreé áyu, 'bo fi 'bú agá 'dãá kuyé.

⁶ Sĩmónã Pétēró ĩ ní kuú vúlé rĩ kã caá, fi 'bú agá 'dãá nĩ, ndre bōngó ĩ ní ãvũ rĩ ã rụ'bá ãmũlũzú rĩ, kukí kú 'bú agá 'dãá áyú.

⁷ Bōngó ĩ ní Yēsũ ē mĩlētì úmbézú rĩ tra 'i kú túngú, bōngó ĩ ní ãvũ rĩ ã rụ'bá ãmũlũzú rĩ gũ kpá 'i kú túngú.

⁸ Kúru 'bá Yēsũ ã pámvú ũbĩ'ba rĩ pi vé ãzi caápi 'būrēdrĩ gé 'dãá drĩdrĩ rĩ ní kpá fizú 'bú agá 'dãá, kã bōngó rĩ ndreé, ĩri ní kúru ẹ'yĩzú 'yozú kínĩ, Yēsũ íngá gōó ídri rú gí.

⁹ Tã ótú Búkũ Múngú vé rĩ ní 'yoó, Yésũ ri ímú íngá gõ ídri rú rá 'dĩri fi kôpi drĩgè 'dãá kuyé.

*Yésũ i'da 'i Māriyā Māgādēlēnā ɛndrɛti gɛ
(Mārākō 16:9-11)*

¹⁰ Kúru Yésũ vé 'bá ĩri ã pámvú ũbĩ'bá rĩ pi ní 'dezú mvizú gōzú 'bɛtĩ,

¹¹ 'bo Māriyā áwí ívé rĩ rií ngoó vŭrā āvũ s̄izú rĩ gɛ 'dãá. ĩri ní ɔvŭzú 'bú rĩ ã 'a ɔlŭzú,

¹² ĩri ní mālāyíkā ĩrĩ ni pi ndrezú 'bú agá 'dãá, kôpi úsúkí ĩ kú bōngó imve imve ni pi s̄i, kôpi úríkí kuú 'bú ĩ ní Yésũ ri s̄izú rĩ agá 'dãá, āzi rĩ drĩgélé s̄i, āzi rĩ pápálésĩ.

¹³ Mālāyíkā rĩ pi ní Māriyā ri z̄izú k̄inĩ, “Ũkú 'dĩri, mi ri ngo āsĩ?”

Māriyā ní 'yozú kôpi ní k̄inĩ, “Dukí Úpí mávé rĩ mužú gí, á n̄i kuyé, dō j̄ikí ĩri mužú 'bāá ngūgá.”

¹⁴ Māriyā ní kúru 'i újázú āngŭ údrézú 'î gārā gá s̄i, ndre Yésũ tu pá kuú 'dãá, 'bo n̄i áamá 'yozú k̄inĩ, 'bá rĩ Yésũ 'i 'd̄ini kuyé.

¹⁵ Yésũ ní ĩri z̄izú k̄inĩ, “Ũkú 'dĩri, mi ri ngo āsĩ? 'Bá mí ní rií ndãá rĩ ã'di 'i?”

Māriyā ũsŭ 'bá rĩ ɔmvú 'd̄ipa 'i. ĩri ní 'yozú k̄inĩ, “Āmbúgú mávé rĩ, 'í 'd̄u dō āvũ rĩ mužú nōósĩ mi 'i, 'í lŭ má ní vŭrā mí ní ĩri j̄izú mužú 'bázú rĩ, mâ mu rí āvũ rĩ ĩsú ndreé bēs̄inĩ.”

¹⁶ Yésũ ní 'yozú ĩri ní k̄inĩ, “Māriyā!”

Māriyā ní 'i újázú āngŭ ndrezú Yésũ vúgá 'dãá, ĩri ní 'yozú Ēbérē t̄i s̄i k̄inĩ, “Rābónĩ,” íffĩ ni “Ímbápi.”

¹⁷ Yésũ ní 'yozú ĩri ní k̄inĩ, “Lē m̄i úló mâ rŭ'bá ku, má újā drĩ ma gōó má ɛtɛp̄i vú 'dãá kuyé,

‘í mu lúú má édrípì ní, ‘í ‘yo, ‘Ma ri ma újá gō má Ètèpì Múngú vùgá, ìri kpá ìmi Ètèpì, ìri kpá ìmivé Múngú.’ ”

¹⁸ Māriyā Māgādēlénā ní ‘dezú muzú ‘bá Yēsū ā pámvú ūbī‘bá rī pi vùgá ‘dālé, ūlū kōpi ní kīnī, “Á ndre Úpí ri gí.” Māriyā ní tā Úpí ní ‘yoó ‘í ní rī ūlūzú kōpi ní.

Yēsū i‘da ‘i ivé ‘bá ‘i pámvú ūbī‘bá rī pi èndrètì gé

(Mātáyo 28:16-20; Mārākō 16:14-18; Lúkā 24:36-49)

¹⁹ Kā muṣú adrií Yīngā sī ūndrésī, Yēsū vé ‘bá ìri ā pámvú ūbī‘bá rī pi úmúkí ì vūrā ālu gé, kōpi fikí úrí jó agá, kōpi ūpīkí kēètì rī pi cí, ā‘diātāsīyā kōpi ri ‘o ūrī sī ‘bá ambugu Yāhūdī rī pi vé rī pi sī. Yēsū ímú pá tuú kōpi āsámvú gé, ‘yo kōpi ní kīnī, “Tākiri ā adri ìmi be!”

²⁰ Kā tā rī átá kōpi ní ‘dīni, ìri ní āzó bílé ‘í drīgé, āzini ‘i gārāfā gá rī sēzú ndrezú kōpi ní. ‘Bá ìri ā pámvú ūbī‘bá rī pi adrikí āyīkō sī kōpi ní Úpí ri ndreé rī sī.

²¹ Yēsū gō ‘yoó kōpi ní dījī kīnī, “Tākiri ā adri ìmi be. Á lē ìmi pēé muzú sū má Ètèpì ní ma ìpēé rī tīnī.”

²² Yēsū ní èvīvī vuzú kōpi drīgé, ìri ní ‘yozú kōpi ní kīnī, “Índrí Uleterē rī ā adri ìmi be.

²³ Ìmi trūkí dō ‘bá ūnjīkānyā ‘o‘bá rī pi ìvé ūnjīkānyā agásī rá, Múngú ri kōpi trū ìvé ūnjīkānyā agásī rá, ìmi trūkí dō kōpi ìvé ūnjīkānyā agásī kuyé, Múngú trū kōpi ku.”

Yēsū i‘da ‘i Tórnā èndrètì gé

24 'Bá Yésũ ã pámvú ũbĩ'bá rĩ pi vé ãlu rú ni Tó má Dídímã 'i, Yésũ kã ícá kôpi ãsámvú gé, Tó má ri ôgũpị ãsámvú gé 'dãáyo.

25 'Bá Yésũ ã pámvú ũbĩ'bá rĩ pi ã uruḵo ní lüzú ĩri ní kínĩ, “'Bá ndrekí Úpí ri rá!”

'Bo ĩri ní 'yozú kôpi ní kĩnĩ, “Á ndre dõ mūsũmárĩ vé bĩlémị ĩ ní Yésũ ẽ drị gbázú rĩ mâ mị sĩ kuyé, ãzini má úló dõ mēmérìkọ rĩ mâ drị sĩ kuyé, ãzini á 'bã dõ mâ drị bĩlémị gārãfã ni gé rĩ úlózú kuyé, má ícọ tã 'dĩri ẽ'yị ku.”

26 Ụ'dụ ẹzịrĩ ã vùdrị gé, Yésũ vé 'bá ĩri ã pámvú ũbĩ'bá rĩ pi úmúkí ĩ gõó muụ adrií trụ jó agá, Tó má ri kôpi ãsámvú gé 'dãlé ĩndĩ. Kôpi ụpịkí kẹtị rĩ pi cí, 'bo Yésũ ímụ fií adrií kôpi ãsámvú gé 'dãlé, ĩri ní 'yozú kôpi ní kĩnĩ, “Tãkiri ã adri ími be.”

27 Yésũ ní kúru 'yozú Tó má ní kĩnĩ, “'Í 'bã mí drị mváná 'dígé, 'í ndre mâ drị ágélé, mí ísú mí drị, mí úló mâ gārãfã ãní. Lẽ mívé yịkị ã awa 'i ĩrĩ ku, lẽ mí ẽ'yị ma.”

28 Tó má ní újázú ĩri ní kĩnĩ, “Mi Úpí mávé ni, mi kpá Múngú mávé ni!”

29 Yésũ ní 'yozú ĩri ní kĩnĩ, “Mí ẽ'yị ma mí ní mâ rú'bá ndreé gí rĩ sĩ? 'Bá ma ẽ'yị'bá, mâ rú'bá ndre'bá kuyé rĩ pi vé ãyĩkọ ri ímụ aga rá.”

30 Yésũ nga tã ãyázú ãyãyã ní pi kárákará, ĩrivé 'bá ĩri pámvú ũbĩ'bá rĩ pi ndrekí rá. Tã ãyázú ãyãyã ĩri ní 'oó rĩ pi uruḵo'bée sĩkí búkũ nōri agá kuyé.

31 'Bo sĩkí tã 'dĩ'bée, ĩmi ẽ'yịkí rí 'yozú kínĩ, Yésũ ri Kúrísító, ĩri Mvã Múngú vé ni, ĩmi ẽ'yịkí dõ ĩri gí, ĩmi ídri 'dání'dání rĩ ísú rá.

21

Yésũ gō 'i i'daá dīi

¹ Yésũ gō índré ívé 'bá 'î pámvú ũbĩ'bá rĩ pi ɛndrɛtɪ gé dīi yīi bālālā Tībérīyā ā gārā gá 'dāá. Tā rĩ nga 'i 'dīni.

² Sīmónā Pétēro pi, Tórnā Dídīmā be, Nātānāyélē íngápi Kánā gálésī āngū Gālíláyā vé rĩ agá rĩ be, Zēbēdayō ɛnjipīi ĩrĩ rĩ pi be, āzini 'bá Yésũ ā pámvú ũbĩ'bá rĩ pi ā urukọ ĩrĩ ni pi be, úmúkí ĩ vūrā ālu gé.

³ Sīmónā Pétēro ní 'yozú kōpi ní kīnī, “Á lē muú ĩ'bī 'beé.”

Kōpi ní 'yozú ĩri ní kīnī, “Bá lēkí muú ĩndī.” Kōpi ní 'dezú fizú kúlúmgbā agá, muú ĩ'bī 'bengárá gá, 'bo ĩnīná 'dāri sī, kōpi 'bekí ĩ'bī āluṅáni kuyé.

⁴ Kā muú adrii ũ'bútɪ kũnīkũnī, Yésũ mu pá tuú kuú yīi tɪ gé 'dāá, ĩrivé 'bá ĩri ā pámvú ũbĩ'bá rĩ pi nīkí árná 'yozú kīnī, 'bá rĩ Yésũ 'i 'dīni kuyé.

⁵ Yésũ ní kōpi zizú kīnī, “Mávē ũndī rĩ pi, ĩmi í'bekí tró ĩ'bī kuyé?”

Kōpi ní újázú ĩri ní kīnī, “Bá í'bekí āluṅáni kuyé.”

⁶ Yésũ ní 'yozú kīnī, “ĩmi 'bekí ĩmivé ímbá rĩ pi kúlúmgbā rĩ vé wōkō drɪ ɛndɛpɪ gélé rú rĩ gé, ĩmi ícó ĩ'bī 'be rá.” Kōpi ká ímbá rĩ 'beé, sũ Yésũ ní 'yoó rĩ tɪnɪ, kōpivé ímbá rĩ ɛnjɪ lɪlɪ, kōpi ícókí ísé bā ku, ā'diātāsīyā ĩ'bī rĩ pi tókí ĩ ímbá rĩ agá 'dāá kárákará.

⁷ “Bá Yésũ ā pámvú ũbĩ'bá rĩ pi vé ālu Yésũ ní lēé agáá rá rĩ ní 'yozú Pétēro ní kīnī, “Bá rĩ Úpí

'i." Sīmonā Pētēro kā yīi 'yozú kīnī, "'Bá rī Úpí 'i," ĩri ní ívé bōngó 'í ní trūú 'bāá kuú vūgá rī í'dúzá akozú 'í rú'bá gá, ĩri ní wazú 'dezú yīi agá 'dāá.

8 'Bá Yēsū ā pámvú ūbī'bá rī pi sōkí ívé kúlúmgbá rī muú pá tuú yīi tì gé 'dāá, í'dózú kúlúmgbá rī ā rú'bá gá 'dīgé, cazú yīi tì gé 'dāá, ĩ ọvụ ca pá ā 'a mūdūrūlū ālu. Kọpi ní ívé ímbá rī ísézú ĩ'bí be agá tré.

9 'Bá Yēsū ā pámvú ūbī'bá rī pi ká ísì kúlúmgbá rī agásī, kọpi ísúkí ūdēkí ācì kuú 'dāá, 'bākí ĩ'bí úzó ānì, āzini 'bākí pánga gārā ni gé.

10 Yēsū ní 'yozú ívé 'bá 'í pámvú ūbī'bá rī pi ní kīnī, "Īmi íjìkí ĩ'bí ĩmi ní 'beé sàṅá 'dīri sī rī pi ā ọrụkọ ímúzá nōó."

11 Sīmonā Pētēro ní tuzú fizú kúlúmgbá agá, ĩri ní ímbá rī ísézú ímúzá yīi tì gélé rú, ĩ'bí ā'yī 'a ni gé mūdūrūlū ālu pūkú tọwú drī na, ĩ'bí kárakará 'dī'bée sī, ímbá rī uce kuyé.

12 Yēsū ní 'yozú ívé 'bá 'í pámvú ūbī'bá rī pi ní kīnī, "Īmi ímúkí, 'bā nyakí ínyá." 'Bo ūrī sī, 'bá āzi zīpi 'yoópi kīnī, 'bá rī ā'di 'i yā 'dīni 'dāáyo, ā'diātāsīyā kọpi nḱí áamá rá 'yozú kīnī, 'bá rī Úpí Yēsū 'i.

13 Yēsū ní kúru ímúzá, ĩri ní pánga rī í'dúzá sēzú kọpi ní. Vúdrī ni gé, ĩri ní kpá ĩ'bí rī í'dúzá sēzú kọpi ní.

14 'Dīri nóni vú na ni Yēsū ní 'i í'dazú ívé 'bá 'í pámvú ūbī'bá rī pi ẹndrẹtì gé, ĩri ní íngázú gōó ídri rú rī ā vúdrī gé rī.

Yēsū pi vé tã Pētēro be rī

15 'Bá Yēsū ā pámvú ūbī' bá rī pi kâ ín yá rī nyaá deḡ, Yēsū ní 'yozú Sīmónā Pétēro ní kīnī, "Sīmónā Yūwánī ā mvá rī, 'í lē nyo ma mí ǝḡp̄p̄i 'dī' bée agaá rá?"

Pétēro ní újázú ĩri ní kīnī, "Úpí, mí n̄i rá 'yozú kīnī, á lē mi agaá rá."

Yēsū ní 'yozú ĩri ní kīnī, "Mí úcé mávé kābīlō anji rī pi múké."

16 Yēsū ḡō tā rī ęndīi 'yoó d̄i kīnī, "Sīmónā Yūwánī ā mvá rī, ęndép̄i 'í lē nyo ma rá?"

Sīmónā ní újázú ĩri ní kīnī, "Úpí, mí n̄i rá 'yozú kīnī, á lē mi rá."

Yēsū ní 'yozú ĩri ní kīnī, "Mí ütē mávé kābīlō rī pi múké."

17 Vú na ni gé, Yēsū ḡō 'yoó Sīmónā ní kīnī, "Sīmónā Yūwánī ā mvá rī, 'í lē nyo ma rá?"

Pétēro ḡō adrii ĩzāngā sī, ā' diātāsīyā Yēsū ní 'i zīi caá vú na kīnī, "'í lē ma rá yā" rī sī. ĩri ní kuru 'yozú Yēsū ní kīnī, "Úpí, mí n̄i rá, á lē mi ambamba!"

Yēsū ní 'yozú ĩri ní kīnī, "Mí úcé mávé kābīlō rī pi múké."

18 Áda ádarú á 'yo mí ní 'dīni, mí ní drī ǝt̄i adrizú k̄er̄iḡá rú rī gé, mi ri bōngó mívé rī úsú mī r̄u' bá gá mī drī sī nī, mi mu vūrā mí ní lēé muḡ rī gé. 'Bo 'í dē dō gí, mi mī drī ādrō vūrā ālu gé, 'bá āzi ri ím̄u mi r̄u, ĩri mī drī úmbé, ĩri ím̄u mi j̄i muḡú vūrā mí ní lēé ku ni gé."

19 Yēsū 'yo tā rī 'dīni lūzú kīnī, l̄et̄i Pétēro ní ím̄uzú drāzú rī, ĩri sē ĩ ím̄u Mungú ri íngú āní rá. Yēsū ní 'yozú Pétēro ní kīnī, "Mí ūbī mā pámvú!"

'Bá Yēsũ vé lēélē rĩ

²⁰ Pétēró újá 'i āngũ úndré 'î gārã gá sĩ kúrũ, ĩri ní Yēsũ vé 'bá ĩri ã pámvú ũbĩ'bá rĩ pi vé ālu Yēsũ ní lēélē rĩ ndrezú, ĩri ri ímũ ĩ vùdrĩ gé sĩ, 'bá 'dĩri úrípi Yēsũ ã gārã gá ĩnyiná ínயá tị gé 'yoópi, “Úpí, 'bá lēepi mí ũli 'beépi rĩ ã'di 'i rĩ 'i?”

²¹ Pétēró kã ágó rĩ ndreé, ĩri ní Yēsũ ri zizú kĩnĩ, “Úpí, mí ũsũ tã ágó 'dĩri drĩgé íngóni?”

²² Yēsũ ní újázú Pétēró ní kĩnĩ, “Á lē dō ágó 'dĩri ã adri ídri rú cĩngbá má ní ícázú rĩ gé, adri mĩ tã kuyé. Á 'yo mí ní 'dĩni, lē mĩ ũbĩ má pámvú.”

²³ Tã 'dĩri ayi mužú 'bá Yēsũ ri ẹ'yĩ'bá gĩ rĩ pi vúgá sĩ kĩnĩ, ágó Yēsũ ã pámvú ũbĩĩpi 'dĩri ícó drãá ku. 'Bo tã Yēsũ ní 'yoó rĩ adri 'yozú kĩnĩ, ágó rĩ drã ku yã 'dĩni ku, Yēsũ kĩnĩ, “Á lē dō ágó 'dĩri ã adri ídri rú cĩngbá ú'dú má ní ícázú rĩ gé, adri mĩ tã kuyé?”

²⁴ Ágó 'dĩri 'bá Yēsũ ã pámvú ũbĩĩpi rĩ 'i, ndre tã 'dĩ'bée 'î mị sĩ, sĩ kpá tã rĩ nĩ, 'bá nĩkí rá tã Yēsũ vé ĩri ní ndreé 'î mị sĩ 'dĩ'bée, ĩri tã áda.

²⁵ Yēsũ 'o tã kárakará. ã sĩkí té dō tã rĩ pi céré rá, vũrã ĩ ní búkũ rĩ pi 'bázú rĩ ícó té caá ku.

U'dúkọ Múké Múngú vé rị

Keliko: U'dúkọ Múké Múngú vé rị New Testament+
copyright © 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Keliko)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Aug 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

14717198-957a-524c-b31f-2c3197945b20